

onca

Quadern de debat

Número 73 - gener 2000 - 600 pta - 3,61 euros

▶▶ Les Illes:
juntres o separades

▶ Economia:
Cavalcant sobre
un cicle expansiu

JA SOM A L'ERA DE LA TECNOLOGIA I LES TELECOMUNICACIONS. Una nova era sense distàncies ni fronteres, una època que ens plantejarà canvis i nous reptes. Però hi ha coses que no canviaran mai, com és **el foment a l'esport**, perquè a "SA NOSTRA" duim més d'un segle impulsant el futur de la gent de Balears, sa nostra raó de ser.

GENT DE CONFIANÇA

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

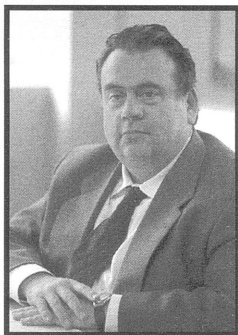
4 hemeroteca i editorial

5 a fons

Cavalcant sobre un cicle expansiu.
Per Sebastià Verd.

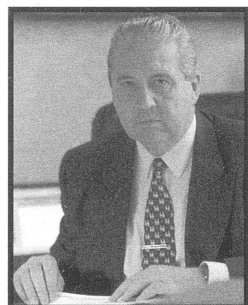
6

Inversions sostenibles.
*Entrevista a Miquel Capellà,
per Sebastià Verd.*

12 les illes

Tancar el model autonòmic.
Informe per Antoni Oliver.

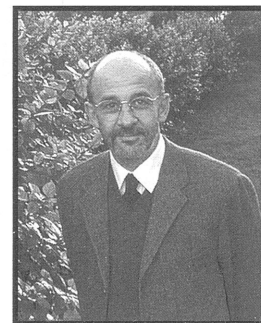

16

Poder insular vs poder balear.
*Entrevista a Maximilià Morales,
per Jordi Calleja.*

22

Els convidats de pedra.
*Entrevista a Josep Maria Quintana,
per Constanza Forteza.*

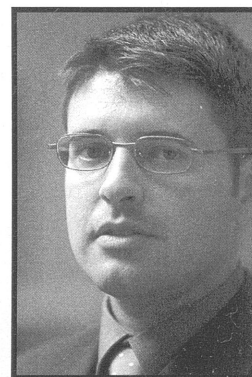

28

Illencs de tot cor.
*Taula rodona amb Victori Planells, Josefina Casals,
Ferran Gomila i Vicenç Tur,
per Magdalena F. Mulet.*

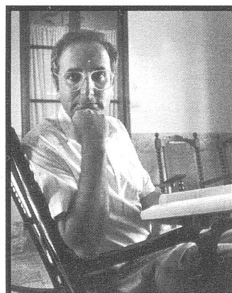
34

**Formentera és Formentera,
és Formentera.**
*Entrevista a Santi Ferrer,
per Gina Garcías.*

40

Harmonitzar el tot i les parts.
*Entrevista Bartomeu Colom,
per Maria Ferrer.*

45 la clau d'ONA

ona Quadern
de debat

n. 73, gener 2000

Edita: Fundesba, S.L.

Directora gerent: Sinfo García Gómez.

Director: Sebastià Verd.

Consell assessor: Mateu Carrió (arquitecte), Bartomeu Bennassar (teòleg),
Antoni Fleixes (economista) Jaume Garau (psicòleg),
Sinfo García (dir. gerent Fundesba), Pere Mascaró (economista),
Francesc Obrador (tècnic turístic), Empar Rocabruna (economista).

Secretària de redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Jordi Calleja, Gina Garcías, Maria Ferrer, Constanza
Forteza, Miquel Massuti, Antoni Oliver, Joana M. Roque i Antoni Rosselló.

Disseny i muntatge: Eparrutx, tel. 971 42 09 66 - Palma

Impressió: Imp. Homar. Tel. 971 43 08 61 - Palma

Administració i Publicitat:

Fundesba, S.L. c. Francesc de Borja Moll, 10, entresòl b.
Tel. 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94. 07003-Palma de Mallorca.

Dipòsit legal: PM-608-1992

Preu: 600 pessetes (3,61 euros) - Subscripció: 5.000 pta. (30,60 euros) per any (10 números)

(Miquel Massuti és l'autor de totes les fotografies no signades)

Tarja de subscripció

En

Adreça

Ciutat Tel

C/c. Banc o Caixa d'Estalvis

Signatura:

Per a subscripcions, copiau aquesta tarja i adreçau-la a **Fundesba, S.L.**
c. Francesc de Borja Moll, 10, entresòl b. 07003-Palma de Mallorca, o
telefonau al 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94 - e mail: fundesba@jet.es

Les Illes: juntes o separades?

Les discrepàncies suscitées entre Unió Mallorquina i els partits que formen el Govern de les Illes Balears sobre la reforma de la Llei de consells insulars que preveu el Pacte de Progrés han fet evident que la comunitat autònoma es pot estructurar de diferents maneres i que la solució, malgrat l'acord inicial, no serà gens fàcil. D'entrada cal dir que el canvi polític ha propiciat iniciar aquest debat, ja que tots semblen d'acord a descentralitzar el poder, i que, per tant, les dificultats per arribar a un enteniment no poden ser un instrument de lluita política, sinó la conseqüència lògica d'un model polític que ha fet del diàleg i del consens entre partits diferents la norma de la seva existència, una norma que, endemés, pretén traslladar al conjunt de la societat. Per això mateix, precisament, preocupa que aquesta qüestió impliqui un enfrontament entre els socis del pacte, sobretot quan tots varen estar d'acord que s'ha d'accelerar el traspàs de competències fins a aconseguir que, de fet, els consells insulars siguin autèntics òrgans de govern per a cada illa. Un principi que, segons s'ha vist, pot ser interpretat de moltes formes.

Unió Mallorquina ha fet bandera d'aquesta qüestió. No és estrany. Com a formació insularista, el seu camp d'acció se centra, fonamentalment, a l'illa de Mallorca i és en aquest àmbit on la seva força política i el seu programa cobra sentit. No obstant això, la realitat política de Mallorca apareix unida a una altra realitat que ningú no pot negar: la realitat d'un arxipèlag unit no només per la proximitat geogràfica de les diferents illes, sinó per una història i cultura comunes. I endemés, un fet plurinsular que forma part com a tal d'altres realitats, diguem-ne, superiors com són l'Estat espanyol i la Unió Europea. Una disgregació total del poder polític interinsular en mans dels consells insulars seria difícilment entesa des d'aquest àmbit i, sobretot, restaria força a la ja minvada fortalesa política de les Illes en el conjunt estatal o comunitari. En conseqüència: s'ha d'anar molt en compte a l'hora d'extremar les postures, no sigui que en desvestir un sant n'estiguem vestint un altre de menor pes específic en el santoral. Les Illes Balears necessiten no només dels consells insulars, com també necessiten dels ajuntaments, sinó d'un Parlament i d'un Govern que tinguin prou pes polític per representar-les més enllà de la mar.

Curiosament on fins ara s'havia manifestat amb més força l'insularisme -entès en aquest cas com a força disgregant- era a les illes menors, a Menorca i a Eivissa, on fins i tot el Partit Popular havia hagut de fer front a corrents interns molt forts que anaven en aquest sentit. N'hi ha prou, per exemple, a recordar la polèmica sobre la representació paritària que es produí quan es redactava l'Estatut d'Autonomia i que, finalment, no sense problemes, quedà consagrada mitjançant una paritat corregida. Traspasar tot el poder polític del Govern als consells insulars acabaria, evidentment, amb aquesta polèmica històrica, però: solucionaria els problemes? L'única diferència és que ara el moviment centripet procedeix de l'illa major, la qual cosa du a pensar que, si més no, som davant un salt qualitatiu en la història, un salt, però, que potser sigui mal d'explicar. I això per una senzilla raó: els consells insulars han de poder fer compatible la seva condició d'òrgan d'administració local -com un ajuntament d'ajuntaments- sense renunciar a tenir competències en tots aquells àmbits estrictament insulars, però sense llevar ni la representativitat ni el protagonisme que correspon al Govern de les Illes.

Lactitud d'Unió Mallorquina és explicable des de l'actual conjuntura política, ja que la seva condició de frontissa la fa imprescindible a qualsevol combinació. Per això va poder exigir presidir un consell insular, ja que a canvi els seus vots permeten constituir un govern de progrés a la Comunitat Autònoma. Però, si es lleva poder a l'executiu, i si el paper d'aquest acabàs sent de simple representació política, tendria sentit que el màxim òrgan de poder polític -en aquest cas un consell insular- fos controlat per un partit minoritari? Sembla evident que no i, per tant, de la situació actual també es pot desprendre que el protagonisme conjuntural d'UM depèn de mantenir el joc actual de forces. No es pot desvestir el sant de l'autonomia per vestir el de l'insularisme sense que les primeres víctimes siguin els partits d'àmbit insular que, per ara i aparentment per molts anys més, continuaran sent minoritaris davant els d'àmbit estatal.

La conclusió lògica d'aquesta reflexió ens du a fer una convidada al seny, tant d'Unió Mallorquina com de la resta de forces del Pacte de Progrés, i fins i tot del Partit Popular, ja que en joc hi ha la reestructuració de la Comunitat Autònoma que, al capdavant, és el nostre país, la nostra eina de convivència interior i de relació amb el món exterior. No podem deixar que aquesta eina sigui feble, ans tot el contrari: hem d'aconseguir que el seu engranatge polític, des dels municipis a la Comunitat Autònoma, passant pels consells insulars, funcioni a la perfecció i reflecteixi una fortalesa que sigui envejable a tot arreu. I per això s'han de deixar de banda les estratègies conjunturals que s'obren en funció d'un interès momentani, per treballar a favor d'una estructura política a llarg termini i que ens permeti relacionar-nos sense complexos amb la futura Europa de les Regions. Les Illes Balears són, inevitablement, una comunitat petita. No deixin que ho siguin més per raons de simple conveniència conjuntural.

Madrid no darà dinero al fondo turístico y tilda de mentiroso al Gov de Mallorca

Plasencia: el fondo turístico de las Islas Balears debería aumentar los impuestos

El gobierno de Madrid no dará dinero al fondo turístico de las Islas Balears, según ha afirmado el ministro de Turismo, Carlos Alonso. El ministro ha afirmado que el fondo turístico de las Islas Balears debería aumentar los impuestos, ya que el gobierno de Madrid no lo considera suficiente para cubrir los gastos del turismo en la isla.

El ministro ha afirmado que el fondo turístico de las Islas Balears debería aumentar los impuestos, ya que el gobierno de Madrid no lo considera suficiente para cubrir los gastos del turismo en la isla.

El ministro ha afirmado que el fondo turístico de las Islas Balears debería aumentar los impuestos, ya que el gobierno de Madrid no lo considera suficiente para cubrir los gastos del turismo en la isla.

El milenio se acerca a los agencias de viajes

El milenio se acerca y las agencias de viajes están preparadas para recibir a los turistas. Las agencias de viajes están preparadas para recibir a los turistas, ya que el milenio se acerca y las agencias de viajes están preparadas para recibir a los turistas.

El milenio se acerca y las agencias de viajes están preparadas para recibir a los turistas. Las agencias de viajes están preparadas para recibir a los turistas, ya que el milenio se acerca y las agencias de viajes están preparadas para recibir a los turistas.

El milenio se acerca y las agencias de viajes están preparadas para recibir a los turistas. Las agencias de viajes están preparadas para recibir a los turistas, ya que el milenio se acerca y las agencias de viajes están preparadas para recibir a los turistas.

ENFRONTAMENT AMB MADRID PER L'IMPOST TURÍSTIC

La proximitat de les eleccions generals ha provocat un refredament de les relacions entre el Consolat de la Mar i la Moncloa o, si més no, entre les administracions autonòmica i central. Una prova n'és la radical negativa de la secretaria

d'Estat de Turisme a contribuir en el fons turístic, una part del qual -com se sap- ha de ser cobert pel cànon turístic, altrament dit ecotaxa.

A pesar d'això, el Govern de les Illes Balears ha recordat al de Madrid l'existència del règim especial que, justament, preveu les aportacions estatals per a la reconversió del model turístic. Un règim que Elena Pisonero passa per alt quan, tal com recull el *Diario de Mallorca*, féu aquestes declaracions a la fira turística de Londres.

ELS ILLENCS ACCEPTEN L'ECOTAXA

Mentrestant el *Dia del Mundo* publicava una enquesta segons la qual tres de cada quatre residents a les Balears donaven suport al cànon turístic. La necessitat d'invertir en medi ambient i de rehabilitar les zones turístiques és ben vista pels ciutadans que, no obstant això, no seran els que hagin de pagar el suplement de l'ecotaxa. En realitat els ciutadans de les Illes ja paguen molts d'imposts, bona part dels quals queden en mans de l'Administració central.

ILLES BALEARS.

Una encuesta de Signos Dos para EL MUNDO del DIA de BALEARES revela que sólo un 11,5% de los encuestados desaprueba el canon. Los votantes del PSM, un 97,7%, son los más partidarios

Valoración de la "ecotaxa"

	SI	NO	NO SE	NO	NO	NO
• Total	88,5%	11,5%	0%	0%	0%	0%
• PSM	97,7%	2,3%	0%	0%	0%	0%
• PSOE	88,5%	11,5%	0%	0%	0%	0%
• UCI	88,5%	11,5%	0%	0%	0%	0%
• ILES	88,5%	11,5%	0%	0%	0%	0%

El PP quiere el canon para el sector agrario

El PP quiere el canon para el sector agrario. El PP quiere el canon para el sector agrario. El PP quiere el canon para el sector agrario.

El Consell «estrena» la nova Llei Urbanística

La Comissió Interdepartamental de l'Urbanisme també denega dos camps de golf a Marrò i a Calvià

El Consell Insular de Mallorca ha aprovat la nova Llei Urbanística, que regula l'ús del sòl i la construcció de noves edificacions. La Comissió Interdepartamental de l'Urbanisme també denega dos camps de golf a Marrò i a Calvià.

El Consell Insular de Mallorca ha aprovat la nova Llei Urbanística, que regula l'ús del sòl i la construcció de noves edificacions. La Comissió Interdepartamental de l'Urbanisme també denega dos camps de golf a Marrò i a Calvià.

El GOB ordena l'interdicció de la manifestació del 12-N

El GOB ordena l'interdicció de la manifestació del 12-N. El GOB ordena l'interdicció de la manifestació del 12-N. El GOB ordena l'interdicció de la manifestació del 12-N.

El GOB ordena l'interdicció de la manifestació del 12-N. El GOB ordena l'interdicció de la manifestació del 12-N. El GOB ordena l'interdicció de la manifestació del 12-N.

FRE PER AL BOOM DE CONSTRUCCIONS A SÒL RÚSTIC

El *Diari de Balears* es feia ressò a mitjan novembre de l'aplicació de la nova Llei d'emergència urbanística que ha permès al Consell Insular de Mallorca aturar dues de cada tres construccions projectades a sòl rústic.

Només en el primer paquet després de l'aprovació de la llei, el CIM informà desfavorablement 194 sol·licituds de llicència i, per contra, només n'aprovà 65.

ARRIBA EL FRED I LA MISÈRIA

Amb els primers freds de l'hivern, un grup de nins descobriren a Palma el cos d'un home. Feia dies que havia mort de fred. Era, segons relata *Última Hora*, un marginat, que no tenia casa ni lloc on anar. No tenia cap símptoma de violència. No era ni jove ni vell. També a Palma passen aquestes coses, a una ciutat que moltes vegades no se'n vol adonar que en els seus soterranis hi viu, hi sobreviu, el Tercer Món.

SUCESOS

Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma

Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma. Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma. Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma.

Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma. Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma. Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma.

Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma

Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma. Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma. Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma.

Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma. Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma. Un indigente que dormia a la intemperie apareix muerto de frío en Palma.

Cavalcant sobre un cicle expansiu

per Sebastià Verd

L'any que acabam de deixar enrere coincidint amb el canvi de mil·lenari ha ajornat, un pic més, l'anunciament alentiment econòmic. L'Informe Econòmic i Social de "Sa Nostra", dirigit per Miquel Alenyà, quantifica el creixement de 1999 entorn d'un 7'3%, el

PIB més elevat des de la dècada dels setanta. I la qüestió és que de cara a aquest 2000 els auguris són molt semblants. El creixement es pot reduir fins a un 5%, però, en definitiva, continuarem cavalcant sobre un cicle expansiu de llarga durada.

L'evolució econòmica va acudir a la seva cita anual amb una nova denominació -Informe Econòmic i Social- però sense renunciar a la seva història, ni a l'avanç de les previsions per a l'any que, des d'en fa trenta, realitza Miquel Alenyà. Unes previsions que continuen sorprenent fins i tot els més avisats sobre l'economia de les Illes Balears. El creixement del producte interior brut de 1999 va ser, segons els càlculs de "Sa Nostra", d'un 7'3%, per sobre de la xifra rècord de 1994 (un 7'2%) i, molt especialment, per sobre de tots els percentatges acumulats al llarg dels darrers vint-i-cinc anys. Creix el PIB, creix la inversió, creix el consum... l'economia continua escalfada i, de moment, ningú no gosa dir quan es produirà l'anunciada desacceleració. Tant és així que el director de l'Obra Social i Cultural sí que s'ha atrevit a avançar que el 2000 pot acabar amb un nou creixement d'entorn del 5%, que malgrat ser inferior al de l'any passat, és superior a la mitjana dels principals països desenvolupats. L'economia, doncs, continua cavalcant sobre una onada expansiva, les conseqüències de la qual, com la vida, presenten aspectes agredolços alhora.

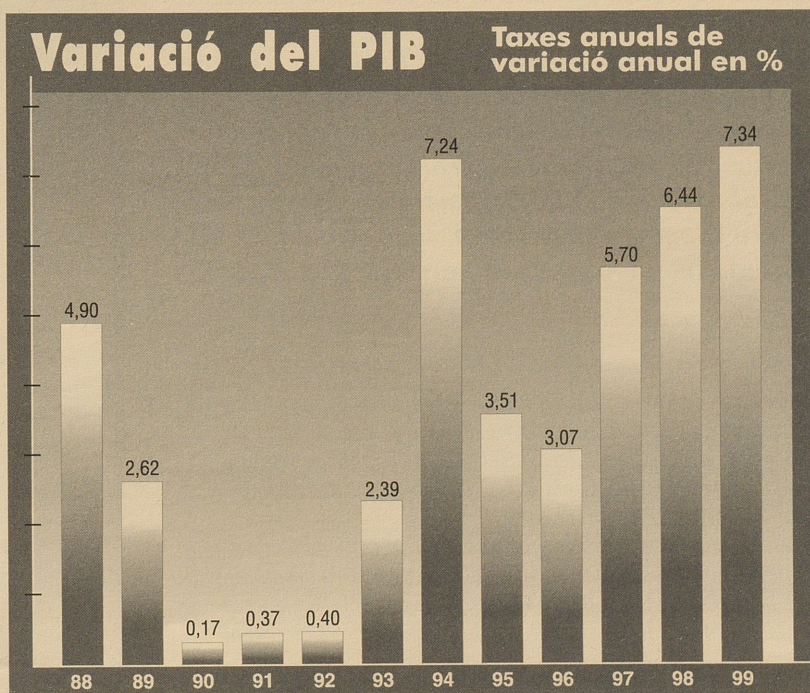
A principi de l'any passat tothom preveia que el 1999 es produiria un refredament, però la realitat ha estat ben diferent. Les causes són diverses, però destaca el turisme que, un cop més, ha registrat creixements tant a l'estiu com a l'hivern, però, sobretot, durant la temporada mitjana i baixa. Els ingressos turístics han crescut un 14'2%, situant-se en els 1'16 bilions de pessetes. D'altra banda, la construcció ha registrat una alça d'activitat dels 11'8%, la qual cosa s'explica perquè la dinàmica econòmica provoca que hi hagi més demanda que oferta, a pesar de l'important augment d'aquesta darrera. El preu mitjà de l'habitatge s'ha encarat en un 20%, però el mercat ho absorbeix, de manera que si continua aquest ritme les Illes Balears passaran de ser una de les comunitats amb cases més barates a ser, per contra, una de les que tenen els habitatges més cars. I és que el ciutadà ha vist, també, com creixia el consum privat.

ASPECTES NEGATius

Però no tot són flors i violes en aquesta situació. Les Balears tancaran el segle i el mil·lenni marcant el cim de desenvolupament. Els efectes positius de la situació són innegables, com és el cas del notable increment de llocs de feina o dels beneficis empresarials que han de permetre noves inversions. Però al mateix temps apareixen nívuls que fan ombra sobre l'aparent bonança. L'enorme activitat constructora ha accentuat els desequilibris mediambientals, al mateix temps que registrava un augment del consum energètic per sobre d'un 10%. D'altra banda s'ha produït una autèntica allau immigratòria que dona resposta a les necessitats de mà d'obra existents a les Illes, amb tots els efectes col·laterals que aquest fenomen pugui tenir. I, finalment, s'ha constatat per part de la població jove en edat laboral un abandonament abans d'hora de l'ensenyament secundari per incorporar-se a la feina, la qual cosa dona peu a una perillosa descapitalització cultural en un futur més o manco immediat.

CREIXEMENTS SUPERIORS A EUROPA

Tot plegat, el fet que l'economia de les Illes superi el creixement de la Unió Europea i de l'Estat espanyol, fins al punt que en el 1999 ha triplacat el primer i multiplicat per dos el segon, ha situat la societat il·lenca davant un repte important: el de reconvertir el seu model per fer-lo sostenible en el futur. Segons Miquel Alenyà, la situació és bona perquè a pesar dels desequilibris és possible pensar en una desacceleració escalonada, sense cap daltabaix traumàtic, si més no a curt termini, i això pot permetre planificar una sortida favorable, és a dir, un nou ordre econòmic que tenguin en compte els límits naturals. Es tracta, doncs, d'impulsar un canvi d'actitud que, segons el parer exposat pel president de "Sa Nostra" en l'entrevista que es publica a continuació, consisteix, fonamentalment, a fer inversions sostenibles.

1988	4,90
1989	2,62
1990	0,17
1991	0,37
1992	0,40
1993	2,39
1994	7,24
1995	3,51
1996	3,07
1997	5,70
1998	6,44
1999	7,34

Variacions del PIB

Font: "Sa Nostra"

Inversions sostenibles

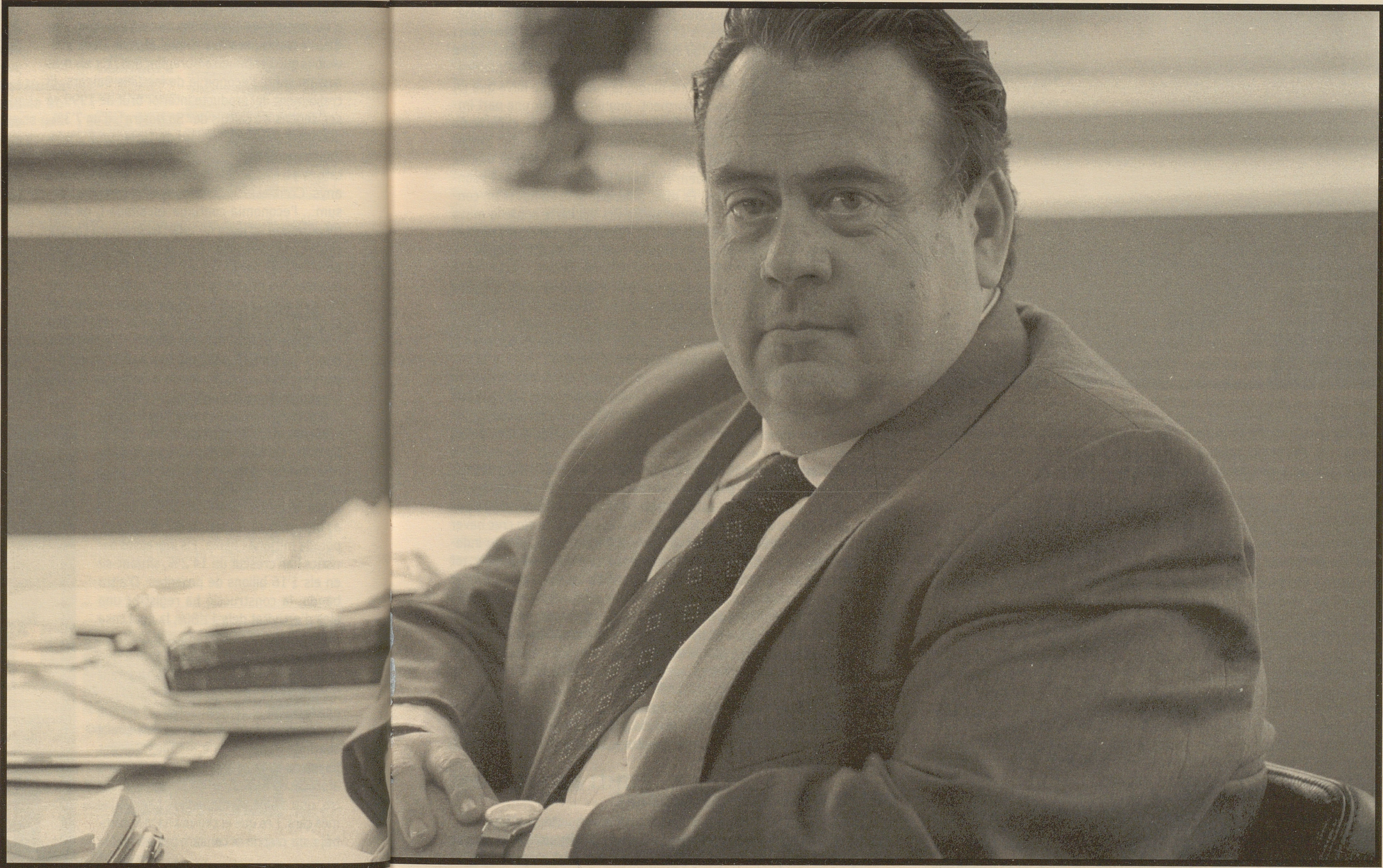
Entrevista a Miquel Capellà

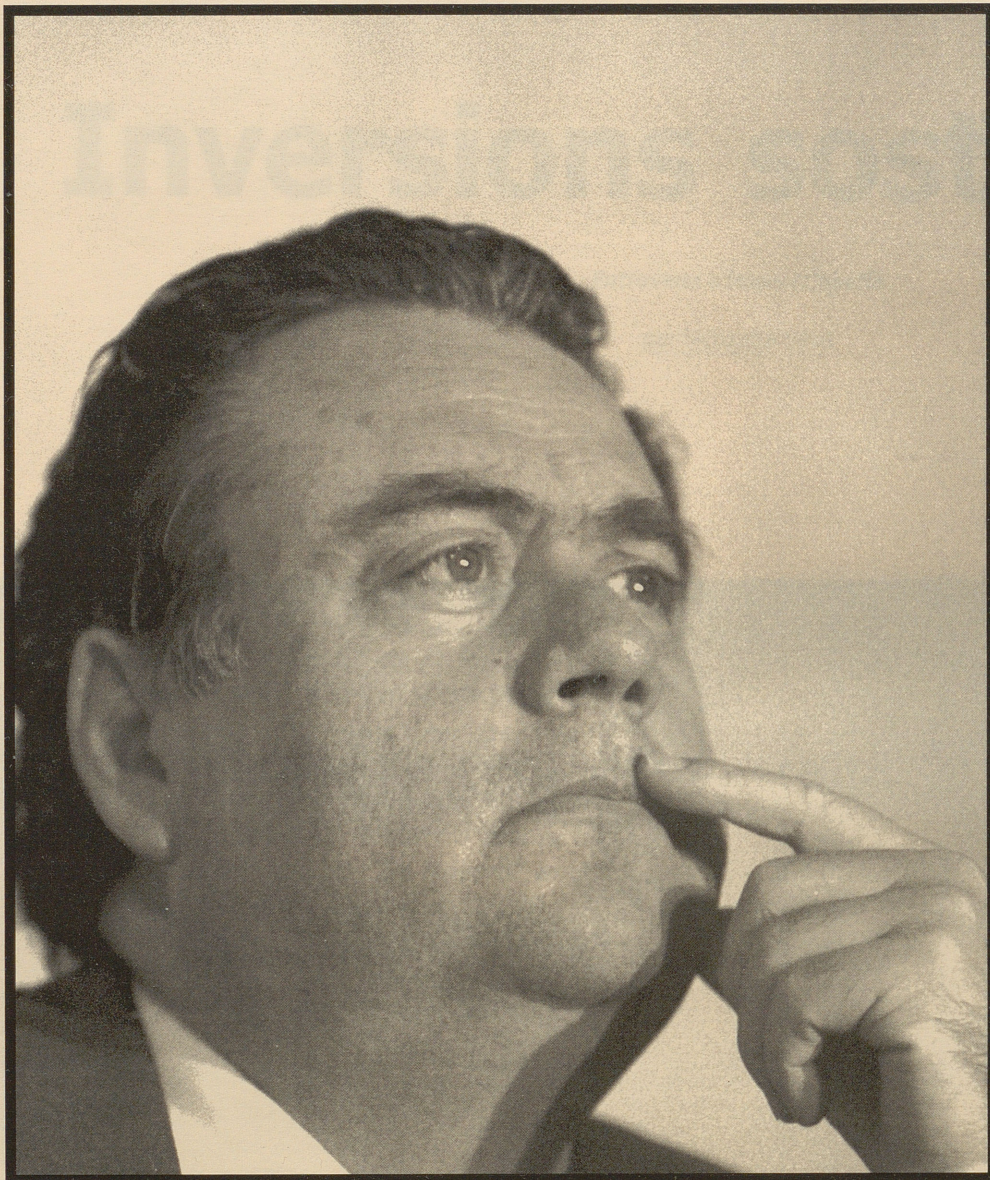
per Sebastià Verd

Fa ara ja més de sis mesos que les eleccions autonòmiques capgiraren el mapa política de les Illes Balears. El marge obtingut pel centre esquerra no va ser molt gran, però suficient perquè els partits del Pacte de Progrés ocupassin les principals institucions amb l'única excepció de l'Ajuntament de Palma. Un canvi històric que, com no podia ser d'altra manera, no es torbà gaire a arribar, també, a la principal entitat financera del país. Miquel Capellà, misser d'ample historial cívic, va ser empès a la presidència de "Sa Nostra" amb el suport de la coalició progressista. No va ser senzill: tot i que finalment només hi hagué un candidat, vuit membres del Consell d'Administració votaren a favor i set s'abstengueren. En qualsevol cas, però, el nou president manifesta que la seva presència a la caixa d'estalvis no significa que hi hagi dut la politització, entesa aquesta com a instrument a favor de la disputa partidista; ans tot el contrari: Capellà pensa que l'única política admesa és contribuir a un desenvolupament equilibrat de la societat i fer-ho, precisament, a través d'una eina de tanta vàlua com és "Sa Nostra". Al capdavant les caixes naixeren per ser al servei de la societat i no com a negoci.

Miquel Capellà no ha fet més que aterrar als despatxos superiors de Son Fuster i ja ha mobilitzat "Sa Nostra" per crear una fundació o institut des del qual reflexionar sobre el futur de les Illes Balears, un futur que veu ple d'esperances enmig de no poques foscores. De tot això, més que de balanços i dades econòmiques, ens parlarà a aquesta conversa. L'economia va bé, però, en definitiva, qui ens importa és la persona, la societat.

Miquel Capellà Moyà va néixer a Palma l'any 1946. Llicenciat en dret, sempre ha exercit d'advocat, a un despatx compartit amb Josep Melià. És, així mateix, assessor de diferents empreses i va ser vicepresident del Consell Social de la Universitat de les Illes Balears, del qual formà part en representació de la Confederació d'Associacions Empresarials de les Balears (CAEB).
Políticament sempre se l'ha vinculat als sectors progressistes, tot i que no té afiliació partidista. Després de les eleccions autonòmiques del juny passat es produïren canvis a l'assemblea de la Caixa d'Estalvis de les Balears que permeteren la seva elecció com a membre del Consell d'Administració i, posteriorment, com a president de l'entitat.

EL DESEMBARCAMENT DEL PROGRÉS

-Però no per això deixen de ser un poder econòmic, i com a tal, objecte de desig per al poder polític. Li dic això perquè vostè no ignora que la seva elecció com a president de "Sa Nostra" s'ha interpretat com el desembarcament del Pacte de Progrés a l'entitat. Què ha de dir respecte d'aquesta afirmació?

-Miri, com li deia, una caixa d'estalvis té com a objectiu prioritari la societat que l'acull i en aquest sentit ha de ser sensible al seu entorn, tant social com polític, però no en funció de transformar-se en part de cap poder específic, sinó de col·laborar amb el conjunt del cos social. I per això és necessari, abans de tot, tenir una solvència assegurada. "Sa Nostra" és un instrument que s'ha d'utilitzar a favor dels interessos de la societat balear, però el primer interès és gaudir de prou solvència financera i de prou independència per poder fer una bona gestió. "Sa Nostra" no es pot casar políticament amb ningú, la qual cosa no lleva que jo, particularment, pugui compartir una part important de les motivacions que té el Pacte de Progrés. Que el Pacte de Progrés pugui confiar amb mi no significa que l'entitat o jo mateix tenguem les mans fermades, sinó tot el contrari. És més, pens que si hi va haver un consens entre els partits del Pacte sobre la meua persona va ser, justament, pel meu caràcter independent i la meua no-afiliació política.

-Però vostè té una trajectòria personal prou compromesa amb les, diguem-ne, forces progressistes. En aquest sentit, quina influència podem esperar de la seva presidència sobre el futur immediat de "Sa Nostra".

-"Sa Nostra" és una entitat molt sòlida i prou ben definida i la prova n'és el creixement registrat en els darrers anys, per sobre la mitjana de les caixes d'estalvi estatals, i això vol dir, al meu parer, dues coses. Una, que ha estat ben gestionada i que, per tant, no requereix canvis substancials. I per l'altra part, que té la confiança dels seus clients, que pel seu nombre global podem dir que és la confiança de la societat. Dit això, respecte a la meua influència, home!, és indiscutible que alguna en tindrà, però mai no serà en funció de cap interès partidista. No crec haver estat una persona socialment passiva, però això no m'ha impedit ser independent. D'altra banda, la societat balear ha apostat majoritàriament, tot i que el marge no sigui molt gran, per un canvi de model. I aquest és un projecte que personalment m'interessa i en el qual, sense adoptar cap posició partidista, hi han de participar tant les caixes d'estalvis com la resta d'agents econòmics o socials de les Illes. Un canvi de model és un assumpte que ens afecta a tots i ens mobilitza, fins i tot a aquells que no han votat cap dels partits integrants del Pacte. D'altra banda, avui per avui, aquest objectiu, amb tots els matisos que vulgui, és un sentiment àmpliament compartit pel conjunt de la societat. En aquest sentit el que ha de fer "Sa Nostra" és treballar al costat de la societat, sense renunciar a cap de les seves activitats financeres habituals, però això sí, reforçant-ne les arrels culturals.

-Pot ser fos bo plantejar-se una pregunta inicial, que tal volta li pugui semblar massa abstracta per encetar aquesta entrevista, però pens que en primer lloc ens convé saber de què parlem. Simplement li vull demanar què és una caixa d'estalvis? És una pregunta senzilla.

-No, no ho és tan senzilla. Si bé d'entrada, sí que li puc donar una resposta senzilla i prou explicativa. Una caixa d'estalvis no és un banc. És una entitat financera que en molts d'espais competeix amb els bancs i amb altres entitats semblants, però que no és cap banc. No, no ho és, de cap de les maneres. I no perquè l'activitat dels bancs no sigui perfectament legítima, sinó perquè tant els seus orígens com les exigències socials que afecten les caixes són molt diferents. Els bancs han de respondre directament davant dels seus accionistes, tot i que puguin tenir qualche parcel·la d'activitat estrictament social o cultural, mentre que per a les caixes d'estalvis l'activitat social és essencial. No tenim accionistes i, per tant, responem davant la mateixa societat a través de l'assemblea, de la qual en formen part tant els patrons, que representen els orígens, com les institucions del país, com els clients. En aquest sentit les caixes varen néixer com una alternativa dirigida a les capes socials menys afavorides, per evitar la usura i per, en definitiva, donar una mà als més necessitats. D'aquí que fossin, també, monts de pietat o caixes de pensions. El pas del temps les ha fet evolucionar. Ara potser siguin més entitats financeres que estrictament assistencials, però l'esperit continua. Els beneficis han de reinvertir-se en la millora dels serveis, en els mateixos clients, en cultura o en assistència social, és a dir, que han de tornar a la societat.

PROJECTES D'INTERÈS GENERAL

-Poc després de ser elegit president pel Consell d'Administració vostè va declarar que "Sa Nostra" havia de liderar o ser present en els grans projec-

tes que afecten les Illes. I en posà un exemple. Va dir que havia de participar en el projecte de captació i transvasament d'aigües de sa Costera.

-Sa Costera només era un exemple. En realitat allò que mai no ha de passar és que una entitat com "Sa Nostra" no estigui compromesa amb els projectes que són d'interès general per a la població. Quasi sempre l'impediment per fer grans obres o per organitzar esdeveniments és la manca de recursos financers. I aquesta és, precisament, la principal missió d'una caixa. Posar-se, sempre que sigui possible, perquè els recursos també són limitats, al servei de les necessitats col·lectives. Per això vaig parlar de sa Costera, perquè és un dels grans projectes pendents i perquè, sens dubte, el subministrament d'aigua dolça és un dels problemes més greus de la nostra societat. Jo no sé si l'exemple de sa Costera és el més l'adequat, però en cas de ser-ho, no hi ha dubte que seria un deure per a nosaltres contribuir a trobar-li solució. De la mateixa manera que ens agradaria participar en projectes com el Palau de Congressos o, sense anar més enfora, ja que aquesta qüestió ha sorgit aquests dies als periòdics, en la gestió dels aeroports de les Balears. Si el Ministeri de Foment vol privatitzar els serveis terrestres dels aeroports seria lògic que se'n fessin càrrec els agents socials del país, inclosa, per què no?, "Sa Nostra".

-El seu raonament respecte a l'aeroport és molt semblant al que exposa la Cambra de Comerç o altres organitzacions empresarials. Pens que tal volta falti unitat i que allò que realment manca a les Illes és reforçar el seu teixit social, començant, pot ser, pels agents econòmics.

-Sí, té raó. Tal volta sigui massa ambiciós pensar que des de "Sa Nostra" podem liderar aquest reforçament, però pens que, com a mínim, és a les nostres mans la possibilitat d'intentar-ho. L'economia de les Illes funciona molt bé, viu un moment excepcional i això fa que les empreses guanyin molts de doblers. Però tots som conscients que s'han sobrepassat alguns límits i que, a partir d'ara, ens convé un creixement més racional. Aquesta és una reflexió que es fa la societat i que des de "Sa Nostra" poden tractar d'impulsar i d'analitzar. Per això ens hem proposat crear un institut o una fundació que, sense cap ànim de lucre, estigui integrada per institucions i persones que puguin aportar elements a aquesta reflexió, que ha de ser constant, sobre el present i el futur econòmic de les Illes. El primer projecte que posarem en marxa serà un estudi de projecció econòmica que titularem *Balears 2015* per analitzar cap on ens du l'actual dinàmica i, per contra, cap on ens agradaria anar. Ens interessa saber on aniríem a parar només amb la inèrcia actual i sense cap tipus d'intervenció per, precisament, poder argumentar, si és el cas, sobre la necessitat d'una intervenció conjunta de tots els agents socials per dissenyar un model de desenvolupament més equilibrat.

-Ha parlat d'agents econòmics i s'ha referit a algunes associacions empresarials. Dins d'aquesta necessària reflexió, quin és el paper de les associacions ecologistes, de les ONG, etcètera?

-He parlat d'agents econòmics perquè ells són els que tenen la possibilitat immediata d'intervenció, juntament amb les institucions polítiques. Pens que els empresaris han de fer una reflexió molt seriosa sobre la distribució de la riquesa de les Illes, que segurament és injusta, però no només per raons ètiques, sinó també per raons econòmiques. L'economia necessita un cos social el més estable possible i amb prou poder adquisitiu. Per això els convé atendre les demandes d'entitats socials o ecològiques, perquè no deixen de ser una consciència crítica que, lògicament, ha de ser representada en els nostres plans de l'Institut, que ha de ser una autèntica caixa de ressonància de la societat. "Sa Nostra" mai no ha dubtat de la importància d'aquestes entitats i la prova la tenim en la multitud de convenis que s'han firmat tant enguany com en els darrers anys.

RESPECTAR ELS LÍMITS

-Si li sembla, continuem parlant sobre els objectius de la Fundació o, més ben dit, sobre la reflexió que pretén abastar. Hem dit que l'economia de les Illes Balears travessa un bon moment, però que ja ha sobrepassat

alguns límits, és a dir, que es fa insostenible. Vostè participa d'aquesta opinió?

-No només jo, sinó molta gent, de cada vegada més, és conscient que ja no podem incrementar el nombre de places hoteleres o continuar construint a les zones rurals. L'economia va bé, però, com se sol dir, cap arbre no creix fins al cel. Tot té uns límits, i un territori com el nostre més que cap altre. Per tant, s'ha de frenar un creixement basat en el consum del territori i s'ha de substituir per un desenvolupament més equilibrat. És allò que es denomina desenvolupament o economia sostenible, que a les Balears es pot traduir per la introducció d'elements correctors al turisme de masses, pel manteniment dels sectors tradicionals com és la indústria i l'agricultura, i també per una decidida introducció de les noves tecnologies. En aquest sentit, la universitat, que encertadament el rector Nadal Batle va conduir cap aquesta especialització, pot jugar un paper important en el desenvolupament de les Illes, en un món cada vegada més global i dependent de les telecomunicacions.

INVERTIR EN SOSTENIBILITAT

- "Sa Nostra" pot contribuir a aquest canvi de rumb, més enllà de la simple reflexió?

-Evidentment. No només pot, sinó que és el seu deure. Miri, de cada vegada es parla més de conceptes com economia sostenible o, fins i tot, d'estalvi ètic, admetent que no es pot abusar dels recursos no renovables o que la riquesa s'ha de distribuir justament. En aquest sentit, el paper d'una entitat com la nostra seria fer o propiciar inversions sostenibles, és a dir, que afavoreixin un desenvolupament harmònic de la societat des de tots els seus diferents punts de vista. Inversions sostenibles perquè, justament, puguin ser socialment rendibles en el futur i garanteixin així que la prosperitat continuï molts d'anys més i que arribi a tothom.

-En tots aquests temes, quin ha de ser el paper de l'Obra Social i Cultural de "Sa Nostra"?

-Entenc que des de l'Obra Social i Cultural s'ha fet una gran tasca. D'alguna manera l'Obra és l'instrument que utilitzam perquè els nostres beneficis reverteixin a la societat i, per això, és menester que no ens conformem amb el que hem fet fins ara, sinó que anem encara més enfora, si és possible. Això no obstant, pens que hem de passar del model actual, que tal volta sigui una mica dispers, de moltes activitats diferents, a una actuació de major concentració i de major rellevància social. És el cas de l'Institut o, per exemple, de l'acord que hem firmat amb el Club Europeu de Residus per obrir una seu a Balears i crear un fons de documentació i una escola sobre temes mediambientals relacionats amb les illes de la Mediterrània. Tot això sense oblidar el Gabinet d'Estudis, que ha de ser un eix fonamental de la reflexió de la qual parlàvem abans, i de les accions socials amb les quals "Sa Nostra" està compromesa directament o a través de convenis amb altres institucions i ONG.

-Entre aquests compromisos, també hi figura el lingüístic?

-Naturalment. Apostam per la normalització lingüística com una eina d'integració i no de disgregació. Aquesta, si més no, és la meua idea. Hem d'apostar perquè la societat balear sumi les diferents aportacions culturals que rep, és a dir, per la suma i no per la resta, encara que, evidentment, també hem de deixar ben clar quina és la nostra identitat d'origen, a la qual mai no podem renunciar.

VOCACIÓ INTERINSULAR

-Aquesta revista sol dedicar la major part de les seves pàgines a un tema monogràfic. Per a aquest número es va elegir una qüestió que em sembla decisiva per al futur de la nostra comunitat: l'insularisme o les diferents maneres d'entendre i d'ordenar les relacions entre les diferents Illes. Supòs que aquest és un tema que també preocupa la caixa d'estalvis de les Bale-

ars. Fins a quin punt "Sa Nostra" és una entitat balear o, simplement, mallorquina?

-I tant que sí. Ens preocupa molt. "Sa Nostra" és una entitat balear, amb vocació balear des dels seus mateixos orígens, tot i que som plenament conscients que té una presència diferent segons es tracti d'una illa o l'altra. La presència a Mallorca és percentualment molt superior a la de Menorca, Eivissa o Formentera. Però aquesta és una situació que és en vies de solucionar-se. És a dir, que hem de treballar perquè l'esforç inversor sigui proporcionalment igual a cada territori, perquè tothom pugui sentir "Sa Nostra" com una cosa autènticament pròpia. Hem d'aconseguir, en definitiva, que tant els nostres clients com la resta de la societat percebi que les Balears en el seu conjunt i cada illa en particular són la nostra raó de ser i que el liderat que avui tenim vagi més enllà de la simple aritmètica financera. Formam part del teixit social d'aquest territori i volem participar activament per fer país. Volem que tothom sàpiga que ja érem aquí quan les coses anaven malament, que som aquí quan van bé i que continuarem aquí sempre, tant si l'economia funciona, com si, cosa que per ara sembla improbable, tornàs a anar malament.

-Mentrestant, altres caixes s'han estès a les Balears. El club, on abans només hi havia "Sa Nostra", "la Caixa" i Colonya, s'ha ampliat. Primer amb Caja Madrid i més recentment amb la CAM, la Caixa de la Mediterrània. Endemés, l'expansió bancària sembla imparable. Les Balears deuen ser la comunitat amb més oficines per capita. Hi ha tant d'espai per fer negoci? Com veu vostè el futur de les entitats regionals, de les caixes concretament?

-El veig molt bé. Les caixes tenen un paper específic. Compeixen entre si, però ho fan amb un esperit diferent del de la banca i, a més a més, tenen més possibilitats d'arrelar a una determinada comunitat. En aquests moments, travessam un llarg període de bonança i sembla que de feina n'hi ha per a tothom, però "Sa Nostra" es manté com a primera entitat financera. Som una caixa relativament petita, però molt arrelada al nostre territori, des del qual donam la benvinguda a totes les altres caixes que vulguin venir. Des de sempre les caixes ens hem dut molt bé, tant mitjançant la confederació com directament i res no impedeix que el futur continuï sent igual.

NO A LES FUSIONS

-De vegades s'ha parlat de fusions, com a la gran banca.

-No és el nostre cas. No som partidari de fusions, sobretot si signifiquen perdre la identitat balear que ens caracteritza, la qual cosa no vol dir que haguem de romandre sols en un món cada vegada més global. El que passa és que hi ha solucions al marge de les fusions que poden ser molt més beneficioses. Hi ha fórmules, per exemple, de cooperació tecnològica o de federació de serveis que poden ser més eficaces i rendibles. Són mecanismes més útils i més rendibles i, endemés, no tenen el cost social de les fusions que, inevitablement, suposen haver de retallar les plantilles.

-Però mentre la Caixa de les Balears centra la seva activitat a les Illes, altres caixes s'expandeixen fora del seu territori...

-I "Sa Nostra" també. La nostra vocació és de ser present allà on hi hagi interessos de les Balears tant a l'arxipèlag, com és evident, com fora. Tenim oficines a Madrid, a València i a Las Palmas. I aviat n'obrirem una a

Barcelona. Certament era incompreensible que no tenguéssim cap sucursal a Catalunya quan les relacions comercials i de tot tipus són molt fortes. Només la nombrosa presència d'estudiants illencs a les universitats catalanes ja ens hauria d'haver obligat a ser a Barcelona. Aquesta era una qüestió pendent que ja podem donar per resolta.

-I ara també aniran al Carib, a la República Dominicana.

-Bé, allò que hem de fer al Carib no és obrir sucursal, sinó donar suport als empresaris de les Balears que inverteixen a Dominicana, a la resta de la zona i a tot el món. L'economia de les Balears s'ha especialitzat en un determinat tipus de turisme, en el coneixement del qual som líders indiscutibles a tot el món. Tenim un *know how* que no es pot desaproveitar i, per tant, la nostra obligació és ajudar que els nostres empresaris puguin expandir-se a l'exterior, de la mateixa manera que també hem de col·laborar amb la diversificació econòmica interior i en les exportacions tradicionals. Aquesta és una tasca col·lectiva que afecta tota la societat i, conseqüentment, "Sa Nostra".

El debat polític posa l'ull en els Consells Insulars

El Govern de les Illes Balears va redactar un projecte de llei de consells insulars per incrementar el seu pes polític i impulsar la descentralització de la comunitat autònoma, però aquest projecte haurà de ser modificat o redactat de bell nou per atendre el dictamen del Consell Consultiu segons el qual no semblen ajustats a dret uns governs insulars formats per consellers no electes, com pretenia Unió Mallorquina i com va fer constar a la firma del Pacte de Progrés. Això no obstant, UM insisteix que el pacte és compatible amb el dictamen del Consultiu i que, per tant, s'ha de complir.

ONA / Els propòsits d'Unió Mallorquina de veure convertits els consells insulars en governs gairebé paral·lels a l'executiu autonòmic o, fins i tot, que aquest passàs a assumir un paper quasi de coordinador per sobre dels ens insulars, va rebre una poalada d'aigua freda amb l'informe del Consell Consultiu de les Balears. El Govern havia redactat un projecte de llei que donava resposta a UM, però segons l'òrgan consultiu, teòricament assessor i per tant no vinculant, però políticament inevitable, no és possible l'existència d'un govern insular format per consellers no electes i, per tant, independent del Ple del Consell, de la mateixa manera que tampoc no sembla possible la transferència als organismes insulars de competències que pertanyen al legislatiu. En qualsevol cas el Consell Consultiu sí considera correcte que hi pugui haver una organització complementària dins dels consells insulars formada per directors generals o persones que no han estat elegides per formar part del plenari, sempre i quan actuïn subordinats als membres del govern insular.

L'executiu balear haurà de revisar, per tant, el projecte de llei que havia enviat al Consultiu. En qualsevol cas, després d'haver-se entrevistat amb les tres presidents dels consells insulars, Pilar Costa del d'Eivissa i Formentera, Joana Barceló del de Menorca i Maria Antònia Munar del de Mallorca, el president Antich va manifestar que el document signat pel Consell Consultiu atorgava un marge prou ample per poder dur a terme "tots els objectius prevists en el Pacte de Progrés". En aquest sentit destacà que és possible una reorganització dels consells a pesar del caràcter complementari que cal atribuir als òrgans de nova creació.

Reconduir la polèmica

Sigui com sigui, aquest episodi ha reconduït i centrat el debat que havia originat una forta polèmica fins i tot en el si del mateix Pacte de Progrés, forçat a firmar l'acord subscrit el passat mes de juliol i que va permetre la formació de l'actual Govern. No obstant això, la polèmica continua, ja que el nou text haurà de satisfer ara tant les recomanacions del Consell Consultiu com les aspiracions d'UM i la seva presidenta. El resultat immediat és una forçada renegociació o reinterpretació dels acords que garanteixen tant el Govern de progrés a la Comunitat Autònoma com l'aliança nacionalista del Consell Insular de Mallorca.

El debat sobre el nivell competencial que han d'assumir els consells insulars i les relacions entre aquests i l'executiu autonòmic no ha acabat, ans tot el contrari, el dictamen el situa en un terreny més polític que mai, un cop que tècnicament, i a la llum dels textos constitucionals, ja se sap quines són les limitacions.

Administrativament, els consells insulars no podran substituir les funcions del Govern autonòmic mentre no es faci una reforma legislativa més profunda i, en conseqüència, romandran a un segon nivell que, no obstant això, permet gaudir de prou competències per donar un sentit polític a la seva existència. Un sentit polític que, en qualsevol cas, dependrà de qui i de com s'exerceixi i, en el cas de Mallorca, aquesta afirmació és especialment important quan es tracta d'una personalitat tan polèmica, però avesada a la disputa política, com és Maria Antònia Munar.

ONA i el debat

Des d'ONA vàrem entendre que aquesta qüestió havia de ser polèmica i per això planificàrem aquest número que, en la nostra opinió, aporta diferents i variades visions sobre el debat, la qual cosa constitueix -pensam- una bona aportació per a la solució definitiva. No obstant això, com sol succeir, des que vàrem començar a concertar les entrevistes fins a l'hora que el número ha sortit a la llum han passat moltes coses. Al principi, sols no coneixíem quin seria el text del projecte de llei i ara ja sabem, fins i tot, la postura del Consultiu. És possible, per tant, que en algunes de les entrevistes hi hagi alguna llacuna que cal atribuir al període en què va ser realitzada. En qualsevol cas, creim que el conjunt no ha perdut en absolut actualitat, ans tot el contrari: aquest és un número molt especial perquè se situa en el mateix centre del debat polític i és d'una rabiosa actualitat, la qual cosa no sempre és possible en una revista de debat de les nostres característiques.

El Consell Consultiu, en el Consolat de la Mar.

Tancar el model autonòmic

Per Antoni Oliver

Les tres presidents en el Parlament balear.

Una comunitat autònoma o tres? Aquest sembla que és l'enigma polític que s'ha de resoldre amb la modificació de la Llei de consells insulars demanada per Unió Mallorquina, que pretén configurar els ens insulars com a autèntics òrgans de govern de l'autonomia. El debat jurídic i polític ha estat intens en els darrers mesos i fins i tot ha dut la presidenta d'Unió Mallorquina a formular públicament una queixa al Parlament, durant el Debat de l'Autonomia, al Govern per no haver fet ja la reforma dels consells. S'han creuat una sèrie d'opinions, informes i interpretacions que no han fet

més que embullar la troca, però el debat ha tengut la virtut de posar sobre la taula coses importants des del punt de vista polític, com ara la consciència d'identitat balear o no, i la consciència insular. El fet és que la nova situació política provoca, des de Mallorca, un plantejament insularista que sempre havia estat més propi -en certa manera també més lògic- des de les altres illes menors, per circumstàncies polítiques i històriques. Però, en definitiva el que s'ha posat en evidència és la necessitat de tancar de forma definitiva el model autonòmic de les Illes Balears.

Alguns poden pensar que el debat és conjuntural, fruit només d'un pacte polític, però és clar que la reforma, si es fa, tindrà unes conseqüències per a tots tres consells i per al mateix Govern, que pot arribar a veure molt disminuïdes les seves competències, fins i tots alguns teòrics pensen que pot arribar-se a la reducció del Govern a un paper coordinador i de representació davant l'Estat.

Segons la legislació vigent, en això coincideixen polítics i juristes, els consells insulars tenen clarament definida una doble naturalesa, com a ens d'Administració local i com a òrgans de Govern de l'autonomia i així queda clar al mateix Estatut. Omplir de contingut polític i administratiu el paper d'òrgan de l'autonomia és el que pretén la presidenta del Consell Insular de Mallorca, Maria Antònia Munar. Per dotar els consells d'aquesta projecció política i administrativa es fa necessària una modificació de la Llei de consell insular. Aquesta reforma és ja clarament especificada al document signat per tots els partits polítics que conformen l'anomenat Pacte de Progrés. En el text hi ha un extens apartat dedicat a parlar dels consells insulars i s'hi diu clarament que han de ser instruments de govern insular i en aquest sentit, s'hi avancen algunes qüestions com disminuir la presència de representants del Govern en els ens insulars, evitar duplicitat de funcions entre consells i Govern i dotar-los d'una estructura administrativa i política pròpia -nomenament de consellers insulars, directors gene-

ral, etc- com a govern insular. A banda d'això, el mateix document del pacte estableix que es transferiran durant aquesta legislatura quatre competències més que són les de cultura, ordenació territorial, acció social i esports. Endemés es contempla la transferència de la potestat reglamentària en aquestes matèries als consells. En definitiva, el que pretén Unió Mallorquina, és configurar els consells com a veritables òrgans de govern insular.

El problema que veuen els juristes a determinats aspectes d'aquestes reformes és com es pot combinar l'aspecte corporatiu dels consells amb el de govern, és a dir, essent els càrrecs del Consell per elecció i el seu funcionament com el d'un ajuntament, com es pot configurar després com a ens de govern, amb una estructura de càrrecs no electes, sinó executius? I, el principal problema: com s'exerceix la labor de control d'aquest executiu? Basta que sigui el mateix ple del Consell, o és necessari un mecanisme de control més ample? Després hi ha el tema del finançament d'aquestes competències i l'abast de les transferències, ja que segons l'article 39 de l'Estatut d'Autonomia és transferible als consells pràcticament tot, fins i tot competències de què el Govern té només la gestió.

Unió Mallorquina va lliurar al Govern un document que contenia un estudi del catedràtic de dret administratiu Avel·lí Blasco i un projecte de Llei de consells insulars articulat. Quant a l'estudi teòric, en opinió d'aquest catedràtic de la Universitat de les Illes Balears, és clara la doble naturalesa dels consells insulars com a ens locals i de govern de la comunitat autònoma. Així es desprèn, per una banda, de la Constitució Espanyola, del mateix Estatut d'Autonomia i de la Llei de bases de règim local. D'altra banda, el mateix Estatut, que tracta dels consells en el capítol d'institucions de la Comunitat Autònoma, i la diferenciació a l'article 39 de l'Estatut de dos tipus de competències dels consells, com a ens d'administració local i de govern, fan evident també aquesta doble condició. Endemés la Llei de consells que ara es pretén modificar es refereix clarament a aquests òrgans com a institucions de la CAIB i els atribueix funcions específiques de representació del Govern, els atorga iniciativa legislativa i de col·laboració amb el

Govern i els dota de competències autonòmiques pròpies i delegades.

L'informe d'Avel·lí Blasco inclou també una memòria que comenta la proposta articulada.

El document diu que "donada la doble naturalesa dels consells es proposa una doble organització: d'una part, mantenir l'organització d'entitat local; per l'altra implantar una organització de tipus institucional burocràtic per a l'exercici de funcions i competències atribuïdes per la Comunitat Autònoma o directament per l'Estatut d'Autonomia". Aquesta estructura es detalla a l'articulat, i té com a novetat que assigna l'exercici de les competències dels consells com a òrgans de l'autonomia a un ens de nova creació que anomena "Govern de Mallorca".

Per articular aquest govern es proposa una estructura similar a la del Govern de la Comunitat Autònoma, és a dir, un president, uns consellers executius i directors generals. Ara per ara, la presidenta del Consell de Mallorca ha nomenat uns consellers responsables d'àrea que tenen la categoria d'assessors, de forma provisional, mentre es modifica la llei. Una altra característica d'aquests consellers és que no fa falta que siguin membres electes de la corporació. Al ple del Consell Insular l'esborrany presentat per UM els atribueix la labor de control i de fiscalització dels òrgans de govern, tant en les competències d'administració local com en les d'òrgan autonòmic.

S'atribueix també als consells capacitat normativa i se'n garanteix el finançament adequat a cada transferència. En resum, i a manca de concretar definitivament la llei, aquestes són les característiques principals del document presentat per UM com a avantprojecte de llei i que el Govern ha estudiat.

DEBAT POLÍTIC I JURÍDIC

Aquests plantejaments han suscitat un fort debat entre polítics i juristes. El catedràtic de dret administratiu, Bartomeu Colom, a instàncies del Govern va fer un informe on qüestionava alguns d'aquests plantejaments, en especial el possible nomenament de consellers no electes, i on es mostra partidari de la creació d'altres òrgans per gestionar les competències dels con-

sells amb competències administratives, de caràcter unipersonal o col·lectiu. Un altre aspecte que preocupa Colom és el control democràtic dels electes i del ple sobre el Govern Insular i és rotund quan afirma que alguns aspectes del projecte de Llei alteren substancialment el que diu la Constitució i l'Estatut d'Autonomia.

La presidenta del Consell de Mallorca, Maria Antònia Munar, en saber que Colom havia fet un informe desfavorable a les seves tesis va contestar que es demostrava molt poca traça quan es demanava informes que presumiblement serien contraris i va suggerir que el Govern Antich tenia de termini fins al mes de març per presentar la Llei de consells i completar el procés de transferències. Deixà clar que aquesta era una de les condicions signades al Pacte de Progrés per tal de votar favorablement la investidura d'Antich.

El catedràtic de dret constitucional de la UIB, Joan O'Iiver Araujo, centra el debat de fons tot assenyalant que "les funcions dels consells insulars es refereixen al govern, administració i representació de cada una de les tres illes de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Tenen autonomia en la gestió dels seus interessos. Les seves funcions són, en una primera lectura, només d'execució i d'administració, però hi ha una àmplia llista a l'article 39 de l'Estatut de matèries que poden ser transferides. Es pot transferir pràcticament tot. Aquesta llista de transferències du una pèrdua de competències per part del Govern. El problema de determinar els límits competencials del Govern i dels tres consells insulars és un problema capital, doncs, en la resposta a aquesta pregunta hi haurà el model de comunitat que volem construir: una única comunitat autònoma amb competències administratives descentralitzades o tres minúscules comunitats autònomes pràcticament independents entre si".

Joan Oliver es mostra partidari de tancar aquest procés com una "qüestió d'Estat, amb la implicació de tots els partits polítics, el Govern i els consells, i definir quines seran les competències del Govern i quines les dels consells insulars d'una forma definitiva".

De moment, les transferències als consells insulars augmenten. Aquesta legislatura es transferiran serveis socials, esports, el que resta de cultura, i ordenació territorial pel que fa a plans parcials i carreteres. Actualment els consells insulars tenen transferides vint competències, entre les quals s'hi troben ordenació turística, urbanisme, menors, patrimoni històric, règim local, agricultura, ramaderia i pesca. És a dir, que ja tenen unes amplíssimes competències que a l'actualitat es gestionen sense haver modificat la Llei de consells, amb l'estructura administrativa i política d'administració local, amb òrgans unipersonals -delegats, directors insulars- o col·lectius, com per exemple la Comissió Insular d'Urbanisme, per exercir una determinada competència.

Fins ara els consells exerceixen competències importants, i utilitzen la seva estructura administrativa actual. De tota manera, el que sembla irreversible és que assumiran noves competències, i també que es reformarà la Llei de consells per reforçar els ens locals des d'un punt de vista polític i financer.

El conseller de Presidència del Govern, Antoni Garcies (PSOE), destacà que "la modificació de la Llei de consells insulars s'ha de fer per acord del Pacte de Progrés. S'han d'emmarcar quines competències s'han de transferir, i s'ha de debatre i donar forma a una reforma de la llei. Hi ha la voluntat que les competències transferides als consells insulars es puguin gestionar amb una estructura semblant a la del Govern, donada la doble naturalesa dels consells insulars, com a ens d'administració local i com a govern. A partir d'aquí la llei ha de donar resposta a la configuració dels consells com a govern insular, amb un plenari que tenguí el control de les competències transferides i les mateixes d'administració local, i amb capacitat normativa sobre les competències transferides. Les competències una vegada transferides no quedaran tutelades pel Govern, sinó controlades pel Parlament".

De fet, el Govern esmenarà el projecte de Llei d'Unió Mallorquina en el sentit d'obligar que les sessions de control del Govern de l'ens insular tenguin una determinada periodicitat i que els consellers del Govern Insular han de ser subjectes a incompatibilitats. D'altra banda, s'ha plantejat que és almenys paradoxal que la mateixa persona que serà al front de l'executiu insular presideixi també el ple i l'òrgan de control d'aquest govern. No obstant això, segons el catedràtic de dret administratiu Avel·lí Blasco aquest és un model semblant a les Junes Generals del País Basc. Un altre aspecte que el Govern vol canviar és que el finançament es faci concretament per a cada transferència.

Amb aquest plantejament aborda el Govern la reforma de la Llei de consells insulars que ha resultat, fins ara, un dels temes més polèmics de les primeres passes del Pacte de Progrés. La reforma dotarà, en tot cas, els consells d'un poder polític molt gran, endemés d'una capacitat financera també important. Així mateix, el Govern es compromet a pagar el "deute històric" que en concepte de liquidació de determinades taxes i cànon, té el Govern amb els ens insulars. En definitiva, el repartiment de poder polític és el que s'ha de definir. Les ambicions de la presidenta de Mallorca són tan grans que alguns juristes qüestionen que una reforma d'aquesta magnitud es pugui fer sense vulnerar l'Estatut d'Autonomia. El cert és que un govern reduït a un paper de representació institucional no és un govern, i estatutàriament, hi ha d'haver un govern de les tres illes. Un executiu reduït a un àmbit de simple coordinador de determinades polítiques que afectin les tres illes tampoc no és, exactament, un govern. Això és el que argumenten els que pensen que no es pot

renunciar a tenir un veritable Govern de la Comunitat Autònoma. A més a més hem de pensar que un govern autònom d'aquestes característiques tampoc no estaria molt d'acord amb la Constitució. Ara bé, sense arribar a aquest extrem de liquidar per la via dels fets el Govern, hi caben moltes coses dins els consells i dins l'Estatut i la reforma de la Llei de consells.

UNA LLEI PER A TOTES LES ILLES

La presidenta d'Unió Mallorquina i del Consell Insular de Mallorca, Maria Antònia Munar, manifestà que aquesta llei que proposa "és per a Eivissa i Formentera, per a Mallorca i per a Menorca", a la vegada que subratllà que no és una imposició d'UM, sinó un acord del Pacte de Progrés, i que PSOE, PSM, EU- Els Verds, la Col·lecció d'Organitzacions Progressistes i UM estan disposats a assumir-lo.

Segons la seva opinió, la proposició de llei que presenta UM "no pretén la desaparició del Govern de les Illes Balears" i afegeix que "es tracta de reforçar el paper dels consells insulars, i això és previst a l'article 39 de l'Estatut d'Autonomia". La presidenta del Consell de Mallorca destacà, en aquest sentit, que "segons el Pacte, el Govern es reserva ensenyament, sanitat, treball i formació, transports, turisme, agricultura, ramaderia, pesca, indústria, medi ambient, interior, joventut, dona i energia". D'altra banda, però, remarca que "és completa l'atribució de competències als consells insulars en matèria de cultura, esports, urbanisme, benestar social i s'afegeix a aquestes competències, carreteres". Matisa Munar que "es tracta de competències que afecten una sola illa, o bé que ja estaven transferides".

Un dels temes que preocupa Munar és que quedin definides les competències i que els recursos siguin els adequats, en aquest sentit vol deixar clar que "no es vol duplicitat de les competències, amb l'objectiu d'optimitzar recursos", a la vegada que afirma que "el Govern en aquestes matèries transferides tendrà la coordinació dels consells insulars i la relació exterior, endemés de la iniciativa legislativa".

En referència a la capacitat reglamentària dels ens insulars, Maria Antònia Munar, subratlla que "l'atribució normativa i reglamentària serà, en principi, del Govern. Però -afegeix- en casos concrets podrà, mitjançant una llei, atribuir-se als consells, i reservar-se l'executiu una capacitat reglamentària subsidiària".

Respecte a l'organització administrativa que es proposa per gestionar les competències transferides destaca que al seu parer "és igual de democràtica que la corporativa i més àgil i eficaç" i assegura que "dues sentències del Tribunal Superior de Justícia, ratificades pel Tribunal Suprem reconeixen aquesta possibilitat".

PILAR COSTA: "UNA REFORMA DE GRAN CALAT"

La presidenta del Consell Insular d'Eivissa i Formentera, Pilar Costa, per la seva banda, posa de relleu que la reforma de la Llei de consells insulars és la de "més calat polític, i que és la més important reforma que s'ha fet en els darrers anys", i que precisament per això "s'ha de pretendre que cada consell pugui assumir més competències d'una forma correcta, però tots hi hem de poder participar, en aquesta reforma".

Pel que fa a Eivissa, Pilar Costa destaca que "s'ha de tenir en compte una cosa i és que la creació d'un govern insular, tal com es preveu a l'esborrany de projecte de llei que ha presentat Unió Mallorquina, implica la creació d'una estructura administrativa i burocràtica que, així com es planteja, té unes conseqüències econòmiques evidents". I assenyala que aquesta possibilitat d'organitzar el govern insular suposa una fonda reestructuració que és potestativa, i que a mesura que s'assumeixin noves competències veurem si és necessària ". De fet, destacà que "amb la possibilitat que hi hagi consellers no electes i de nomenament de directors generals i secretaris tècnics, ens trobam a una situació diferent".

Respecte a les competències destacà que "s'ha de veure si les assumim totes, i què diu la llei de transferències respecte a la dotació econòmica", encara que "inicialment la voluntat és d'assumir més competències, però sense precipitar-se en aquesta assumpció".

Respecte al paper reservat al Govern en un futur, Pilar Costa subratllà que l'executiu no ha de ser "un simple coordinador dels consells insulars, sinó que ha d'assumir unes competències més enllà d'aquesta coordinació".

Pilar Costa destacà que hi ha una sèrie de competències que, segons el Pacte Progressista d'Eivissa, ha d'assumir el Consell Insular d'Eivissa i Formentera. En aquest sentit destacà que s'han d'assumir les de medi ambient i aigua, i les que vendran via Pacte de Progrés, que són benestar social, esports, carreteres i cultura. Posà especial esment a assenyalar que no "hi ha d'haver duplicitat, com passa ara en algun tema".

La presidenta del Consell d'Eivissa destaca que en la seva opinió no hi ha una consciència de País Balear. Opina que "hi ha d'haver uns consells insulars forts, perquè com més forts siguin això no ens allunyarà més sinó que a la llarga pot ser als ajuntaments.

D'altra banda, Pilar Costa destacà que s'ha de donar també un procés de transferències cap als ajuntaments i afegeix que en tot aquest procés

"en cap cas el Govern actual no ha d'actuar d'una forma unilateral amb Mallorca o establir una relació bilateral només amb Mallorca, "hem mantingut reunions per parlar d'aquests temes, i s'han de continuar mantenint, perquè una llei tan important no s'ha d'aprovar per raons conjunturals i hi ha molts de temes a debatre, com per exemple el control sobre els consellers no electes".

En aquest sentit destaca que des d'Eivissa aquesta qüestió del govern insular es pot veure des d'una perspectiva diferent que a Mallorca, entre d'altres coses, perquè el Pacte d'Eivissa té representants al Govern de les Illes", i destacà que una altra de les qüestions que s'ha d'aclarir és la possibilitat de nomenar els secretaris tècnics o directors generals, que reproduïen l'esquema de les conselleries i creu que aquest plantejament és difícil d'assumir, en especial respecte als consellers no electes que han de ser sotmesos a un mecanisme de control.

JOANA BARCELÓ: SOLUCIONAR EL TEMA DEL FINANÇAMENT

La presidenta del Consell Insular de Menorca, Joana Barceló, destaca que el tema de les transferències als consells insulars s'ha d'emmarcar en la reforma de la Llei de consells insulars i aquest tema encara és per abordar d'una forma conjunta entre el Govern i els consells. Resumeix el que en la seva opinió ha de ser la reforma d'aquesta llei en què s'ha de donar una solució al "desplegament de la capacitat reglamentària dels consells, reforçar el finançament dels consells, s'ha de fer una llei de finançament, a la vegada que han d'assumir més competències i la capacitat autoorganitzativa".

Joana Barceló assenyala que el plantejament del Consell Insular de Mallorca cerca un màxim de capacitat política, però aquesta qüestió "poc té a veure amb el que ha de ser el debat real, i el plantejament que es fa des de Mallorca no resol cap d'aquestes qüestions i és totalment insuficient".

En la seva opinió "s'ha de plantejar un acord ample, que inclogui el Pacte de Progrés i els consells insulars, un acord prou ample, i obrir prèviament un període de reflexió. Això no s'ha de visualitzar com una fórmula de gestió del Consell de Mallorca des de grups minoritaris".

La proposició que actualment es debat proposa un "sistema de govern paral·lel", però "les competències noves es poden administrar amb els òrgans de govern actual o amb un cos administratiu més important. No obstant això, en primer lloc, Joana Barceló destaca que "com a primera passa s'ha d'acordar una revisió del sis-

tema de finançament que permeti aquest tipus d'administració". No obstant això, creu també que "la capacitat política dels consells es pot donar des d'un sistema o un altre, és a dir, que hi pot haver consellers no electes, però també es tindrà una capacitat política sense aquesta estructura política administrativa".

Respecte al document presentat per Unió Mallorquina destaca que "em sembla bé, encara que s'ha de dotar aquesta estructura d'una major agilitat administrativa i tampoc no ha d'anar en detriment del control i de la participació política de tots els grups que són presents als consells insulars".

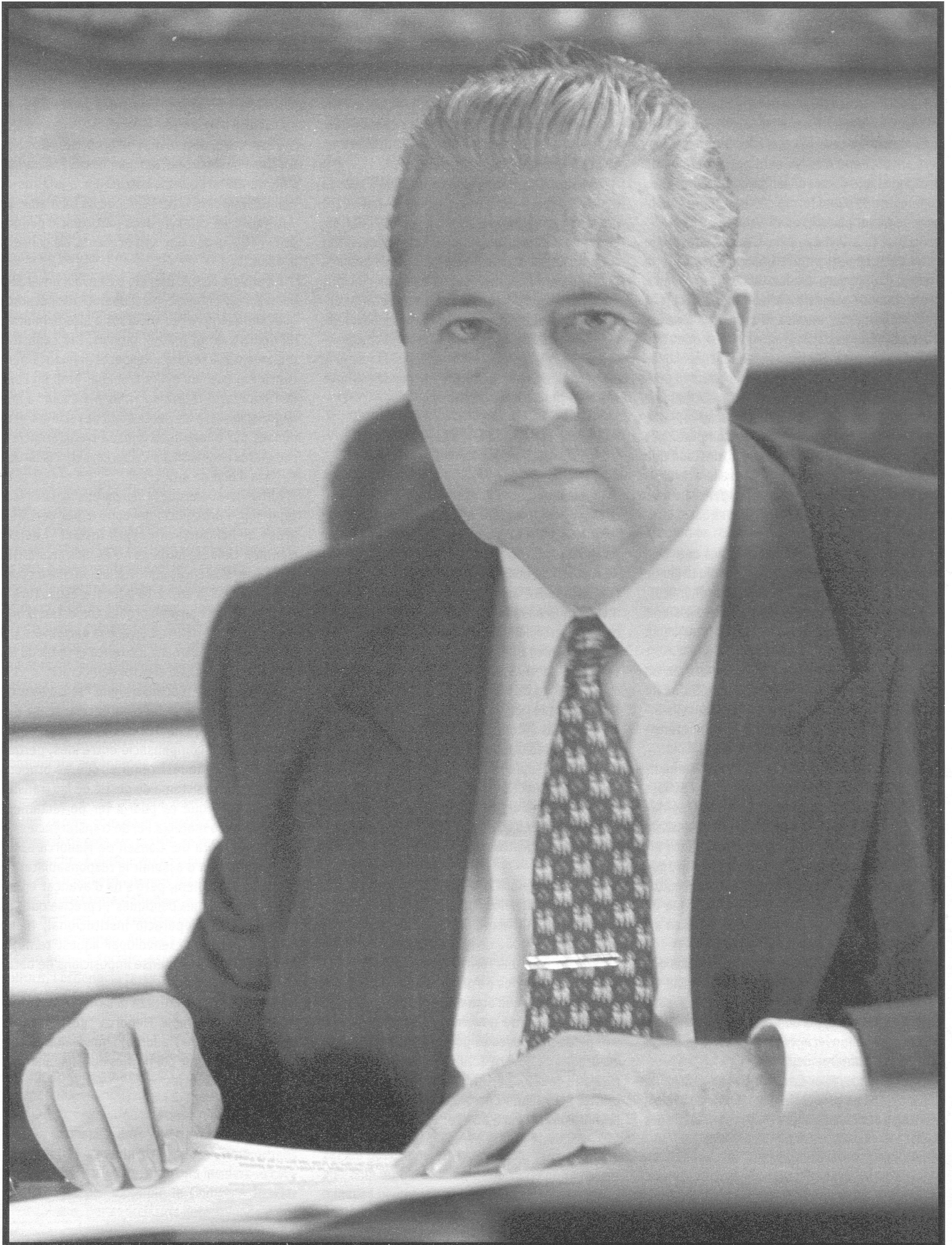
En aquest sentit, Barceló assenyala uns punts per reforçar aquest control democràtic i destaca que, per exemple "els recursos d'alçada haurien de veure's en el mateix plenari, i la capacitat reglamentària també". Respecte al finançament considera que "és millor treballar amb un Fons de Cooperació Interinsular, abans d'anar a una negociació sobre les necessitats de recursos econòmics per a una determinada transferència o segons les necessitats inversores, negociació que es faria d'any en any".

Altres qüestions que al seu parer s'han de plantejar són "l'articulació del control per part dels grups de l'oposició al Govern Insular" i deixar clar que "Unió Mallorquina no és més insularista per haver presentat aquesta llei, el que es pretén es pot fer a través d'aquesta estructura o mitjançant l'actual amb òrgans col·lectius o unipersonals", el problema és que la iniciativa d'UM no resol el finançament, no tanca el tema de les competències, ni del control democràtic".

D'altra banda, considera que "el Govern ha de cedir de veritat les competències, sense duplicitat" i també s'ha de resoldre el tema de les diferències de compensació entre illes, perquè si no es resol aquest tema el que es proposa només serà un sistema de gestió de les transferències, cosa que es podria fer perfectament només amb la mateixa llei de transferències".

La presidenta del Consell de Menorca assenyala que "hem d'assumir la responsabilitat de la gestió que volem, però s'ha d'avançar en altres qüestions més polítiques", i precisa que "és important la cooperació institucional, hi ha l'oportunitat de desenvolupar aquest tema, a partir del respecte i sense imposicions de batalles institucionals".

Joana Barceló sintetitza la situació actual dient que per exemple Menorca "gestiona més competències que Mallorca, i que Mallorca cerca un protagonisme polític més dur i no tant unes majors competències".

Poder insular VS poder balear

Entrevista a Maximilià Morales

per Jordi Calleja

Maximilià Morales va ser un dels homes de confiança de Jeroni Albertí tant a la UCD com a les primeres passes d'Unió Mallorquina. L'actual president del Parlament de les Illes Balears creu que en els anys de la construcció de l'Espanya de les Autonomies els polítics tenien un esperit més dialogant que els que avui integren la cambra autonòmica balear. Defensa la carta de l'insularisme per abraçar les diferències socioeconòmiques de cada una de les nostres illes. Tot i això confessa que és necessari un govern central per defensar els interessos generals a l'Europa de les Regions. La defensa del medi ambient i la integració de les dones són assignatures obligades a la nova legislatura que no trobarà solucions ràpides a la pobresa i la immigració. Després de molts d'anys a la segona fila d'Unió Mallorquina, Morales es considera un polític capaç de veure les coses amb perspectiva i obert sempre al diàleg.

-S'atreveix a fer una primera valoració del canvi que viuen les Balears des de l'arribada del nou govern de progrés i del paper que vol jugar el seu partit tot apostant per la carta de l'insularisme?

-Crec que vivim un procediment de canvi. Però no ho dic només

perquè abans governassin partits de dretes i ara ho facin partits progressistes i nacionalistes, sinó perquè els nous governants s'han plantejat un canvi estructural que era necessari a la nostra comunitat. Jo he llegit aquests dies veus que parlen del desmembrament de les Balears com a autonomia i em recorden molt el que escoltava quan es construïa l'Estat de les Autonomies. Es deia que es desmembraria l'Estat espanyol, n'hi havia que fins i tot deien que preferien "una España roja a una España rota" i no ha passat res. Es va fer un marc autonòmic i funciona des de fa desset anys i no s'ha desfet l'Estat ni res per l'estil. Avui la societat ha evolucionat i els consells insulars

tenen vint anys i no hi ha res estàtic. Un cop constituït l'Estat de les Autonomies la realitat obliga a fer nous canvis per respectar les diferències de cadascuna de les regions. Ja que comptam amb un instrument com els consells insulars els hem de dotar amb les competències màximes perquè puguin prendre les decisions sobre els assumptes de cada dia que afecten a cada una de les illes. No només parlem de Mallorca, perquè crec que això s'ha dimonitzat molt, se satanitza i es diu que Unió Mallorquina agrana cap a Mallorca, quan el que vol és un model de comunitat que dona als consells insulars unes capacitats que actualment té el Govern de la comunitat. Això no vol dir desmuntar la Comunitat Autònoma. És el mateix cas que quan el Govern central va donar unes

Maximilià Morales va néixer a Barcelona i als dos anys la seva família va arribar a Mallorca, on va estudiar el batxillerat. Va tornar a Barcelona per estudiar publicitat i allà, l'any 1975 va tenir els seus primers contactes amb la política. Quan va tornar a Palma va entrar en contacte amb els cercles liberals i va afiliar-se al Partit Liberal d'Enrique Larroque. L'any 1977 aquest partit entra dins una coalició que forma la Unió de Centro Democrático (UCD) i que l'any 1979 és a les llistes del partit a les primeres eleccions democràtiques. Jeroni Albertí el situa primer a la vicepresidència del Consell Insular de Mallorca i després a la Conselleria d'Indústria i Comerç. Albertí va deixar la UCD abans del final de la legislatura i Morales el va substituir com a president del CIM. L'any 83 va retrobar-se amb Albertí a Unió Mallorquina on va adquirir un paper secundari. L'any 88 va abandonar la militància, contrari a l'acostament del seu grup al Partit Popular, fins l'any 92.

El febrer del 1993 torna al partit amb una posició més activa, s'encarrega de la secretaria de relacions exteriors del partit i entra en contacte amb partits nacionalistes d'altres comunitats. Les eleccions del 1999 l'han fet tornar a la primera plana política i és el nou president del Parlament de les Illes Balears.

competències a les comunitats autònomes. Jo crec que som dins un procés de canvi ordenat i raonable cap a una estructura més adequada a la nostra realitat social. Les Illes Balears continuaran sent les Illes Balears, no seran cap federació d'illes ni res semblant, però cada illa tindrà les competències i la capacitat de decidir sobre els assumptes propis. Això no vol dir que no hi hagi un govern de la comunitat que marqui una política global per a tota la comunitat.

-Avui tots som molt pendants del que passarà a les eleccions del mes de març per veure la postura que adopten els partits d'àmbit nacional sobre aquestes qüestions. Pactes com el que s'ha fet a les Balears poden fer arribar una visió més dinàmica de la realitat de les autonomies?

-El poder central és indiscutible i avui encara se sustenta en persones que creuen en els partits estatals. Nosaltres mantenim la tesi que el poder central és un conjunt d'interessos i de grups polítics que treballen des de les Corts de l'Estat i que volen mantenir aquest estatus i aquest poder central. En canvi, aquest poder central s'ha anat desplaçant cap a les comunitats autònomes, i en canvi els partits estatals continuen pensant en el seu joc d'equilibris a les Corts. Avui els diputats que surten de cada un dels territoris i pertanyen a un partit estatal normalment estan lligat a la disciplina del partit i aquesta no és, moltes vegades la que més convé al seu territori.

L'exemple més clar que es pot representar els votants d'una regió sense ser un partit d'àmbit estatal és Convergència i Unió. A les Balears, els diputats del Partit Popular i del Partit Socialista es trobaran sempre fermats per la disciplina interna del partit com s'ha demostrat en els darrers anys. Això va demostrar-se amb el règim econòmic i fiscal per a les Illes Balears quan el votaren en contra tots dos partits.

GESTIÓ INSULAR

-Unió Mallorquina ha defensat l'insularime com la millor solució per al futur. Fins on pot arribar, a què es pot renunciar i què és innegociable en aquesta tesi?

-Jo crec que el marc correcte és el que s'ha plantejat en el pacte que s'ha fet entre les forces progressistes i nacionalistes. És a dir, un traspàs de competències en àrees com cultura, esports, benestar social, urbanisme, medi ambient o carreteres, perquè la gestió sigui plena del respectiu Consell Insular. Quan parlem d'insularisme no parlem d'un insularime egoista, sinó integrador, en el qual l'illa de Mallorca ha de tenir una sensibilitat especial amb la resta de les illes. Cada una ha de gestionar els seus propis temes. Un projecte insularista no vol dir que no pugui connectar amb altres projectes peninsulars. No parlem d'un marc estàtic o estricte, sinó d'un marc

flexible perquè cada illa funcioni el millor possible. Una gestió urbanística o mediambiental pot repercutir d'una manera diferent segon el territori al qual es refereixi. Eivissa, per exemple, és una illa eminentment turística i per tant el seu problema és mantenir el seu entorn natural el més acurat possible. Menorca és una illa que té un cert equilibri entre el desenvolupament industrial i el turisme que s'ha de mantenir per no haver de dependre com Mallorca i Eivissa només del monoconreu turístic. Les diferències socioeconòmiques de cada regió fan necessària una certa llibertat d'acció a cada una de les illes.

-L'Europa de les Regions pot convertir-se en una referència per a l'insularisme defensat per Unió Mallorquina?

-Aquest insularisme o gestió de cada una de les illes des de la mateixa illa és perfectament compatible amb polítiques globals de les Illes. Evidentment, de cara a Europa les Illes Balears tenen una problemàtica comuna, és un cas concret que la política global respecte a la Unió Europea s'ha de dur a través del Govern de les Illes Balears, indiscutiblement. Hi ha exemples clars, com la nostra situació com a illes properes al continent que ens impedeix accedir a unes subvencions que ens podrien dur el gas natural a través de canalitzacions. Som a mig camí entre les illes ultraperifèriques i les continentals i això ens impedeix accedir a subvencions importants. El Govern de les Balears ha de reflectir les polítiques que cada un dels governs de cada illa li facin arribar a Europa com una acció unitària.

EL PARLAMENT D'AVUI

-Vostè va viure el naixement del Parlament de les Balears i avui s'ha convertit en el seu president. Han canviat molt les coses, les idees que s'escoltaven en aquell temps o la manera defensar-les?

-Han canviat molt les coses i no sempre per a bé, i no estendré el comentari, perquè en aquest món hem de ser positius. Les idees s'expressen avui en dia amb tota llibertat. A la primera etapa també s'expressaven amb tota llibertat, però hi havia un concepte important de consens, de no rompre la corda, hi havia un sentiment per part de tots els grups polítics. Jo, encara que pugui semblar sorprenent, vull destacar que en aquell període un dels partits que més varen col·laborar en la construcció autonòmica va ser el Partit Comunista de les Illes Balears perquè, sempre dins el marc de les seves idees, varen saber ser suficientment flexibles per aconseguir arribar sempre a acords. La paraula consens s'utilitza molt avui en dia, però consens no és dir-ho, és realment fer un esforç per part de tots. La gran diferència que jo he trobat és que ara hi ha molta menys generositat, no hi ha la preocupació que això pot espatllar-se, perquè sabem que funciona i, a partir d'aquí, van per damunt interessos estratègics de partit, per sobre dels interessos generals de la comunitat.

-Aquesta legislatura vol fer passes endavant en temes socials tan importants com la integració de les dones al món laboral i la seva protecció a l'entorn familiar.

-Aquest sí que és un cas clar d'evolució positiva. En els primers anys

de la democràcia no hi havia aquesta sensibilitat i avui s'ha avançat molt en aquest camí. Avui el respecte a les dones i a la seva progressiva introducció al mercat laboral ja s'ha convertit en una realitat acceptada per la majoria de la població. La dona per ella mateixa ha adquirit un protagonisme necessari. A mi em sorprèn una mica quan em parlen de sectorials de la dona i de col·lectius d'aquest tipus, perquè jo pens que és una manera de fer discriminació. La dona ha sabut per ella mateixa guanyar el seu terreny. Evidentment molts de partits i col·lectius han posat quotes mínimes, Unió Mallorquina no ha marcat quotes, però és l'únic partit de les Balears presidit per una dona i no passa res. Maria Antònia Munar s'ho ha guanyat per ella mateixa i això és el que pens que ha de passar. La dona ha d'entrar al món laboral en les mateixes condicions que l'home per guanyar-se el seu paper.

-Molta gent espera que aquesta legislatura sigui per donar una passa definitiva en la defensa del medi ambient.

-Avui també podem parlar d'una sensibilitat amb el medi ambient que abans no existia a les nostres illes. A la fi, uns per convenciment i els altres per estratègia de mercat, s'ha arribat a un consens que fins ara semblava impossible. Per una banda sempre han existit els defensors del territori i ara són els explotadors els que s'ha adonat que els convé preservar el medi ambient per assegurar la principal font de riquesa de les Illes, que és el turisme. Hem de posar límits al desenvolupament de ciment d'aquesta terra. Si tenim una vaca que ens dona llet per viure i no en tenim cura deixarà de produir.

-Hi ha un tema que no ha tengut una evolució gens positiva i que en canvi no s'arriba a encarar amb una política decidida com és el de la pobresa a la nostra comunitat.

-Som una comunitat, en xifres, rica, tenim un producte interior per damunt de la mitjana de les regions europees i en teoria tots som molt rics. A la pràctica no és així, és a dir, existeixen unes bosses de pobresa, però la societat tendeix a tapar-les. No s'ha trobat una solució a aquesta pobresa i en no ser exagerada la societat tendeix a amagar-les. Tot i això hi ha una sèrie d'institucions que fan un treball molt important, però el que no s'ha fet és un plantejament global per solucionar aquest tema. No és un tema fàcil perquè té moltes connotacions complicades. Per exemple, jo l'altre dia em vaig trobar un comerciant que em va dir "tractau massa bé els marginats i hi ha d'altres territoris de l'Estat espanyol que no tenen ajuts". Em va posar els pèls de punta i jo li vaig dir que si podem tractar-los millor que altres comunitats ho hem d'intentar. És un tema en el qual tothom està d'acord quan se'n parla, però a l'hora de posar tothom els seus diners és una altra història. No s'ha avançat tant en aquest sentit, existeix una sensibilitat, però no una postura ferma.

-L'any 1999 la construcció ha viscut un boom que ha fet arribar a Mallorca un nombre important d'immigrants de països africans. Aquesta gent ho ha passat malament i veu el futur complicat, perquè es demana que serà d'ells quan s'acabi la feina.

-Aquest és un problema greu. Abans eren els espanyols els que emigraven a Alemanya o Suïssa per cercar feina, i ara resulta que

al servei de la societat illenca

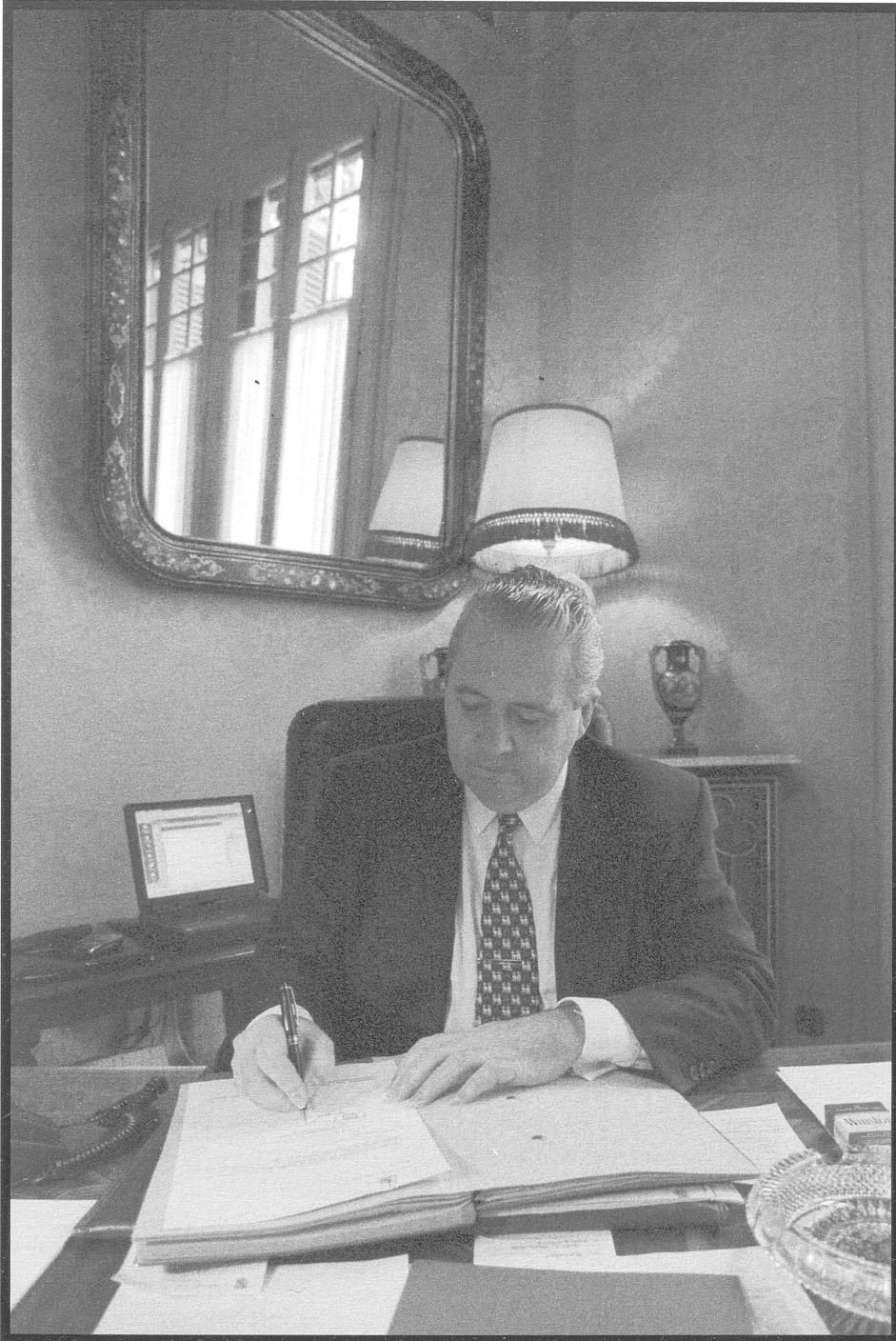
Nova adreça:

Francesc de Borja Moll, 10, entresòl

Tel. 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94

e mail: fundesba@jet.es

07003-Palma de Mallorca

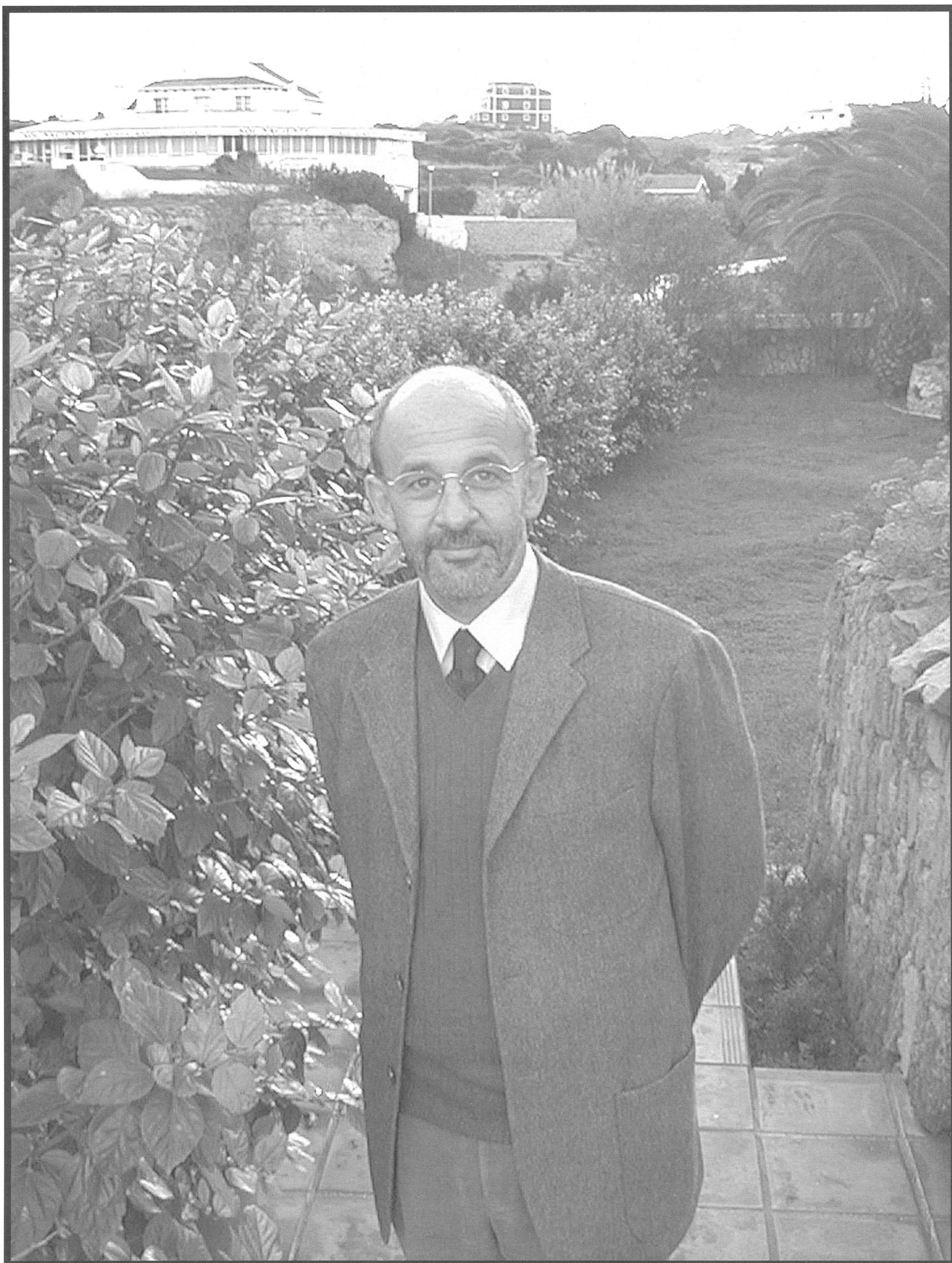
hem entrat a formar part de l'Europa rica. La immigració és un fenomen que hauria de ser controlat, no dic limitat, però sí controlat amb una certa programació, per evitar que en un moment determinat arribi gent per treballar i hagi de viure en condicions marginals. Això passa per un sistema d'immigració legal. Aquí s'han fet les coses amb poc sentit comú. Avui a Palma són molts els immigrants africans que han arribat per fer unes obres públiques en un moment en què l'economia funcionava i això ha provocat que la gent de l'illa hagi tengut altres feines i s'hagi necessitat més mà d'obra estrangera. Fins ara la mà de l'Estat intervenia per donar treball quan la situació econòmica no era bona, i ara en canvi s'ha produït aquest fenomen en un moment de bonança econòmica. La iniciativa privada funcionava i l'Estat ha volgut fer obres públiques i això ha provocat un boom d'oferta de treball que pot provocar un conflicte quan s'acabin les obres.

UM vs MADRID

-Què espera Unió Mallorquina de les pròximes eleccions generals?

-Som a una etapa oberta als canvis. Unió Mallorquina tenia la teoria que els partits nacionalistes havien de concórrer units per obtenir una representació a Madrid a les pròximes eleccions generals. No només els partits nacionalistes, també les entitats ciutadanes que pensassin, com nosaltres, que hem de tenir una veu a Madrid per defensar els interessos de les Illes. Per altra banda, quan signàrem el Pacte de Govern va ser per complir quatre anys. El Partit Socialista encapçala el pacte i nosaltres li donam suport parlamentari mentre ho faci bé i es compleixin els pactes que signàrem. Per a nosaltres és indiferent el partit que guanyi les pròximes

eleccions generals. Hem conegut els dos partits majoritaris i el resultat ha estat el mateix, no hem tengut mai una especial atenció. Per a Unió Mallorquina el més important és la capacitat d'autogovern que podem adquirir. Per altra banda, Unió Mallorquina no ha enfocat el pacte com a l'obtenció d'un poder insular, aquest és un dels punts, però la nostra formació entén que el futur és en altres partits de caire semblant al nostre a cada una de les illes. Avui ja hi ha contactes reals a Menorca i a Eivissa, encara s'ha de crear, però anem en aquesta direcció.

Els convidats de pedra

Entrevista a Josep Maria Quintana

per Constanza Forteza

Fa més de vint anys, UCD i el PSOE eren partidaris d'un govern balear fort mentre que el PP era insularista. Ara, un Govern balear presidit per un socialista impulsarà una reforma capaç de dotar de més poder i de més competències els consells insulars a causa dels pactes amb un partit, Unió Mallorquina, que es va formar amb part de les restes d'UCD. Mentre, el PP encara no ha manifestat la seva posició. Des de Menorca, un dels grans impulsors de la capacitat política de les illes menors, l'intel·lectual i jurista Josep Ma. Quintana, veu l'espectacle des d'enfora i es refrega els ulls quan veu que, a la fi, Menorca tindrà més poder, encara que sigui pel camí més tortuós. No per la capacitat de reivindicació i de lluita dels menorquins sinó per estrictes raons de tipus domèstic de la peculiar política mallorquina.

Josep Maria Quintana Petrus va néixer a Alaior (Menorca) el 1950. És llicenciat en filosofia i lletres i en dret per la Universitat de Barcelona. El 1980 ingressà al Cos de Registradors de la Propietat, professió que avui exerceix en el Registre de Ciutadella. Quintana va ser un dels impulsors, durant el temps de la preautonomia, del reconeixement polític de les illes menors i va formar part dels grups d'experts que impulsaren un model d'Estatut que finalment no va ser respectat. A partir de l'aprovació de l'Estatut, sempre ha defensat la possibilitat d'intentar, amb el text actual, dotar de major capacitat d'autogovern Menorca i Eivissa. Com a jurista, ha publicat nombrosos articles, estudis i

volums sobre dret civil, sobre l'estructura jurídica de la comunitat autònoma i sobre el mateix Estatut. És autor del llibre *Els menorquins i l'autonomia*, publicat per l'Editorial Moll el 1977. També ha escrit llibres d'història, un volum dedicat a Maó dins la sèrie dedicada a les ciutats de l'Editorial Columna i una novel·la, *Ofici de Tenebres* (Ed. Columna, 1998). El 1973 guanyà el premi *Ateneu de Maó*, institució que va presidir del 1981 al 1986. És vocal del Consell Consultiu de la CAIB d'ençà de la seva constitució l'agost del 1993. Quintana, casat i amb tres fills, presideix també l'Associació d'Amics de l'Opera de Maó i és membre de l'Institut Menorquí d'Estudis.

-La reivindicació de la insularitat sempre ha estat pròpia de Menorca i Eivissa. Què pensa quan veu com des de Mallorca s'agafa una bandera que era de les illes menors?

-Bé, aquesta és la situació paradoxal que vivim ara i que d'alguna manera ens deixa descol·locats. Sempre havia cregut que les illes menors durien a terme tot un procés reivindicador per tal que la seva personalitat fos reconeguda dins el marc de les Illes Balears, primerament com a província de l'Estat i després com a comunitat autònoma. Sempre ens havíem trobat amb una forta resistència tant de les estructures de l'Estat com després de la mateixa comunitat autònoma per reconèixer aquesta personalitat. I bé, en un moment donat les coses es capgiren, resulta que es fa una mica el món al revés, i

Mallorca, que és on radica la seu de la comunitat, reivindica una lectura insularista. Clar, això, als ciutadans de les Illes Balears i especialment als que som de les illes menors i que d'alguna manera sempre havíem estat capdavanter d'aquest procés de transformació de la comunitat, això, com he dit abans, ens descol·loca. Ens desorienta no en el sentit d'oposar-nos-hi, perquè, naturalment, si les coses es fan bé serà bo per a nosaltres. Però, clar, és una situació estranya, perquè és difícil de saber si realment el procés que seguim és un procés autèntic, un procés pensat a fons per construir una comunitat o si això és únicament producte d'uns fets conjunturals que fan que una força política, que té tres diputats i representa el 7% dels electors, sigui capaç de fer passar per l'adreçador els que representen el 80% dels electors d'aquesta comunitat. Tot això no deixa de sorprendre els que vivim a les illes menors, perquè la pregunta és si això és seriós o si és una cessió impròpia d'alguns partits grans, en aquest cas el PSOE. Realment hem assolit aquest procés tots els ciutadans d'aquestes illes, realment s'ha donat un canvi tan radical en els grans partits com per creure que la comunitat autònoma com a tal no existeix i que el que sí existeix són tres comunitats autònomes? Aquesta és la formulació que jo sempre he defensat, fins i tot abans de la Constitució, i que he resumit dient que necessitam un estatut que sigui tres estatuts alhora, encara que amb la mateixa tapa. La pregunta que ens feim és si això és cert.

-Mentre, les dues presidentes dels consells insulars de Menorca i d'Eivissa-Formentera adopten una postura tímida i semblen esperar els esdeveniments. Quina opinió li mereix aquesta actitud?

-Home, les presidentes diuen que no volen rebre competències si no estan ben dotades, ja que no les volen exercir si saben que no ho poden fer millor que el Govern balear, aquesta no deixa de ser una resposta de responsabilitat política. Però, a la vegada, el que reflecteix és aquesta desconfiança que elles mateixes tenen respecte d'un procés que sembla que els fuig de les mans. D'entrada, el que vull que quedi clar és que jo no em puc oposar a aquest procés, perquè és el que he predicat durant vint anys. El que és curiós és que en el moment en què jo, i molts com jo, ja estàvem ben decebuts respecte d'aquest tema, és quan, de sobte, es presenta. Jo no conec la presidenta d'Eivissa, però en el cas de la presidenta d'aquí no podem oblidar que també és la secretària general del Partit Socialista a l'illa i, per tant, tal vegada el producte lògic del pensament del Partit Socialista de Menorca, un partit que tota la vida s'ha oposat a una estructura descentralitzadora que dugués els consells insulars a ser alguna cosa més que institucions de règim local. Val la pena recordar que el gran abanderat d'aquesta posició va ser Fèlix Pons, un gran amic, però defensor de postures contràries a la meua. Tenc la impressió que aquesta teoria, que és la que els socialistes han mamat des de sempre, els fuig de les mans per uns pactes subscrits per arribar al poder.

LA TRANSFORMACIÓ D'UM

-Com es veu, des de Menorca, el fons i la forma de l'actitud d'Unió Mallorquina i de Maria Antònia Munar?

-Aquesta pregunta és complicada, perquè entrem en allò que són

processos d'intencions i, clar, jo no som un interlocutor polític. A pesar d'això, la respondré. Crec que hem de tenir en compte que, políticament, Maria Antònia Munar no neix ara. Abans de ser presidenta del Consell Insular de Mallorca ja va ser diputada i consellera de Cultura durant molt d'anys. I durant tots aquests anys, fins i tot quan tenia poder com a consellera de Cultura, mai no va demostrar una mínima intenció d'afavorir aquesta descentralització administrativa a favor dels consells insulars. Per tant, és curiós, sembla que aquesta senyora ha experimentat una transformació, cosa que, de ser així, seria molt respectable. Però, clar, el que no podem evitar és demanar-nos si aquesta transformació, aquesta conversió, respon a una clara evolució de pensament -cosa que seria molt acceptable- o si, al contrari, respon a una circumstància política que la situa a aquest lloc, perquè és l'únic lloc des del qual pot extreure un poder personal, i per al seu propi partit, important. M'agradaria creure que tot això obeeix a raons de fons, però no puc deixar de formular-me aquest interrogant.

-Algunes veus parlen d'una dinàmica irresponsable que acabarà en una estructura interinsular pensada a llarg termini. Què pensa d'aquesta valoració?

-Crec que aquesta opinió serà la que prendrà força a la llarga, perquè és evident que des de Mallorca hi haurà reaccions, reaccions importants. Des de Menorca i d'Eivissa tal vegada n'hi haurà menys, perquè els que encara no estaven convertits ja s'han convertit, i els altres, ja li dic, han quedat descol·locats. En realitat, aquí som a l'espera de saber si aquesta qüestió és o no sincera. En canvi, a Mallorca, el debat serà intens, perquè serà l'illa que perdrà hegemonia. Sí, sí, és així, Mallorca, si es considera globalment en funció del poder que ara té, perdrà hegemonia. De fet, Mallorca no ha estat mai a favor d'un procés descentralitzador perquè no el necessitava, era l'illa hegemònica. A Mallorca li era igual si el poder s'exercia des del Consolat de Mar o des de Palau Reial, no hi ha cap tipus de diferència, el ciutadà no necessitava ni necessita un major apropament de les institucions. Això era una qüestió de Menorca o d'Eivissa. Tota la vida, i avui també, he pensat que són les illes menors, per especificitats, per qüestions de distància, d'estructura geogràfica, les que necessiten una estructura de poder adaptada a les seves realitats. Però, en el cas de Mallorca, això no fa cap falta. Per tant, el que realment passarà és que, clar, Mallorca perdrà una hegemonia sobre les illes menors que ha tenguut durant segles. O pot ser que perdi, tot depèn de si s'aconsegueix allò que formula UM. I crec, a més, que tot això provocarà unes reaccions grans dins la comunitat. Reaccions que jo tenc por que li costin molt cares al Partit Socialista. I crec que també veurem el Partit Popular sortir en defensa de les estructures de la comunitat autònoma.

PSIB: EL FUTUR MÉS DUBTÓS

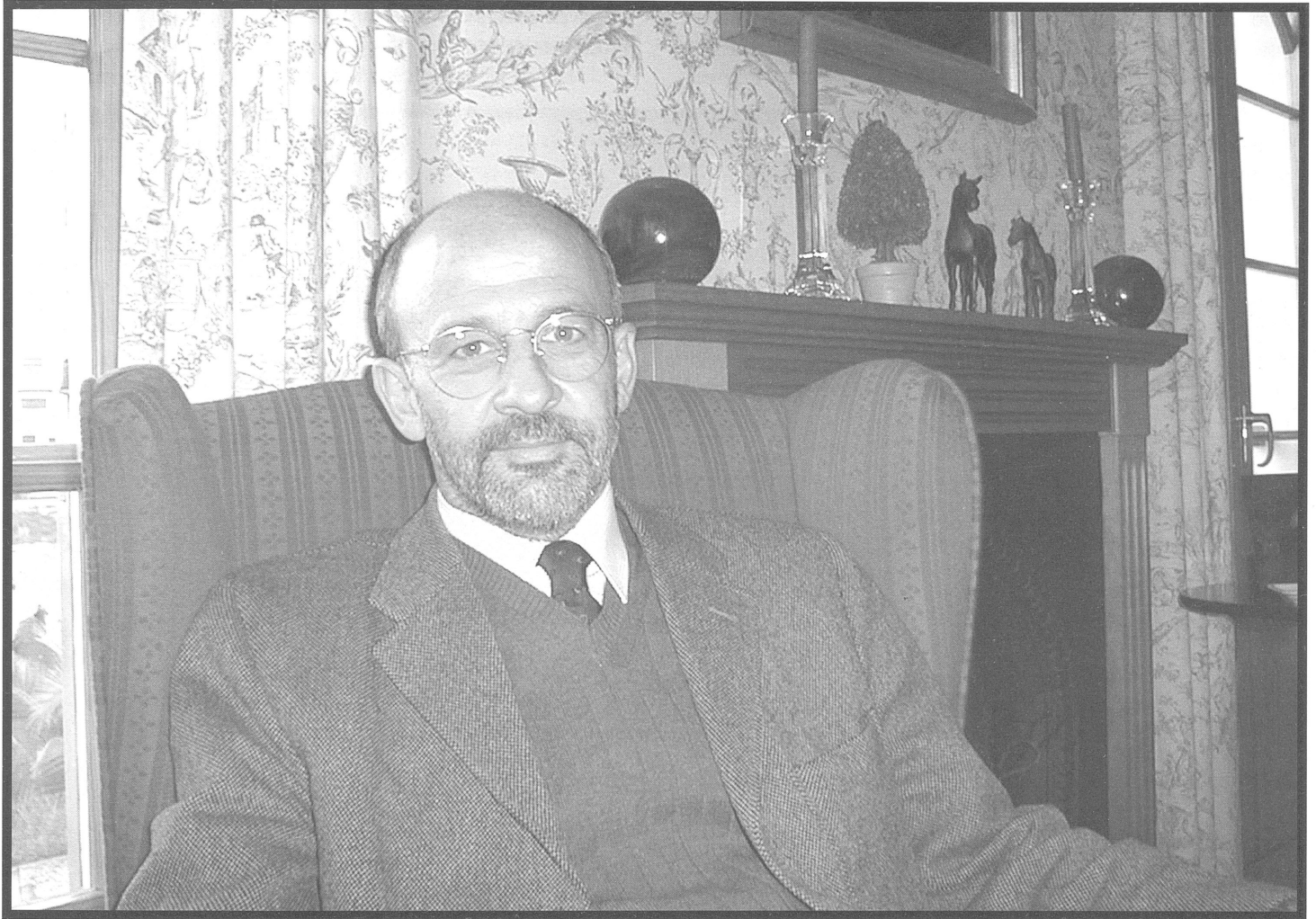
-El Partit Popular no ha dit res sobre aquest tema, sembla mut, en un apartat considerat substancial.

-Crec que el Partit Popular encara es troba en un *impasse*, en una situació de desorientació, encara no han assimilat la derrota. Però, sortirà, dirà coses i no crec que es manifesti com a insularista.

Curiosament, un partit que, quan s'elabora l'Estatut, dona la campanada i se'n va perquè no es defensen les postures insularistes, ja dic, curiosament, és el partit que, una vegada arriba al poder, se sent tan còmodament situat que oblida completament aquest debat. I ara, a

-Com pensa que es podrà articular una nova estructura jurídica sense tocar l'Estatut o anar-li en contra?

-Jo sempre he dit que l'Estatut no resol el tema del govern a les illes

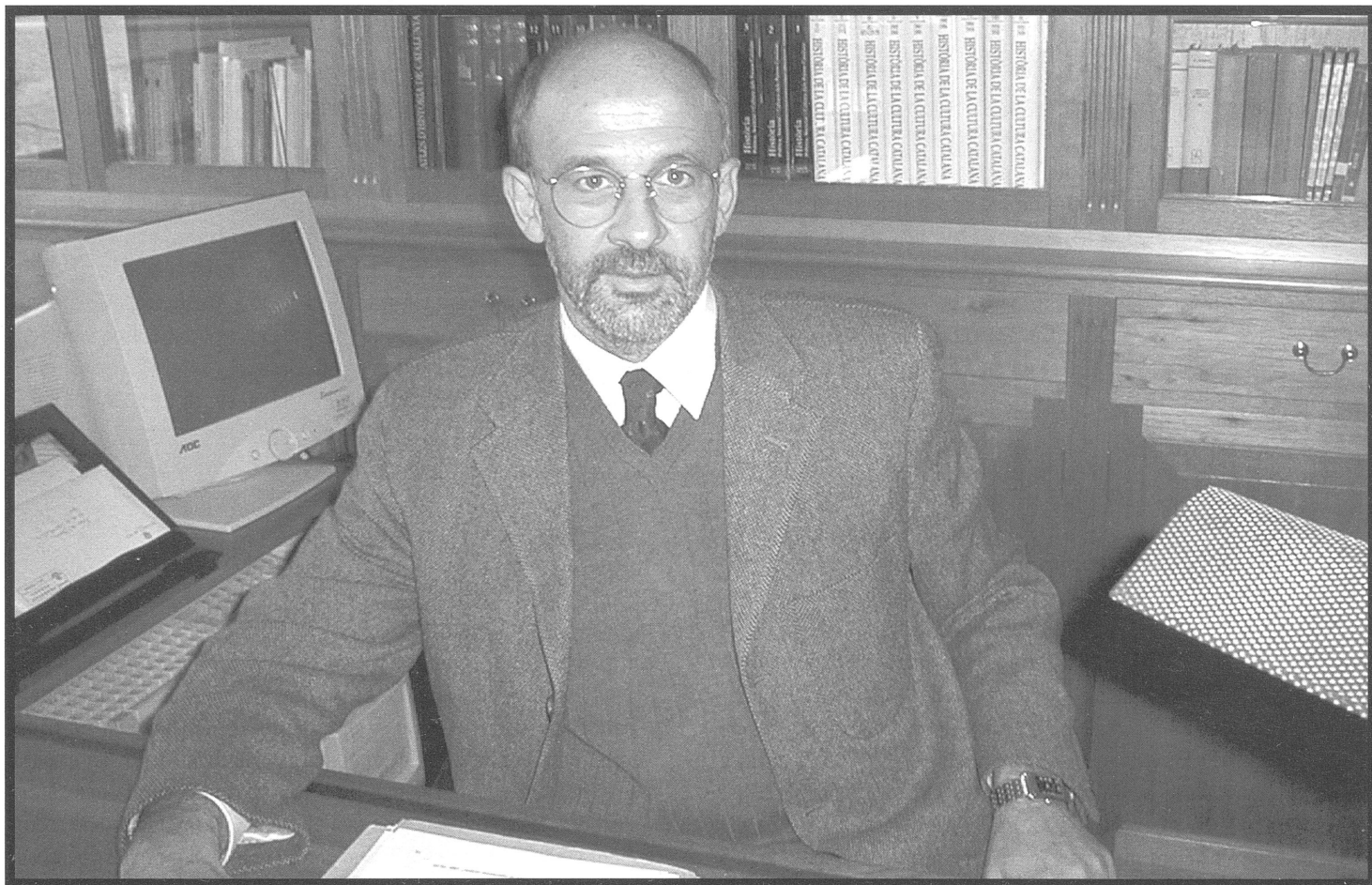

l'oposició, aquells que havien estat insularistes es deuen sentir descol·locats amb la nova actitud dels socialistes. Per una banda, no poden dir gaire cosa, perquè els seus orígens són insularistes; però, per l'altra, se n'adonen que desfan la comunitat autònoma. Aquest serà l'argument que sortirà a Mallorca, aquest serà el gran argument. Molt possiblement el PP subscriurà aquest argument, i el PSOE haurà de callar. Clar que el que jo veig realment perillós és que el PSOE ho hagi venut tot, tot allò que era el seu patrimoni ideològic, la seva concepció sobre la comunitat, al fet de tenir el poder. Jo crec que ha sacrificat gran part del seu component ideològic, de la seva concepció de la comunitat autònoma, per arribar al poder. I això pot crear una fissura dins el partit, li pot crear dificultats enormes. En aquests moments i des d'aquí, tenim la impressió que hi ha hagut una subversió de les fonts de dret de la comunitat autònoma. Li diria que tenc la impressió que, en aquests moments, les fonts de dret d'aquesta comunitat són el Pacte, la Constitució i l'Estatut, per aquest ordre. La qual cosa no deixa de ser perillosa perquè ens podem trobar que dubtosament el que diu el pacte sigui el que diu l'Estatut o el que demana la Constitució.

menors. És cert que l'Estatut demostra una vocació, per mor de les pressions de Menorca i d'Eivissa, cap a un sistema descentralitzat. Però donat que la Constitució és molt clara quan diu que la comunitat és la província, doncs, l'Estatut és molt més provincial que insularista. Però, clar, el gran problema que ens plantejàvem, i que es planteja ara, era com, amb l'Estatut a la mà, podríem modificar l'estructura jurídica dels consells insulars. I, en aquest tema, Guillem Colom, molt amic meu, però defensor d'una postura contrària a la meua, ha considerat sempre que els consells insulars són entitats locals. I el PSOE sempre ha anat darrere això. En canvi, altres sempre hem intentat treure el màxim suc a l'Estatut per demostrar que els consells insulars eren òrgans de govern i que podrien tenir dos tipus de competències: les d'ordre local i les de govern transferides pel Govern balear. Això creava un greu problema dins l'estructura jurídica dels consells. Per això sempre he dit que la gran pèrdua de la reforma de l'Estatut va ser no aconseguir un règim local ple, no dins el marc de l'Estat, sinó semblant als de Navarra o del País Basc, règim que els permet tocar les institucions de règim local. Si s'hagués estructurat així ara podríem tocar els consells insulars i fer el que volguéssim, cosa que no podem fer a les circumstàncies

actuals. Aquest problema és real, els juristes sempre l'han detectat. I, dins aquest context, uns diuen que no hi ha solucions, mentre que altres sempre hem dit que hem de fer esforços per trobar un camí per dur a terme la descentralització administrativa. I, ara, de cop i volta sembla que no n'hi ha cap, de problema. Jo em deman com, com serà possible, com ho faran. Si troben la solució, seré feliç. Sempre he pensat que el Govern balear ha de tenir tota la potestat reglamentària

ran competències. A més, si tenim en compte que en aquestes coses no hi ha passes enrere, Menorca tocarà poder i tocarà doblers. El doblers no aniran a Mallorca, Mallorca en perdrà, tindrà menys. Els que guanyaran des d'un punt de vista fàctic seran Menorca i Eivissa, perquè s'administraran des d'aquí molts de fons que fins ara s'administraven -encara que per a Balears- des de Mallorca i per polítics procedents de Mallorca.

i que els consells insulars han de tenir tota la capacitat d'execució, de manera que la comunitat, el Govern, quedàs com un gran poder coordinador. Clar, hagués estat molt més fàcil per a tots que només s'hagués fet a Menorca i a Eivissa, perquè així l'estructura mallorquina quedava exactament igual. S'hagués pogut fer des del començament. Ara, amb l'Estatut, ho veig bastant difícil, veig dificultats jurídiques clares. Com ho faran? És evident que no poden donar competències legislatives als consells, seria anticonstitucional. Després vendran els problemes del control, que s'haurà de fer a cada institució. I bé, vegem, potser que allò que sempre hem somniat i imaginat sigui possible a partir d'ara gràcies a la senyora Munar.

MENORCA I EIVISSA GUANYEN; MALLORCA PERD

-Pot fer una especulació sobre què passarà?

-Miri, no sé com passarà, però és evident que hi haurà canvis, perquè, ja li dic, les fonts de dret són el Pacte, la Constitució i l'Estatut d'Autonomia. Si el pacte diu el que diuen que diu, transferi-

-Ens acostarem a una estructura de la comunitat pensada des de fa molt de temps però, curiosament, pel camí més tortuós.

-És que aquestes són coses que es varen defensar abans de la Constitució. Nosaltres, a Menorca, defensàrem fins i tot la paritat, perquè era de justícia que fos així, com en el territori basc. Va ser Fèlix Pons qui va assenyalar que això no podia ser de cap de les maneres, que havíem d'anar a una fórmula proporcional, encara que corregida. I clar, ja immersos en un model que exigia que la comunitat fos balear, resulta que renaixen totes aquestes teories que havíem barrejat abans de la Constitució i que fins ara semblaven superades. I no hi ha hagut mai una paraula del PSOE a favor d'aquesta transformació; és més, fins i tot com a *flatus voce*, el PP sempre ha estat més descentralitzador, molt més insularista que el PSOE. De fet, Abel Matutes va defensar l'insularisme des d'Eivissa. Ara, curiosament, serà un govern presidit per un socialista que ha d'aixecar aquesta bandera i moltes vegades els canvis que es fan amb incoherència amb la pròpia ideologia acaben passant factura. Bé, ja li dic, si són capaços de superar les dificultats no seré jo qui s'hi oposi, tot el contrari.

-Per què a Menorca no hi ha gaire debat públic sobre aquesta qüestió?

-Crec que aquest serà un debat exclusivament mallorquí. Allà on es produirà la fractura serà a Mallorca. Menorca no té res a perdre, al contrari, tot el que passi serà per a bé, mai no tendran tants de doblers com els que tendran ara. Però, clar, executar un marc de competències val un govern. I això és el que demana la senyora Munar, un govern insular. Però això no pot funcionar amb l'estructura actual de ple, comissions i presidenta. A la vegada, no pots modificar aquesta estructura perquè és règim local. Per tant, s'haurà d'estructurar un doble consell dins la mateixa institució, un doble sistema i un doble funcionament per a competències de règim local i per a altres tipus de competències. El problema és que, per articular això, hem de treure el suc a l'Estatut i s'ha de veure com es fa. Haurem de seguir tot el que he defensat durant tant de temps i extreure el màxim de l'Estatut i de la Constitució. Crec que també serà problemàtica la cessió de competències del Parlament balear als parlaments dels consells insulars, que hauran d'exercir una funció de control. En aquest sentit, el Parlament balear quedarà bastant més buit. Tot això també vol dir que hi haurà una multiplicació burocràtica importantíssima.

-Però no hi ha certa part d'humiliació en el paper passiu que li correspon a Menorca, i també a Eivissa, en aquest debat?

-Haurem de reconèixer que si a Menorca i a Eivissa tenim una descentralització no serà com a producte de la nostra lluita i reivindicació històrica, sinó perquè dins les forces polítiques mallorquines hi ha hagut un debat o una situació que ha permès que una força s'imposi damunt les altres -una força petitíssima- per qüestions de poder. No serà una victòria nostra, sinó el resultat d'una lluita entre les forces polítiques mallorquines. I això més que mai, perquè la persona que l'ha promogut ho fa per interessos exclusivament mallorquins i completament deslligats dels interessos menorquins o eivissencs.

LA TEMPTACIÓ NACIONALISTA O LA BUIDOR IDEOLÒGICA

-L'opció d'UM ha rebut una altra crítica, la d'aquells que diuen que es promou un nacionalisme fictici.

-El tema del nacionalisme és molt complicat. Crec que el nacionalisme a les Illes Balears no té un pes específic important. Hi ha un partit que sempre ho ha estat, que és molt limitat, molt petit, molt sincer, que és el Partit Socialista de Menorca. I, clar, el de Mallorca. Partits que veuen com, amb el temps, s'ha fet una reconducció de les antigues forces d'UCD que, davant el poder dels grans partits estatals, s'han transformat en nacionalistes. Un procés que sempre és dubtós, perquè el recurs al nacionalisme és normalment el camí més fàcil per evitar construir una ideologia pròpia o reflexionar sobre la pròpia identitat com a partit. Per ser nacionalista les estructures dels partits també ho han de ser, i aquí, de moment, les grans estructures de poder no ho són. El 80% de l'electorat vota partits nacionals. Per tant, jo crec que a la comunitat balear el component nacionalista no és important, per molt que hi hagi nacionalistes autèntics, fins i tot els d'Unió Mallorquina, perquè jo no he de discutir si ho són o no ho són. I, a la fi, crec que avui en dia hi ha un gran defecte ideològic. Els dos grans partits que configuren la majoria del país són dos partits pràcticament intercanviables ideològicament. Això crea una pobresa intel·lectual enorme, crea una manca d'horitzons i d'expectatives i d'il·lusions dels ciutadans, perquè saben perfectament que tots acabaran fent allò mateix. I, sobretot, dona unes ales enormes al pensament nacionalista que, dins aquesta buidor, dona un contingut, un *que*, un component important. En aquests moments, al meu entendre, el nacionalisme és -amb tots els respectes als nacionalistes- una escapada fàcil, una sortida fàcil davant la gran pobresa d'idees dels partits tradicionals.

-Si tenim en compte els canvis d'opinió que, sobre aquesta qüestió, han efectuat gairebé totes les forces polítiques, quina seria la fórmula d'estabilitat per canviar el model autonòmic?

-L'única alternativa contrària a tot això seria un pacte PP-PSOE. És el que va passar amb la LOAPA, el que va passar amb l'Estatut. Sempre, davant les grans situacions, hi ha hagut un pacte de les dues grans forces polítiques. Això, és clar, molestaria tots els altres i implicaria la pèrdua del poder del senyor Antich. Seria una dinamització del govern actual. El cas és que aquestes illes són bastant complicades.

Victorí Planells (psiquiatre, eivissenc) **Josefina Casals** (directora general d'Ordenació Turística, menorquina),
Ferran Gomila (advocat laboralista, menorquí), **Vicenç Tur** (economista de la CAEB, eivissenc).

Il·lencs de tot cor

Per Magdalena F. Mulet

Les nacions es construeixen amb el cor, si no fos així no es podrien explicar els encerts i les aberracions de la història. Per això, avui hem reunit a la taula germans de les illes germanes, de les illes petites, però no menors, perquè donassin les seves opinions, no tant com a professionals de diversos àmbits que són, sinó perquè ens parlassin amb el cor. Viuen a Mallorca on desenvolupen una tasca professional. "Privilegiats", es reconeixen ells mateixos, a Mallorca diuen que han estat acollits amb afabilitat i un xic de paternalisme, i que ara els seria difícil tornar a les seves illes, que són meravelloses... i petites. Petites per poder créixer, petites per acollir el seu volum de feina. Aquests ciutadans de cadascuna de les illes de l'arxipèlag voldrien com picaflors recollir aquí i allà el millor de cada casa, però saben que triar és renunciar.

ONA: *Arran del Pacte de Progrés signat després de les darreres eleccions autonòmiques ha tornat a sorgir la qüestió autonòmica. En els darrers mesos hem sentit veus que des de diferents àmbits posen sobre la taula la reforma de l'autonomia, i analitzen les possibilitats d'una nova estructura. Vostès, des de la seva posició singular, com ho veuen?, té sentit parlar avui de reforma al cor dels menorquins i eivissencs?, però de qüestions legals en parlaran a aquest número d'ONA especialistes de diferents àmbits, i per això avui els hem reunit per parlar amb el cor, per saber com senten aquesta qüestió menorquins i eivissencs que viuen a Mallorca. Amb el cor a la mà, com es viu a Mallorca?*

Planells: Nosaltres hem triat viure a Mallorca i aquest és un punt de partida que ja condiciona la nostra visió. Quan es planteja l'enfrontament entre illes és més sobre paper que real. Per a mi ser eivissenc a Mallorca sempre ha suposat un avantatge, és camí d'acceptació, d'una acceptació especial. Jo sempre m'he sentit com al meu país, encara que no sigui d'aquesta illa. I encara que això no sigui un país. Però crec que en la relació entre les persones, no així entre les institucions, hi ha bona sintonia, jo a Mallorca m'he sentit estimat en la meua condició d'eivissenc.

Tur: A mi em passa una cosa similar, jo he viscut a Catalunya i allí també m'he sentit ben acollit, i aquestes estandaritzacions preconcebuts de rivalitats... crec que quan vius i convius amb la gent t'adones que no existeix. A Mallorca ens tracten com a germans petits, amb afecte i una certa consideració. I això també pot produir un efecte negatiu, quant que no volem sentir-nos colonitzats i ni protegits.

Les illes petites no volen ser "els petits", però la relació humana trenca totes aquestes coses. I en les relacions humanes crec que som persones que compartim una regió, una llengua i una cultura. A Mallorca el que passa és una qüestió d'escala, i amb això vull entrar en el tema econòmic: Mallorca és un mercat major i té més volum i aquí hi ha unes coordenades que mai no seran iguals a Menorca o a Eivissa, perquè són més petites, i no en parlem de Formentera. Igualment que a Mallorca mai no es podrà tenir el volum, i per tant les expectatives, de Barcelona, Madrid, o qualsevol altra capital europea, és una qüestió de volum. Ara bé, la globalització fa que Mallorca adquireixi un equilibri molt òptim entre qualitat de vida i possibilitats de negoci, etc. Hi ha una relació òptima; a Mallorca has de renunciar a poques coses a canvi de tranquil·litat i qualitat de vida. Evidentment a Barcelona o a Madrid hi ha el que en deim, més "oportunitats" professionals, però no val la pena. Perquè aquí es viu molt bé, és qualitat de vida. Tot i que això també ha canviat en els darrers anys i la relació es deteriora... i ja no és tan òptima com fa uns anys.

Casals: Aquesta és una tertúlia de privilegiats. Vull dir amb això que tots nosaltres som aquí perquè hem triat viure aquí. En tot cas la rivalitat entre illes és un poc sobre els papers, perquè a nivell personal no existeix, no es produeix. Jo som la que he arribat darrer, i he de dir que per a mi l'arribada va ser dura, per una qüestió conjuntural, ja que vàrem arribar en ple estiu i no trobàvem ni casa. Haguérem de viure a un hotel un parell de

mesos. A més, viure a Menorca és un privilegi quant a tranquil·litat i qualitat de vida. Però al marge de l'experiència personal i de l'anècdota, que també és important i emmarca el tema, vull assenyalar que la descentralització que es planteja actualment és molt important que hi sigui i sobretot que es reflexioni sobre aquesta qüestió. De fet, cada vegada s'avança més en aquest camí. El sentiment col·lectiu de la societat menorquina és que a Mallorca no som prou escoltats. Jo he experimentat això ara, quan em nomenaren, la gent em deia, "enhorabona, ara hi haurà algú a Mallorca i és ben segur que ens hauran d'escoltar", aquest és el sentiment dels menorquins: que no són prou escoltats. És molt important que les illes menors se sentin representades a la Comunitat, sobretot els consistoris tenen aquesta reivindicació, volen una línia directa.

Gomila: Jo voldria contestar amb una pregunta, algun de vosaltres ha arribat a sentir-se mallorquí en algun moment?, o sempre hi ha aquella barrera de dir, jo som "dels altres", jo som maonès, o ciutadellenc, perquè jo em sent sempre menorquí, encara que no he tengut cap problema de recepció, ans al contrari, em sent afavorit pel fet de ser de Menorca. Però, tot i això, jo sempre em sent menorquí.

Ara, la nostra aproximació és molt sectorial, perquè nosaltres, que ara parlem d'un sentiment, i això és interessant perquè el sentiment és a la base de qualsevol reivindicació, nosaltres, deia, som professionals superiors que ja hem arribat aquí amb un crèdit. En el meu cas, per exemple, treball aquí després de vint-i-set anys d'haver arribat per un problema de dèficit menorquí, és a dir, perquè a Menorca no hi ha volum per fer el que faig aquí. No hi ha prou feina per fer d'advocat laboralista, jo vaig venir per sis mesos. I si parl de la meua experiència personal és perquè és molt il·lustradora del que passa amb els professionals menorquins i supòs que també amb els eivissencs, i de les conseqüències que té per a les nostres illes respectives. Els professionals surten per formar-se, però llavors no tornen, la qual cosa suposa un emboriment per a l'illa,

ESTRUCTURACIÓ DE L'ESTAT

Planells: Aquest és el procediment, perquè llavors la circumstància personal es va complicant, i clar... Però feies una pregunta que no sé a quin nivell la feies, però el cas és que dona molt de si, i és que si ens sentim mallorquins. Jo som eivissenc, i si m'empipen, dic que som català d'Eivissa... i si m'empipen més, dic que som espanyol administratiu. I ara avís: no em sent mallorquí com a senyal que identifiqui res de res, sinó que som un eivissenc que exerceix a Mallorca.

D'altra banda la pregunta ens porta a un qüestió política i d'estructuració de l'Estat, és a dir, venim d'un estat centralista que no va tenir ruptura democràtica, i a partir d'aquí el poder democràtic s'instaurà en una progressiva descentralització del poder central cap a les comunitats autònomes, algunes de les quals no se sap molt bé què són, i encara s'han de definir socialment, històricament, culturalment, etc..., perquè no existeix una història de país. I el procés de com es construeix l'Estat és el rerafons de tot això

que ara parlam, tot i que en facem una aproximació més vital.

Gomila: Però, precisament el procés de formació de la nostra comunitat, a causa del fet plurinsular, és diferent del d'altres comunitats. Les altres comunitats no varen comptar, en principi, amb una certa descentralització, aquí des del principi es varen crear els consells insulars de Menorca i d'Eivissa-Formentera.

Planells: El procés que vivim ara és el mateix que a la Transició, però portat a un altre nivell. És a dir, hi ha un govern que va delegant als consells insulars, una política de descentralització, però això pateix d'arrel, les sobiranes populars haurien de ser, al meu parer, als consells, però l'Estat s'ha fet al revés.

Gomila: Però els consells com poden tenir capacitat legislativa? Com els dones capacitat legislativa?

Planells: Jo crec que els òrgans de govern de les Illes, per ser representatius de les Illes i populars, diria jo, han de ser els consells insulars, i en la mesura del possible haurien de tenir capacitat legislativa i el Govern de la Comunitat Autònoma hauria de ser d'alguna manera una espècie de federació d'illes que tengués estrictament la competència suprainsular que les Illes li volguessin atorgar. Això, alguns diran que és somniar truites, una cabòria, perquè la democràcia no s'ha construït així, sinó ben al contrari. Però aquest seria el camí que rompria els malentesos.

Gomila: Hi ha un problema de massa crítica, com podem configurar entorn de Menorca o d'Eivissa o Formentera un país amb un autogovern tan poderós, que tenguui totes les institucions i que sigui suportable en una comunitat tan petita?

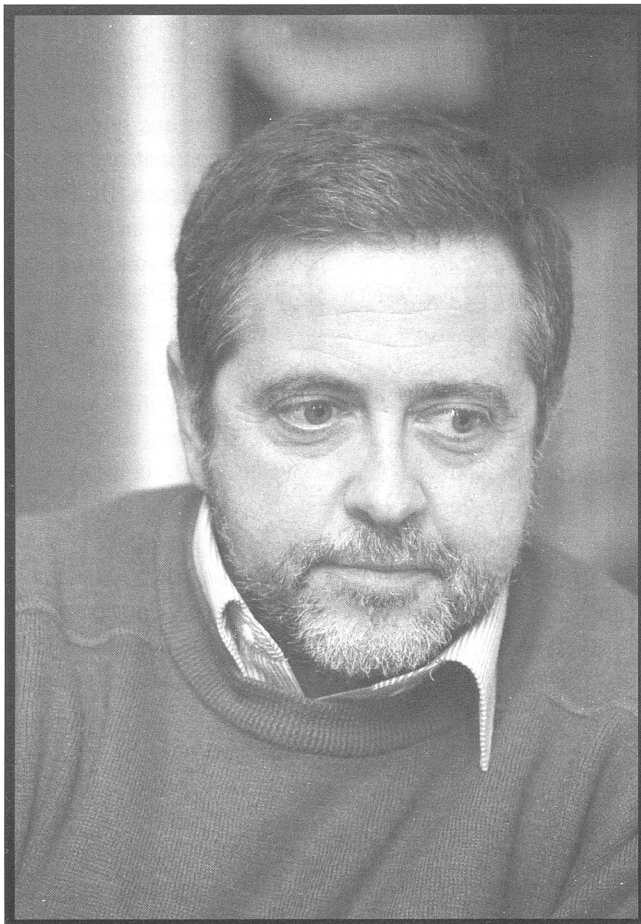
EL PAPER DELS CONSELLS

ONA: Llavors el Govern seria com un ens coordinador dels consells?

Gomila: Ell ho veu com una confederació. Això en teoria política es considera una confederació.

Casals: Com seria la configuració d'Espanya?

Planells: És que la història d'Espanya és mala de creure, no hi he

Victori Planells.

cregut mai gaire. Ja he dit quin és el meu país. I clar, jo no tenc el teu ofici i per tant puc dir tots els disbarats que vulgui.

Casals: Jo encara no he contestat la pregunta que feia Gomila. I he de dir que em sent ferrerienca, la veritat. I vull dir amb això que cada illa té una singularitat específica, a cada lloc, i això, que és un fet, condiciona moltes altres coses. És veritat que tenim un denominador comú tots els menorsquins, però existeix una rivalitat dins Menorca entre Maó i Ciutadella.

Gomila: No estic d'acord, no avui per avui. En tot cas és d'arrel econòmica.

Casals: Sí, és cert, però en tot cas vull dir que crec fermament en la singularitat de les Illes i si hem de construir un país serà a partir d'aquestes singularitats. I enganxant amb el que deies, aquesta singularitat s'ha de defensar a tots

els nivells, no és el mateix una illa que l'altra, tan sols no és el mateix un poble que l'altre, però això no vol dir que no puguem crear una complementació.

Planells: Però, això en política quin nom té?

Casals: No, no parlava a nivell polític.

Planells: Però, s'ha d'estructurar. Qui mana?

JUSTÍCIA POLÍTICA

Casals: El Govern.

Gomila: Els mallorquins es queixen de dues coses substancials, i al meu parer tenen raó, i és que és una afronta per a Mallorca la paritat: que el nombre de diputats sumats de Menorca i d'Eivissa i Formentera sigui igual al de Mallorca, quan Mallorca quadruplica el nombre d'habitats de Menorca i d'Eivissa i Formentera juntes.

Planells: Ah!, jo amb això estic d'acord amb els mallorquins, però és que tot és una conseqüència de com està concebut, és un problema, ja ho he dit, d'arrel.

Gomila: I en segon lloc, el problema que se'n deriva d'aquesta concepció del Pacte de Progrés: ara no es pot aprovar una llei de pressuposts si no és amb els vots favorables, per separat, dels

parlamentaris dominants a dues illes, la qual cosa vol dir que Menorca i Eivissa-Formentera pel seu compte manegen tota la política d'una illa tan gran com Mallorca.

Planells: Perquè l'estructura administrativa i política no està ben organitzada, i els mallorquins tenen raó. No estic d'acord amb la paritat, però Mallorca tampoc no ha de decidir per les illes menors. La comunitat està mal plantejada, i per tant tot això n'és conseqüència. L'esquema haurà de ser des de la política insular, des dels consells, que donen a un poder federal aquelles competències que són suprael·lenques. I cada illa tendria el seu marc legislatiu.

Casals: Tots els centres de decisió tendeixen al centralisme. I a Mallorca quan es prenen decisions es fa pensant en Mallorca.

Planells: Cada illa és diferent i a la gent de cada illa, el que li interessa és el seu Consell Insular, a cadascú el seu. I el Govern balear és una entelèquia que no s'entén com a cosa propera. A Mallorca no passa, perquè tot està plegat, pràcticament al mateix carrer i tot sembla, almenys així ho percep la gent, el mateix. Però a les altres illes, no. El Govern és quelcom molt allunyat dels seus interessos i de les seves vivències diàries.

Casals: Però ara pot haver-hi un canvi, perquè hi ha amb el nou Govern una altra manera d'establir el diàleg i una altra manera de fer les coses.

Gomila: És una qüestió iconogràfica.

Tur: Jo voldria dir un parell de coses. Quant a la pregunta que s'ha fet abans, crec que cadascú és d'on ha nascut, la qual cosa no vol dir que no puguem estar perfectament integrat on vius i fas feina, i això és una qüestió que depèn del tarannà personal. D'altra banda a nivell de Balears hi ha una cosa que marca la diferència, i clar, encara que és una evidència, no s'ha dit, i és el fet de ser illes. La mar ens aïlla i ens dona característiques pròpies, la discontinuïtat geogràfica no té solució. Fins fa vint anys anar d'una illa a l'altra era una cosa si més no extraordinària, i poc habitual.

Planells: Avui, llevat dels polítics tampoc no és tothom que va i ve.

Josefina Casals.

Tur: Aquí sempre s'haurà de cercar l'equilibri entre l'autogovern, les quotes de poder i per l'altra banda el fet que hi ha una realitat que s'imposa i és l'economia d'escala, dels costos, i l'eficiència. Sense perdre la perspectiva que formam part d'una Estat espanyol, d'una Unió Europea i d'una economia de cada vegada més sense barreres. I s'ha de fer tot el possible per mantenir allò que ens és propi: arrels, cultura, identitat... i a la vegada no posar traves a la perspectiva global, perquè això seria un suïcidi, i des del punt de vista econòmic hi ha d'haver una disposició globalitzadora. Ara, tot això s'ha de fer a través d'instruments polítics, d'organització política i administrativa que tendeixi a la descentralització, sense perdre de vista que l'objectiu comú de tots nosaltres és fer unes illes més competitives i a la vegada unes illes on es continuï vivint bé, per anar endavant i tenir un futur millor.

EMPOBRIMENT INTEL·LECTUAL

ONA: Però les relacions entre els que són, sou en aquest cas, d'unes illes menors, per emprar una paraula acceptada, i els de l'illa major, contribueixen a un canvi sociològic a la illa menor?

Gomila: Sí que contribueix, perquè resulta que, ja ho he dit, el fet que els professionals siguem aquí, contribueix a la depauperació de l'illa menor, i això és una realitat.

Tur: Però aquesta realitat no és atribuïble a les Balears en exclusiva, això passa a totes les societats occidentals, les ciutats més grosses atrauen.

Gomila: Però el cas del centralisme de Mallorca és diferent, perquè tampoc no es tracta de la gran metròpoli. És diferent que ciutats com Barcelona o Madrid atreguin, perquè ara ens referim a Palma, una ciutat mitjana. Jo em planteig que si en lloc de venir a treballar a Mallorca hagués quedat picant i picant a Menorca, durant els vint-i-cinc anys que he treballat aquí, avui tal volta hi hauria un jutjat social a Menorca?

Casals: No ho crec, perquè n'hi ha hagut d'altres que han quedat picant i picant i no s'ha aconseguit.

Gomila: El mateix passa amb la psiquiatria, per no només parlar del meu cas.

Planells: Però les illes petites no donen més de si, són petites. Els empobreix el fet que molts dels seus universitaris siguin fora? Bé, és que no és tant que s'empobreixin o no, es tracta d'oferta i demanda en relació al seu volum.

Gomila: Perquè hi ha un problema de massa crítica. I la capacitat d'engendrar nuclis d'activitat i de decisió etc., és dubtosa, i per aquesta mateixa argumentació crec que crear un tipus d'Estat dins Menorca o Eivissa és impossible. En quines condicions materials?, i econòmiques?

Planells: No m'heu acabat d'entendre, jo no he dit això. El que dic és que s'ha bastit el país, si això ho fos, al revés. Jo també entenc que l'economia avui és global i que no és possible crear barreres i en aquest sentit tot és interrelacionat, però precisament per això tot el que es pot decidir a Mallorca, no ens enganem, també es pot decidir a Menorca o a Eivissa, és una qüestió de qui té el poder. Llavors si l'estructura s'ha de fer interinsular, federal o el que li vulguem dir... a mi m'és igual!

Els recursos s'han de distribuir. Ara, el que passa és que hi ha un gruix de gestió que es pot fer des de cada una de les illes.

Gomila: Legislar també?, o sigui, tu creus que hi pot haver lleis distintes per als funcionaris del Consell Insular de Menorca i els de Mallorca?, normes privatives? A Menorca, la veritat, fora de legislar sobre el Camí de Cavalls i les societats agràries...

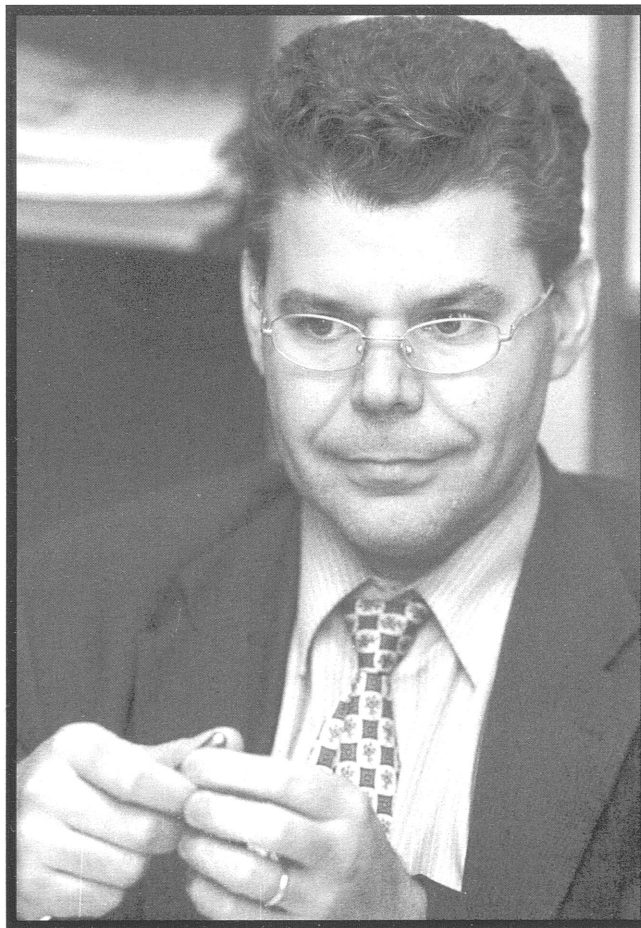
Planells: Doncs, creus que es legisla en el marc adequat?

Gomila: Jo trob que, avui per avui, sí.

MARC COMPETENCIAL

Tur: Les capacitats legislatives del Parlament i la llibertat d'acció de cada vegada és menor, de cada vegada estam més dirigits per normatives comunitàries, i per tant el marge és més estret. Parlem de normativa molt específica, i per tant, sí que es podria fer des de cada illa. Apropar la gestió, però el marc de cada vegada és més estandaritzat.

Planells: Però més que fer un llistat per dir d'això podem i d'això no podem legislar i discutir cada punt, del que es tracta és

Vicenç Tur.

d'invertir la concepció. Això és el que vull dir. Es tracta de l'exercici del poder públic, encara que després poguéssim arribar a la conclusió que totes les competències ja estan bé com estan (i és una exageració), s'hi hauria arribat per un procés totalment diferent, perquè cada illa ho hauria decidit, i ara no és així. L'estructura de la comunitat autònoma és per delegació de funcions, Estat-Govern; Govern-consells. Seria un exercici de reconeixement de la sobirania de cada illa.

ONA: *En qualsevol cas, el poder dels consells a Menorca i a Eivissa és més manifest que a Mallorca.*

Gomila: Per una qüestió iconogràfica novament.

Tur: L'organització insular planteja un nou problema al si del Govern balear. Es focalitza a Mallorca, i els consells insulars assoleixen l'autèntic protagonisme, llavors hi haurà una lluita entre Consell de

Mallorca i Govern pel govern de Mallorca.

Casals: Un moment!, això no és cert. Cadascú té la parcel·la de poder que li correspon i treballa en les competències que té.

Planells: El Govern balear hauria de ser un òrgan que tengués competència en allò que no poden assumir els consells.

Gomila: La superposició Govern-Consell és palesa a Mallorca, però a Menorca i Eivissa no és així.

Casals: Però és un problema de costos. Un municipi no pot, llavors, demana que ho faci un altre, no és que demani ajuda, sinó que ho assumeixi un altre. Però les competències estan repartides, i no hi ha superposició, enlloc. Ni intromissió. Ara, és clar que hi ha d'haver coordinació, com també n'hi ha d'haver entre conselleries, que fins ara no n'hi ha hagut.

Planells: Allò més normal seria que a Mallorca governàs el Consell de Mallorca.

Tur: Mentre els pressuposts els tenguim el Govern, no.

Planells: Doncs que ho arreglin.

Tur: El que passa és que així hi ha competències que se superposen.

Gomila: No ho crec. El que passa és que el gran servei administratiu amb què hem de comptar està centrat a Palma i sembla que està tot junt, perquè dóna aquesta imatge, però quant a competències no se superposen, una altra cosa és que el Consell de Mallorca no tenguí totes les competències que hauria de tenir, com no les tenen els altres consells.

El que hi ha és un miratge de percepció i d'imatge perquè el Govern de les Illes Balears tot i que és i que radica a Palma, no és el Govern de Mallorca. En absolut.

Planells: Això a nivell de cultura de carrer no és gens clar.

Gomila: Efectivament, quan ara Antich ha hagut de formar el Govern, ha cercat els seus consellers al seu entorn, i després, què passa, doncs que diuen, eh, n'hi ha d'haver un de Menorca i un d'Eivissa com a mínim! i en trien un, no pels seus mèrits, al marge que en tinguin, i em consta, sinó perquè és menorquí i eivissenc, i ara no parl de la seva provadíssima capacitat. Les quotes són ben significatives, si hi hagués normalitat no hi hauria quotes i d'aquí les recances que es creen entre els menorquins i els eivissencs, els mallorquins ho fan tot, els mallorquins ho manegen tot.

ONA: Un menorquí podria ser president del Govern balear?

Gomila: Jo crec que no.

ONA: I un català pot ser president del govern espanyol?

Casals: Seria més fàcil.

UNA GESTIÓ MÉS PROPERA

Planells: Jo crec que ni els polítics tenen la sensació que governen un País Balear, ningú no se sent balear, ningú no imagina les illes, sinó que dins el cap de cadascú hi ha la seva illa.

Tur: Cadascú té la percepció del que l'envolta, i això és així també entre els polítics.

Les distàncies creen barreres i es necessari apropar la gestió als

Ferran Gomila.

problemes. Ara, els plantejaments generals de cada vegada són més globals.

Casals: Aquest govern fa moltes coses perquè no sigui així, per donar sortida a les illes menors.

Gomila: La comunitat hauria d'arbitrar el màxim de competències executives a favor de les illes menors.

Planells: Que hi ha una sensibilitat major i especial és clar, i ara estic esperançat. Però és la mateixa concepció el que falla.

ONA: Se senten balears?

Planells: Ningú no se sent balear.

Tur: En tot cas illenc, però balear, a més a Eivissa no som balears, som pitiusos.

Gomila: No existeix "balear" com a tal, som diferents, basta fixar-se només en l'arquitectura.

Planells: I no és gratuït, si posam una casa de Deià devora una casa eivissenca no tenim res a veure, si són construccions d'un mateix país haurem de concloure que es tracta d'un país esquizofrènic.

Gomila: El contacte entre Menorca i Eivissa és mínim, gairebé no existeix.

TRANSPORT INTERINSULAR

ONA: Per acabar, què creuen que ha de passar amb el transport aeri?

Gomila: En la meua opinió voler reactors per anar a Menorca és una aberració, una demanda de nou rics, perquè és voler matar mosques amb escopeta, i segons la distància i la demanda hi ha d'haver un tipus de transport. A les Illes el que hi ha d'haver és servei, un pont aeri si fa falta.

Planells: Hi ha d'haver un bon servei, però amb el transport més adequat, amb bona freqüència i places per a tothom.

Formentera és Formentera, és Formentera

Entrevista a Santi Ferrer

per Gina Garcías

Formentera és l'illa més meridional de les Balears, també la més càlida (19° de temperatura mitjana), la més àrida (només 370 mm. de pluja anual) i la més perfumada, perquè el romaní i la senyorida es multipliquen lliures a la garriga. Formentera és Formentera, és Formentera, tot i que Santi Ferrer, el jove diputat de la Coalició d'Organitzacions Progressistes de Formentera, es declara decididament fart dels tòpics bucòlics i de la commiseració paternalista amb la qual a vegades se senten tractats els "indis", diu ell, d'aquesta illa. Formentera és Formentera i ha estat decisiva, sempre, i més ara, en la configuració de les majories polítiques a aquesta comunitat autònoma. Ara s'alça reivindicativa i enfortida. Però ell, que es declara independent, nacionalista i d'esquerres, no renegarà mai de la necessitat de construir un país fraternal amb totes les illes Balears i Pitiüses.

Perquè el sentiment de país no és, afortunadament, el factor únic que determina l'existència d'un país. La mar marca indefectiblement els límits subjectius de la identitat, però mai no ha estat, per a un illenc, murada que empresona. Afortunadament, la realitat i la història no són tan fàcilment manipulables.

-Formentera és l'illa d'una illa d'una illa.

-A Formentera mai no m'ha faltat res. Jo me'n vaig anar, perquè a la meua generació ens educaven dient que si teníem la possibilitat de sortir l'haviem d'aprofitar. Era com una obligació, havíem de sortir i no és que Formentera em quedàs petita, mai no he tengut aquesta sensació. La mar, als que som d'una illa, en comptes de fer-nos claustrofòbia, ens fa sensació de llibertat. I jo a Formentera no m'he sentit mai tancat ni trob que hi hagi tantes limitacions com la gent diu, evidentment és una vida diferent. Pots combinar-ho millor o pitjor.

-Com es viu a Formentera?

-Formentera és una illa molt diferent de fa cinquanta anys. Anam perdent la nostra identitat. Hem caigut en una etapa bastant grollera en el sentit que perdem tot allò que havíem estat: una gent senzilla, reflexiva, reposada, que no prenia més decisions que les que feien falta, que no deia més paraules que les que feien falta... i hem caigut en el boom econòmic que s'ha produït en aquestes illes. Hem canviat tot el que

*El diputat de la Coalició d'Organitzacions Progressistes de Formentera (COPF) **Santi Ferrer**, va néixer a Formentera el 1971. El 1978, quan tenia devuit anys, va sortir de l'illa per estudiar econòmiques i empresarials, carrera que tot i que l'hagués volgut cursar a Barcelona, va haver de fer, per qüestions de matricules i de papers, a la UIB. Des de llavors ençà viu a Palma. El 1994 va acabar la carrera i començà a fer feina, primer a diferents empreses privades i, des de l'any 1997, a l'assessoria econòmica de PIMEM on continua. És casat i no té fills. No pertany a cap partit polític "perquè no he trobat la necessitat, ni l'oportunitat", però es defineix, amb rotunditat absoluta, un nacionalista d'esquerres. Per a les darreres eleccions autonòmiques, la COPF cercava un candidat capaç de vèncer la dreta. Ell tenia el perfil precís. Als vint-i-vuit anys s'estrenà a la política i és un dels diputats més joves de l'autonomia balear.*

teníem perquè hem confós la senzillesa amb la pobresa... I és cert que de pobresa i de senzillesa la gent de Formentera n'ha viscut moltes. Formentera és intrínsecament pobra, però també he de dir que personalment estic una mica fart dels tòpics de la resta de les Balears cap a nosaltres: "tan polida...", "tan petita...", "jo la baixo en bicicleta...". Molt bé. A tothom li fa gràcia parlar de Formentera, però és la gran desconeguda. Formentera ha estat una terra molt maltractada històricament, de vegades per la nostra pròpia manca del sentit de la reivindicació. Aquesta senzillesa, aquest no dir més paraules que les que toquen, ens va fer perdre un poc el sentit reivindicatiu, fins al punt que ens hem arribat a creure, perquè des de fora així en ho feien creure també, que som "poca cosa".

-Onze milles vos separen d'Eivissa, cent de Mallorca. Vostè diu que la mar no és una murada, però a vegades aquesta distància és la mateixa que hi ha entre la vida i la mort.

-Sí. El meu germà va néixer en una barca, de camí cap a Eivissa. Ma mare s'havia posat de part i ja no va ser a temps d'arribar a l'hospital. Jo ja vaig néixer a Eivissa, i vet aquí que he tengut problemes amb el DNI, perquè aleshores encara no ens deixaven inscriure a Formentera. Hi ha una certa rivalitat, amb els eivissencs. Perquè de vegades sembla que els eivissencs tenen la sensació que Formentera és seva, n'estan convençuts, i evidentment els de Formentera ens hi rebel·lam. Formentera és de Formentera. Ara encara no es pot néixer ni morir a Formentera d'una forma amable, ni molt manco. És una de les nostres reivindicacions. S'ha de reformar tot el que s'ha fet fins ara. El Centre de Salut no és una instal·lació hospitalària, és un centre de salut com els que hi ha a les barriades de Palma, amb un personal amb molt de coratge i molt atrevit, que es desvetlla per nosaltres. Però no se'ns pot condemnar a aquesta penúria, ni obligar a fer a uns professionals un sacrifici tan gran.

AUSTERA

-Fins a l'arribada del turisme la vida era dura a Formentera, i l'emigració, obligada?

-Era una vida espartana que ens va marcar el caràcter. Formentera té molta roca i poca terra, però molt bona, de fet el nom de Formentera prové de *Formentaria*, perquè ja des dels temps dels romans se sabia que era bona per cultivar blat. Però també és un lloc on hi fa vent, on no plou gaire, i això marca el caràcter sofert i fort que tenim. I és clar que haguérem d'emigrar. L'emigració serví per mantenir l'estructura de la propietat familiar de la terra, però, a la vegada també és cert que rompé les famílies, i això sempre és dolorós. La gent que se'n va anar, va ser molt agraïda respecte al lloc que els va acollir, i el cert és que n'han tornat pocs. Som com els irlandesos: hi ha un formenterer a cada indret del món.

-Els hippies varen ser els primers turistes i els canviaren la vida.

COSMOPOLITA

-Els primers grans hotels a Formentera es construïren a finals dels seixanta. Abans hi havia petits hostals i cases d'hostes que allotjaven turistes. Els turistes pròpiament dits vengueren a partir del 1965, més o

menys. Els hippies vengueren abans, n'hi va haver molts que fugiren de la Guerra del Vietnam i es refugiaren a Formentera. Els "peluts" eren gent pacífica, que tenia recursos, podien fer la seva vida, i els formenterers els van acceptar molt bé. De fet, avui en dia hi continua havent molts d'aquests "peluts", que ja no ho són, ara són empresaris, artistes, intel·lectuals... o treballen a qualsevol cosa. Solen estar molt integrats, però continuen parlant la seva llengua, mantenen la seva cultura i fan una vida independent. A la gent de la meua generació ens han donat un cert component cosmopolita; encara que visquéssim a un lloc tan petit i apartat de tot, qui més qui manco en coneixia un de París, un de Londres, de Nova York, d'Austràlia, etc., i és com allò de conèixer el món des de ca teva. Jo crec que va ser una bona aportació, i a nivell cultural també. Crec que artistes de Formentera i artistes de fora se n'han beneficiat molt. Durant la dictadura, aquests "peluts" no resultaven molt simpàtics a la Guàrdia Civil, representaven tot allò que el règim rebutjava. Aquesta autarquia de pensament que cercava el règim, els "peluts" la botaren per la via ràpida. Eren una gent que arribava amb una llibertat de pensament i amb una llibertat d'actes molt fortes. Al llarg de la dictadura ens serviren de mirall per veure que hi havia altres coses, fins i tot això va permetre que en un moment donat algú pogués ser un pèl més agosarat.

-Ha pensat mai quin hagués estat el seu futur més previsible si no hi hagués hagut aquest moviment hippy, primer, i el turístic massiu, més endavant?

-No. Som una persona força reflexiva i que pensa bastant en tot, però pensar en aquelles coses que podrien haver estat i no han estat no m'interessa. El que m'hagués passat és que probablement seria una persona que treballaria al camp o que hauria hagut d'emigrar, igual com hagués passat a Mallorca.

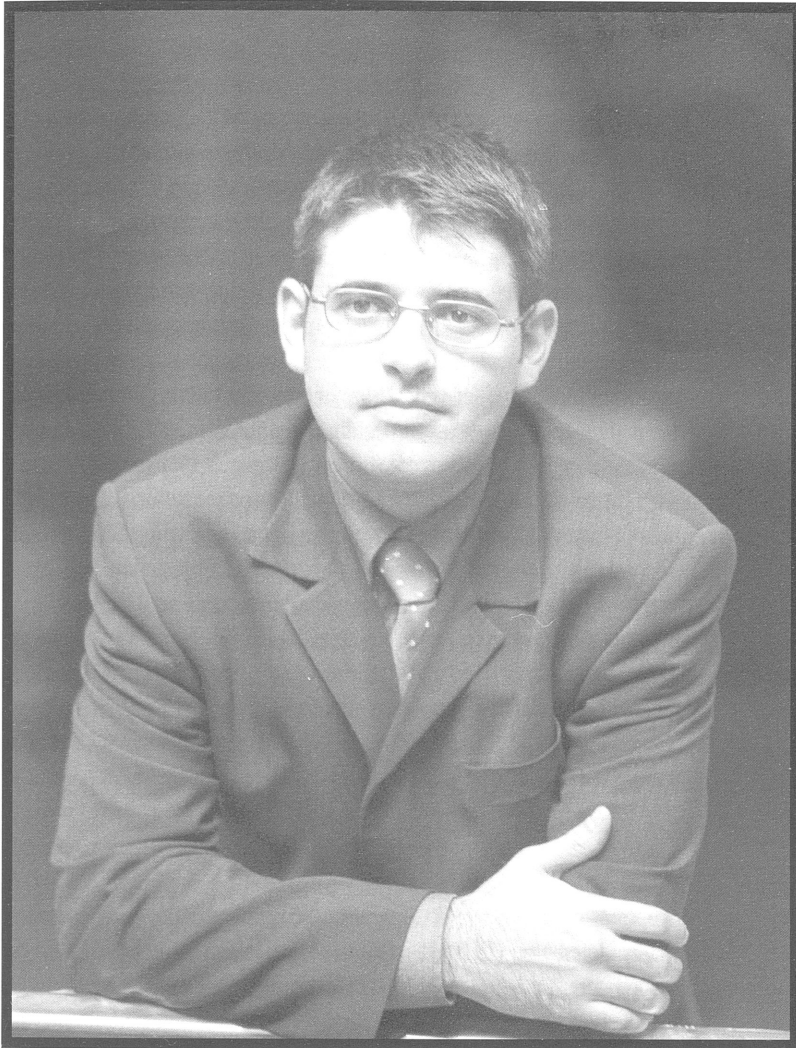
-Ara, malgrat tot, es continua produint una emigració que deu ser igual de dolorosa, que és la de la gent que vol estudiar i tenir una professió i que, una vegada la té, pensa que no li convé tornar a Formentera.

EMIGRANT

-Jo ja fa deu anys que som fora i el meu contacte amb Formentera continua sent molt regular. Parlant amb la gent jove pens que el fet de poder sortir de Formentera va significar un pas endavant, que ens permeté obtenir una visió del món, una obertura de mires, i així vàrem poder rompre l'esquema mental que teníem. Però tot això té un risc, quan s'introdueix un element no controlat dins la vida, ja no se sap cap on s'anirà. Hi ha gent que quan se'n va de Formentera té claríssim que tornarà, però a l'hora de la veritat les coses canvien, i potser que no torni mai més. Aquesta és una de les assignatures pendents que tenim: te'n vas als devuit anys, però mai no saps ni quan, ni com, ni per què tornaràs. I Formentera perd la font de pensament, d'inconformisme, de reivindicació, de vitalitat que aporta el col·lectiu de joves.

-La població envelleix, fins a quin punt Formentera pot quedar convertida a un hostatge d'estrangers?

-No, això no passarà. Ara es produeix un fenomen a la inversa, perquè certament hi ha oportunitats de feina a Formentera. El model econòmic

que tenim té moltíssimes possibilitats. La gent ha anat tornant, es recrea una vitalitat que precisament la COPF vol reflectir, no amb promeses, sinó amb l'esperit i amb la capacitat de comunicació. Perquè Formentera ha de poder tenir una vida satisfactòria a tots els nivells, econòmic, i també cultural i social, suficient per no haver d'anar només al ritme dels estrangers que ens visiten, i perquè això passi són indispensables tota una sèrie d'equipaments culturals i d'altre tipus perquè els nostres joves puguin pensar en altres coses a part de sortir de marxa o fumar porros.

SENSE IDENTIFICATIUS

-Per preparar aquesta entrevista no he pogut trobar enlloc dades pròpies de Formentera.

-Crec que mai no ens han tractat com una illa amb identitat pròpia. Sempre ens han tractat com a un apèndix d'Eivissa. El cert és que la "i" és un avanç, perquè abans es deia "Eivissa-Formentera", amb un guió enmig. Formentera es mereix tenir estadístiques pròpies perquè les actuals distorsionen la realitat d'Eivissa i oculten la de Formentera. Ara per ara, no es poden saber quines necessitats educatives, sanitàries, de transport públic, etc., té Formentera.

-Durant tres segles Formentera va ser refugi de corsaris. Fins a finals

del segle XVII no va ser poblada per eivissencs. I ara Eivissa continua sent el vostre cordó umbilical amb el món.

-Sí, és veritat, i no volem caure en la postura fàcil de la rivalitat, tot i que també s'ha de dir que Formentera ha tengut al llarg de la història línia directa amb la Península i amb altres ports. Modernament també; als anys vuitanta, principis dels noranta, per exemple, estava comunicada amb Dénia, però aquestes línies s'han perdut per diferents motius. Sí que és cert que en aquests moments hi ha una dependència amb Eivissa molt important. Els turistes, per exemple, arriben a través d'Eivissa, i són la nostra principal "matèria de producció". També ens arriben les mercaderies, ens hi arriba tot, a través d'Eivissa. Jo no ho veig com un obstacle, al final a tothom li arriben les coses a través de tothom. El que passa és que això, a més de dependència, crea una distorsió de costos molt important. I a vegades també ha estat una bona excusa per fer segons quins negocis injustificats. I és veritat que quasi tots els formenterers provenim de pobladors eivissencs, que s'instal·laren a una illa conquerida l'any 1235 per tarragonins i valencians i progressivament fou despoblada a causa de la pobresa i del corsarisme. Gairebé tota la gent de Formentera té parents "moderns" a Eivissa. Però ens arriba a molestar que els eivissencs ens tinguin com una cosa seva, en el sentit més dolent de la propietat, que siguem allò per ensenyar, perquè fa gràcia, això no ens agrada. A mi em va bé que m'exhibeixin, però no que em duguin fermat pel coll.

ANTICENTRALISTA

-I de Mallorca, què en pensa? L'altre dia el Partit Popular assegurava que les Pitiüses no tenen cap líder del Pacte de Progrés que les defensi dels mallorquins.

-Jo no trob necessari haver-se de defensar de ningú. El que hem de fer és saber reivindicar, negociar i arribar a un acord on tots hi guanyem. Durant molts anys la cosa no ha funcionat així, i això ha beneficiat sempre la mateixa gent. Perquè el que és veritat és que històricament Formentera sempre n'ha sortit perjudicada en el repartiment de recursos. És el mateix que ha passat a Mallorca entre Ciutat i la part forana. A Ciutat era on es decidien les coses, on vivia la noblesa, hi havia l'Administració i el poder, i actuaven en benefici propi. Tots els centres són, en certa manera, centralistes. A Eivissa, diuen que Vila és centralista, i a Formentera també es diu que Sant Francesc ho és respecte a La Mola, o Es Cap. Això no deixa de tenir un cert component de veritat. Palma sempre ha rebut coses que pertocaven als altres. Potser perquè tenim una geografia dispersa i diversa que fa que determinats enganys siguin més fàcils de mantenir durant més temps. Un gran centre esportiu s'ha de fer a Palma, un gran palau de congressos també, igualment un gran equipament sanitari o cultural. Si això, respecte a la part forana, ja és un greuge, ho és molt més per a les altres illes. Ara el president del Govern, en la seva visita, el mes d'agost, es va mostrar interessat per conèixer els problemes de la gent de Formentera. Les coses no canviaran tot d'una, hem de ser intel·ligents a l'hora d'administrar la il·lusió. Nosaltres hem de ser prudents, però tampoc no deixarem que ells siguin tan estúpids, per dir-ho de manera suau, de voler enganyar-nos.

REIVINDICATIVA

-A què pot aspirar una illa de sis mil tres-cents habitants?

-Es poden fer moltes coses, i de vegades el problema és la manca d'exigència nostra. L'ajuntament, on tenim majoria, amb només tres mesos de feina ha aconseguit aprofitar moltes inversions. El problema principal és que abans ningú no feia feina, i aquesta era la gran mentida del PP, que projectava moltíssim però no executava. Ara s'ha inaugurat una sala de lectura, que a la vegada serveix de biblioteca. El centre mèdic que tenim no està en mal estat, però és clarament insuficient. A Formentera hi ha turistes que no volen venir, perquè no tenen un centre mèdic en condicions. Un senyor que ve una setmana ja té un judici clar que allí pot perdre la vida en qualsevol moment. I els formenterers ens ho hem d'empassar. A una societat tecnològicament tan avançada i tan rica això hauria de fer vergonya. Volem néixer i morir amb normalitat a Formentera, gaudir de tota una sèrie d'especialitats que avui en dia no hi són permanentment: no tenim un traumatòleg permanentment, no tenim un pediatre permanentment, no tenim un internista que tracti determinades infeccions. El tema dels transports és un tema que també ha estat molt malmenat durant molts d'anys. El president deia que hauríem d'aconseguir que la línia fos d'utilitat pública, però si ja ho és! El problema és que el Partit Popular declara coses i no les posa en marxa: declaren el transport d'utilitat pública, però com les barques són d'amics seus no els exigeixen cap obligació d'utilitat pública, i és el poble el que sempre ha rebut. Ara, sense fer mal a cap empresa ni perjudicar ningú, s'ha d'explicar que hi ha determinades coses que s'han de fer, i una de tantes és que aquestes barques tinguin uns horaris coherents amb la societat i el temps en què vivim.

-Quin és el model que proposa la COPF per a Formentera?

-Resulta molt atrevit proposar un model per a una illa, però nosaltres el tenim, com a mínim tenim la utopia d'assolir-lo. Formentera és un lloc magnífic per viure, però no per a aquesta vida contemplativa que de vegades se'ns atribueix. Formentera no ha de ser només una illa polida que es pot recórrer amb bicicleta, als "indis" que hi vivim no només ens agrada que ens tirin cacauets, també volem tenir una vida en si mateixa, i evidentment la sanitat i l'accés a la cultura i a l'educació són temes que s'han de resoldre. Certament, el nivell de vida ha augmentat molt, però aquest canvi l'ha impulsat el mateix mercat, no la feina de la gent, no el pensament públic. Formentera bàsicament ha de ser un lloc desitjable perquè hi puguin viure els formenterers. Això ha de ser una demanda que generem els mateixos formenterers, i s'ha de forçar una oferta que provengui de les obres socials, de les entitats financeres, dels consells insulars, etc., i l'Ajuntament ha de promoure tot això. A Palma, per exemple, tens quaranta cinemes, però tu només aniràs a un cada setmana. A Formentera hi havia només tres pel·lícules cada setmana quan jo feia COU, i me n'empassava dues i tres, i sortia de marxa i anava als mateixos llocs, que eren dos o tres, però, al cap i a la fi, a Palma, quan surts, també vas a dues o a tres bandes, i quan vas a restaurants també sols elegir els mateixos. El mateix quan vas al teatre. M'agradaria que un ciutadà de Palma o de Maó em digués quantes obres de teatre ha vist en un any, vull dir que hi ha una noció un pèl equivocada d'oferta de consum, ja que de vegades s'aprofiten molt més els actes senzills i poc freqüents. Cal cercar un equilibri per tal d'impulsar una oferta cultural, sempre partint de la realitat.

LA INFLUÈNCIA ARGENTINA

-Crec que la COPF va guanyar perquè va convèncer o que la inscripció de setanta-quatre argentins al cens, en un cas en el qual el fiscal ha trobat "indicis de transvasament artificial de votants" va ser precisament la causa de la majoria progressista a Formentera?

-Aquesta situació va provocar indignació, i jo crec que nosaltres vàrem saber fer positiva una cosa que és negativa de per si, que diu molt poc a favor de la classe política, que és fer trampes, i que normalment el que fa és desencoratjar la gent. El missatge que vàrem donar no amagava la realitat, però intentava fer veure a la gent que ells tenien l'última paraula i que podien canviar les coses i decidir el seu futur. Ja n'hi havia prou de lamentar-se inútilment, no es tractava ni que es rebel·lessin, simplement havien d'anar a votar, que és una cosa que està ben instituïda a les Illes. I amb tota la normalitat del món, la gent va votar i ens va votar a nosaltres i ens va donar un marge que mai no s'havia vist. Es pot pensar que, és clar, hi havia hagut tot aquell problema amb els argentins, però és que també ens havien cremat l'arxiu municipal i havíem tengut una gestió nefasta durant una sèrie d'anys. D'altres vegades que hi havia hagut els mateixos components negatius, ningú no els havia positivat, i jo crec que la gran feina que va fer la COPF va ser que d'unes conjuntures i d'unes circumstàncies molt dolentes en va saber extreure un missatge positiu.

-Pensa que ara els tribunals faran justícia respecte d'aquesta qüestió?

-Sempre és desitjable que els tribunals facin justícia i en aquest cas més que mai. Jo crec que la fiscalia fa una bona feina.

INTEGRADORA

-Al recent debat parlamentari sobre l'Estat de l'Autonomia vostè demanava més descentralització, més poder per als consells insulars i fins i tot deia que l'Ajuntament de Formentera hauria d'assumir gairebé un protagonisme de Consell Insular.

-Una cosa és clara, i és que els formenterers ens hem de sentir còmodes dins el Consell Insular d'Eivissa i Formentera. Tots hem de procurar que Formentera s'hi senti bé, i això no és un xantatge, això és una realitat i un desig. Els formenterers hem d'estimar les administracions que tenim. Ara el que realment sentim com a propi és l'Ajuntament, perquè és el que tenim devora i és on podem recórrer quan alguna cosa no ens sembla bé, i aquest ajuntament ha d'assumir més competències, perquè les coses es veuen molt bé des del lloc on un és. La descentralització és necessària. Però nosaltres també volem participar i implicar-nos en aquest govern, i això significa que volem tenir mecanismes de participació propis i també enllestir el poder des d'allà on som.

-Aquí, a Mallorca, la líder d'Unió Mallorquina demana més transferències i vol fomentar un sentiment nacionalista insularista. Formentera se sent País Balear?

-Políticament jo crec que és desitjable que hi hagi País Balear, fins i tot molt més. Nosaltres venim d'una cultura catalana, i hi som i és la nostra, i això no va en menyspreu cap a altres cultures que hem anat incorporant, o que ja teníem. Certament hi ha uns nexes en aquest País Balear, ja

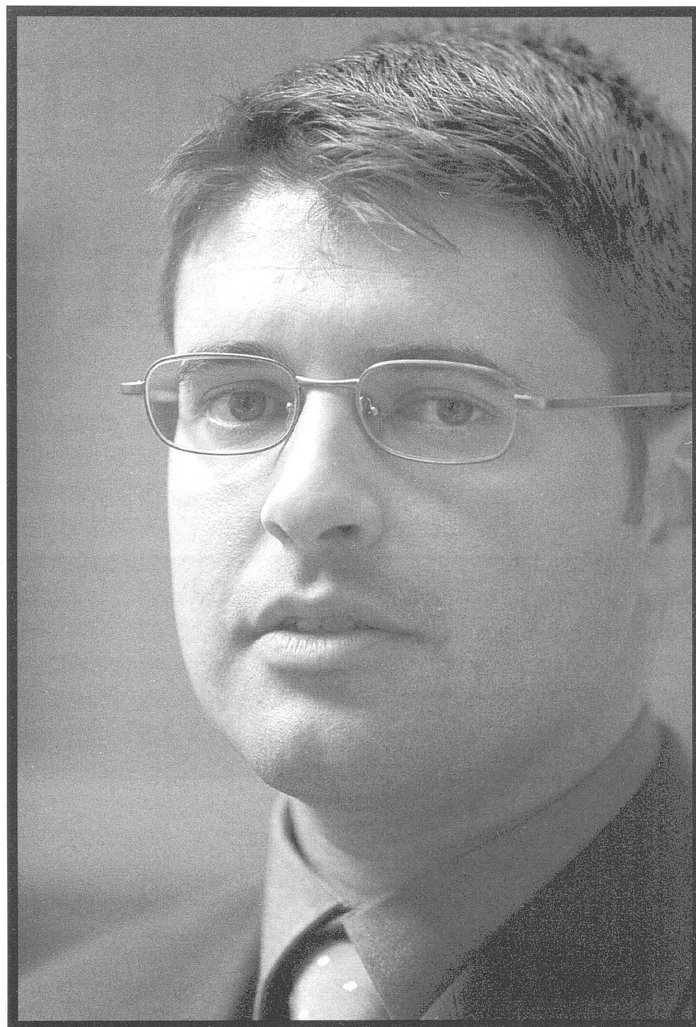
que si els tenim amb els Països Catalans, com no els hem de tenir allà on som! Intentar amagar això seria mentida. Tenim una estructura administrativa, uns lligams culturals, uns coneixements i un esperit fraternals entre els mallorquins, eivissencs, menorquins i formenterers. Però també és cert que hi ha un cert encaixonament de cadascú dins ca seva, i això és negatiu per a tots. Quan Maria Antònia Munar deia que no pintam a l'Estat, és cert, però és que mai no hi hem pintat, ni hem sabut reivindicar-ho. També és veritat que hi anam com una cosa dividida, no hi ha un sentiment unitari, ja que culturalment hem estat molt negats per part de les administracions que hi ha hagut a Madrid i fins i tot per part de les administracions que hi ha hagut a Mallorca. No hem volgut assumir el que som, hem volgut llevar protagonisme a una cosa enfront d'aquesta crítica de ser titllats de catalanistes, i això en realitat és una falta de maduresa i de reflexió de saber d'on venim. El que és claríssim és que no s'ha de vulnerar cap dret de ningú, però aquesta manca de cohesió crec que ve donada per aquesta manca d'acceptació d'on venim. Després d'una etapa de quaranta anys de negació continuada i de persecució i d'intentar eliminar tot rastre d'aquesta cultura, ha vingut una gent que certament, moltes vegades, anava enganyada, que no sabia ni on anava, ni tan sols que parlàssim una altra llengua, per tant, per suposat, la culpa no és del que ha vingut. La culpa no és de ningú i és de tots.

-Quin model de país proposa la COPF?

-Jo crec que és necessari que aquestes quatre illes que tenen uns límits geogràfics molt marcats, la mar, tinguin ponts d'unió, de vegades intel·lectuals, d'amistat, de coneixença, de necessitat... per poder pesar, no només a Madrid, també a Brussel·les, per tal de ser coneguts arreu del món. Jo crec que ens necessitem uns als altres. Jo crec que la fortalesa de les parts no nega en res la fortalesa del tot. Una Europa unida que nega les realitats diferenciades i particulars, és una Europa que no té futur. De la mateixa manera, un País Balear, o més ben dit, una identitat balear, perquè la terminologia de *país balear* no s'ha emprat mai, que negui les realitats insulars, és una cosa morta en si mateixa, perquè cada illa és el que és. Però la necessitat que tots anem amb tots és bastant grossa. És clar, Formentera té sis mil habitants, que representen un 1% dels que té Mallorca, però no crec que haguem d'entrar en valoracions de si som més o som manco, de si som millors o som pitjors. Cadascú té la seva identitat, uns amb uns trets molt més marcats que els altres, però crec que si anam tots junts podem assolir més fites que tot sols. Evidentment Formentera seria potser la que pitjor ho tendria, no a nivell econòmic, però sí, com a poble. Tampoc no volem ancorar-nos en aquest País Balear perquè siguem els més petits i els més necessitats. Nosaltres creiem en la construcció d'aquest lloc comú d'encontre, encara que sigui un encontre virtual, volem crear un esperit que la gent se senti illenca, cadascú de la seva illa pròpia, però amb un nexa comú que es pugui acceptar fins i tot amb un cert orgull, no com ara, que certament poca gent diu que se sent balear, i de vegades és més per esnobisme o pedanteria que per res més.

-Diuen que és més fàcil restituir ecològicament un paisatge que recuperar unes senyes d'identitat.

-Tot el que és mecànic o físic, de la mateixa manera que es destrueix, es

pot tornar a crear. Jo crec que la matèria no es destrueix, sinó que s'altera o es transforma. Amb això no estic justificant que es facin determinades aberracions amb el nostre territori. Formentera no s'ha conservat tant com haguéssim volgut, contràriament al que pot semblar des de fora, però és evident que si es compara amb s'Arenal de Palma ho pugui semblar. Pel que fa a restituir les senyes d'identitat, hem de ser conscients que en una gran part de la població no hem de restituir aquestes senyes, sinó que les hem d'ensenyar, per tant, aquesta cohesió i articulació d'una societat s'ha de fer tenint en compte que ara hi ha aquí més de tres-cents mil immigrants que han abandonat ca seva. Per a ells és tan difícil integrar-se com per a nosaltres acollir-los respectuosament. Tampoc no hem tengut fins fa poc el marc legal ni la consideració de país suficientment fort com per què quedàs ben clar que havien d'aprendre la nostra llengua, com els emigrants espanyols a Alemanya varen veure que havien d'aprendre l'alemany. A ningú no se li passaria pel cap que aprendre els costums de Mallorca, si gaudíssim de la "normalitat" d'Alemanya, pogués ser una cosa estranya, però en canvi, en la situació en què ens trobam, sembla que sigui una espècie d'obligació estar a favor de no sé què que no és necessari. Això requereix moltíssima de paciència, moltíssima d'habilitat, molta de comprensió, molt bona disposició, i també d'un esforç per part de la gent que ve, és clar que sí, és un deure recíproc de generositat, d'acolliment i d'autoestima.

Harmonitzar el tot i les parts

Entrevista a Bartomeu Colom

per Maria Ferrer

Acaba de redactar un informe, a petició la Conselleria de Presidència, sobre la reforma que es planteja per als consells insulars i això li fa tenir una major claredat en l'exposició de les seves idees. És molt crític respecte als canvis que s'anuncien, no només quant al fons, pel que poden suposar de disgregació de la cohesió autonòmica, sinó també per les formes, ja que creu que vulneren el marc jurídic existent. Però per damunt de la seva opinió sobre els fets concrets, el que més preocupa aquest advocat i professor de la Universitat és que es perdi la millor oportunitat per reflexionar sobre les nostres institucions i sobre una autonomia que té molt a fer.

-S'ha reobert el debat sobre si som mallorquins, menorquins, eivissencs i formenters o si existeix la consciència de ser balear. Vostè creu que és un debat útil?

-Fins a un cert punt. No és cap problema. Potser som una comunitat més complexa perquè hi ha quatre territoris amb problemàtiques distintes, però tampoc no hi ha per tant. Jo crec que anàvem bé en la cohesió d'aquests tres territoris, que tenen un estatut comú i un parlament que ha fet una feina molt important de cara a aquesta cohesió, amb uns partits que fins ara també havien fet aquesta feina. Anàvem en la bona direcció.

Certament, hi ha coses de les altres illes que els mallorquins no coneixem, perquè no hi podem anar amb el cotxe quan volem, però al mateix temps s'han donat passes. Tenim mitjans de comunicació comuns, com la televisió, les comunicacions interinsulars han millorat, hi ha moltes coses comunes, com la cultura, el fet turístic. Jo crec que els avanços tècnics i l'evolució ens du cap a la cohesió dels territoris. Crec que en aquest moment, després d'aquests anys d'autonomia, estam més cohesionats que mai. És veritat que hi havia la por que al Parlament les discussions fossin territorials i el que s'ha vist en aquests anys d'experiència és que són ideològiques i no entre diputats menorquins i mallorquins o eivissencs. Per tant, no ens creem un problema que no existeix.

-El debat de fons és el traspàs de competències cap als consells insulars que es negocia. És aquesta l'assignatura pendent de la nostra autonomia?

-Què és una assignatura pendent? Per començar, hem de dir que la nostra autonomia tenia dos problemes, el de la paritat i el de la subsidiarietat. Aquest darrer és va resoldre amb l'article 39 de l'Estatut i el de la paritat no el va resoldre aquesta llei, però sí la Llei electoral. Per tant, tenim fixades les competències que han de tenir els consells, perquè hi ha una llista immensa, i sabem que el poder de gestió i l'execució seran dels consells insulars. En relació amb aquesta llista ja s'ha començat a fer feina, s'han fet moltes lleis de transferències. Què n'hi ha d'haver més? Pareix que sí. Per tant, hi ha un marc jurídic, que diu com s'han de fer les coses i quin paper ha de tenir cadascú. Ara el que hi ha, és una discussió entre el tot i les parts, però l'Estatut ho deixa ben clar. Hi ha unes institucions comunes i unes de cada illa, però els papers estan molt repartits i les institucions comunes, que concentren els poders de direcció política, tenen la potestat legislativa, reglamentària, de coordinar, de planificar, de controlar. L'autonomia política és en mans de les institucions comunes, les institucions d'autogovern són les institucions comunes i en canvi els consells insulars, al meu parer, són institucions de la comunitat, però no d'autogovern. Són corporacions locals que han anat incrementant les seves competències, perquè hi ha una llista que és molt generosa amb ells. Aquestes institucions comunes donen cohesió al tot i en canvi els consells insulars conformen només una part del tot. S'ha de trobar un sistema que pugui harmonitzar el tot i les parts.

Nascut a Sóller el 27 de març de 1951, es va llicenciar en dret a la Universitat de Barcelona, on realitzà la seva tesi doctoral sobre les vies per arribar a l'Estatut d'Autonomia. Quan l'any 1977 Fèlix Pons deixà la seva càtedra de dret administratiu de la Universitat de les Illes Balears, per anar-se'n com a membre de les Corts Constituents, Bartomeu Colom el va substituir, una feina que encara desenvolupa. És autor de diferents publicacions, entre les quals destaca Estatuto de Autonomía o Principios de la Ley de Normalización Lingüística. Fa uns anys, va pertànyer a la junta directiva de l'Obra Cultural Balear. Exerceix com a advocat. Recentment, a petició de la Conselleria de Presidència, va redactar un informe sobre l'esborrany de llei dels consells insulars.

TERRATRÈMOL DES DE L'ILLA GRAN

-Vostè creu que això s'aconseguirà amb el projecte que ara es planteja per al nou disseny i marc de competències dels consells?

-Jo pens que feim una cosa molt conjuntural, quan el que hem de fer és obrir un debat i fer una reflexió molt seriosa dels consells insulars, hem de veure on som, on hem d'anar, perquè a mi la Llei de consells insulars tampoc no m'agrada, per exemple. Però ara no és el moment de prendre precipitadament les decisions. Hi ha un projecte sobre la taula, això hauria de permetre que hi hagués un debat assossegat, sobre quins consells insulars volem, i entre tots arribar a una bona solució. A mi el que em preocupa és aquest conjunturalisme, quan hauriem de veure quina és l'opinió dels diferents partits, inclosa l'oposició i la dels tres consells insulars. Es tractaria de fer una llei que fos bona i pogués ser acceptada pel Govern i per l'oposició, perquè aquí passa una cosa i és que, en aquest tema dels consells insulars els partits no veuen el mateix quan governen que quan són a l'oposició. Per exemple, quan són a l'oposició pensen que les comissions insulars han de ser plurals i quan governen pensen que ja no ho han de ser tant. Ara, els que governen, diuen que volen una estructura burocràtica, però jo, als de l'oposició, no crec que els sembli bé i s'hauria de fer una cosa que fos acceptada pels que governen i pels que són a l'oposició. Hem de fer una cosa molt equilibrada.

-Parla vostè de la necessitat d'escoltar els tres consells. Troba que no s'escolta prou Menorca i Eivissa en aquest tema, quan sempre havia estat des d'on més s'havia demanat la descentralització?

-Hem de partir de la base que a Mallorca ho tenim tot, tenim la seu de les administracions comunes, l'Administració de la Comunitat i, a més, el Consell Insular. El que seria una greu irresponsabilitat és que a les portes del nou mil·lenni ens creàssim un problema fals, provocat per un terratrèmol des de l'illa gran. Tradicionalment, les illes menors han recelat de Mallorca, perquè l'han vista com la que materialitzava el centralisme, i el que no podem fer ara és que l'illa gran provoqui un terratrèmol, perquè això seria d'una gran irresponsabilitat. Tenint-ho tot, com deia la propaganda oficial, l'illa gran no pot provocar una desestabilització del conjunt. La discussió es fa en clau de Mallorca, i amb aquesta nova llei s'hi haurien de trobar bé els tres consells, però jo crec que els de Menorca i Eivissa no han estat consultats.

-I on és el límit?, on veu vostè el perill d'aquesta desestabilització?

-A mi em preocupen més els recursos que les competències. El que hem vist en el pacte secret és que es transferiran molts de recursos al Consell Insular de Mallorca. Els recursos són escassos. Si bona part es traspasa al Consell de Mallorca, això pot provocar un debilitament de les institucions comunes que són les que han donat la cohesió i pot provocar un recel totalment fundat de les altres illes. Si el que ho té tot estira encara més, això pot provocar l'enfonsament de l'edifici.

-Com valora el plantejament que s'ha fet referent que el Consell ha de ser l'autèntic govern de l'illa, i el Govern un coordinador de consells?

-Bé, és evident que, segons l'Estatut, el president de la comunitat no és un coordinador de consells insulars, té unes altres funcions que ja he assenyalat, i a més hem de tenir en compte dues coses: primera, que la Comunitat Autònoma es quedarà amb moltes competències, fins i tot executives, com poden ser educació, sanitat, etcètera, per tant no només tindrà les funcions de legislar, coordinar i tot això, sinó un gruix de competències executives i administratives prou

important. Més encara, fins i tot sobre les matèries que han de ser dels consells insulars, jo sempre he dit que quan hi hagi un interès suprainssular, jo entenc que els poders executius i administratius d'aquestes transferències ja no s'han de transferir. En aquest sentit, no es pot parlar del president del Govern com d'un simple coordinador de consells insulars.

VULNERAR L'ESTATUT I LA CONSTITUCIÓ

-La reforma que es planteja té cabuda a l'Estatut?

-Algunes de les reformes que es plantegen vulnereu l'Estatut.

-En quin sentit?

-Jo pens que el model dels consells insulars no és el dels territoris històrics, claríssimament, els consells insulars no són institucions d'autogovern, són corporacions i, per tant, les corporacions locals estan protegides per la Constitució, la Llei bàsica de règim local i l'Estatut d'Autonomia, i no podem fer la configuració que voldríem, sinó que estam limitats, i aquest és el tema de fons. Nosaltres, en virtut dels poders d'autorganització d'aquesta comunitat, no podem dir: ara farem uns consells insulars així com nosaltres vulguem. El projecte que s'ha fet preveu que hi hagi dues estructures, una local i una burocràtica i autonòmica, una autèntica bicefàlia, i hi ha un article del projecte, que a mi és el que em preocupa més, que diu que els consellers del govern insular podran no ser consellers electes. Això és inconstitucional, perquè els consellers electes què han de fer, han de jugar a boles? És a dir, no té cap sentit que facem unes eleccions per elegir uns membres del Consell Insular, que just faran unes funcions mínimes que seran les funcions locals, quan allò important ho faran unes persones que no necessàriament hagin de ser electes.

-Quin article de la Constitució incompliria aquest tipus d'organització?

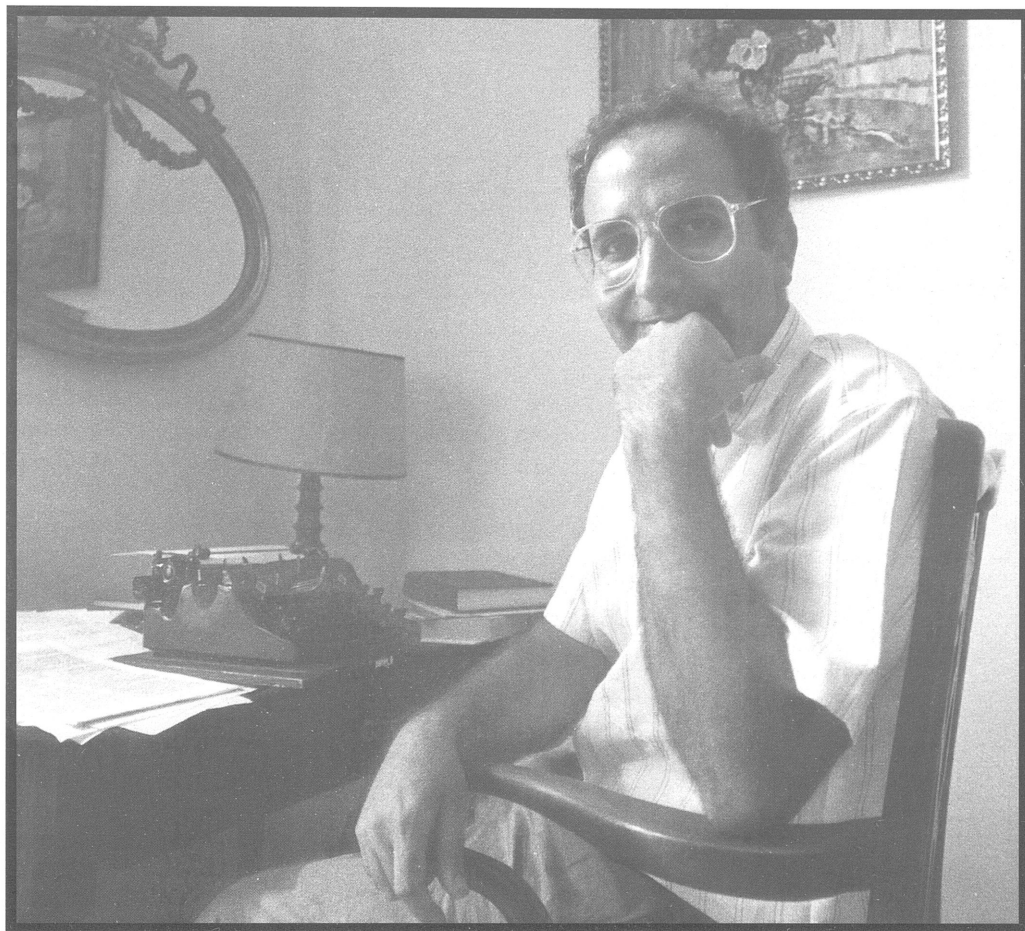
-D'una banda, l'article 141.4 i la Llei de les bases de règim local, que diu que els consells insulars poden tenir una organització complementària, i és evident que l'organització burocràtica que crea l'esborrany no ho és, perquè no és accessòria sinó principal. I per altra, incompleix l'article 23.2, que regula el dret fonamental dels consellers electes a accedir als càrrecs i a les funcions públiques. Si els consells insulars són corporacions, això vol dir que un dels seus principis és el representatiu. Una corporació es caracteritza perquè els membres de la corporació són els titulars dels seus òrgans més importants. Si anam a un municipi, els titulars dels òrgans més importants són membres de la corporació. Ara nosaltres aquí volem fer un invent en què en els temes locals regeix aquest principi, amb un ple, un president i una comissió de govern de membres electes i, per una altra part, un president, que serà el mateix i un govern insular on els seus membres podran ser o no ser electes. Això és buidar de contingut els drets que tenen els consellers que hem elegit, perquè els hem elegit per alguna cosa, no perquè facin planta.

TENSIO EFICÀCIA DEMOCRÀCIA

-Un dels motius pels quals s'ha justificat aquesta estructura és l'eficàcia en la presa de decisions que passarà a dependre del Consell Insular amb el nou traspàs de competències, com són ara ordenació del territori o serveis socials.

-Potser hi hagi una tensió entre democràcia i eficàcia, o, si més no, així s'ha plantejat, però és que hi ha altres solucions per resoldre aquestes qüestions. Es pot fer, en efecte, una llei que reguli que els consells insulars tinguin òrgans complementaris. I a aquesta llei s'hi

pot preveure que, a més del president, el ple o la comissió de govern, també puguin prendre decisions consellers electes. No sé si m'explic, seria donar més joc a més gent electa, perquè això és el que és típic d'una corporació. Els que prenen les decisions més importants a les corporacions han de ser electes i no buròcrates o funcionaris o gent no elegida democràticament. Per dir-ho d'alguna manera, aquí hi ha dos models de configuració de les administracions: el burocràtic i jerarquitzat, que és el de la Comunitat Autònoma o de l'Estat, on nosaltres no hem elegit els consellers i com a molt, el president surt del Parlament, però a partir d'aquí, els ministres són de la confiança del president i per davall d'ells o dels consellers hi ha una administració burocràtica i jerarquitzada, i després el model de l'administració corporativa, que he explicat abans. I què volem ara?, afegir el model burocràtic a una administració corporativa. Per a això ja tenim l'administració de la Comunitat Autònoma. Hi ha gent que diu, hem d'anar cap al model burocràtic, perquè hi ha consellers que són membres del Parlament. Bé, això no s'arregla d'aquesta manera, sinó que potser hauriem de fer una reforma de l'Estatut i fer que se separin els càrrecs, perquè uns facin lleis i els altres administrin. La democràcia és el més important i no podem construir a començament del segle XXI un país que no tenguí unes bases democràtiques. Jo no vull un país que no tenguí democràcia.

-L'Estatut acaba de ser reformat i no s'ha decidit així.

-S'ha anat un poc per aquest camí, perquè un article de l'Estatut reformat, en concret l'article 37, estableix un sistema d'incompatibilitats i de renúncies voluntàries que permet que el 50% dels membres dels consells insulars puguin no ser parlamentaris.

-Vostè cap on creu que hauria d'anar la reforma dels consells, un cop s'hagi decidit donar-los més protagonisme i completar el traspàs de competències?

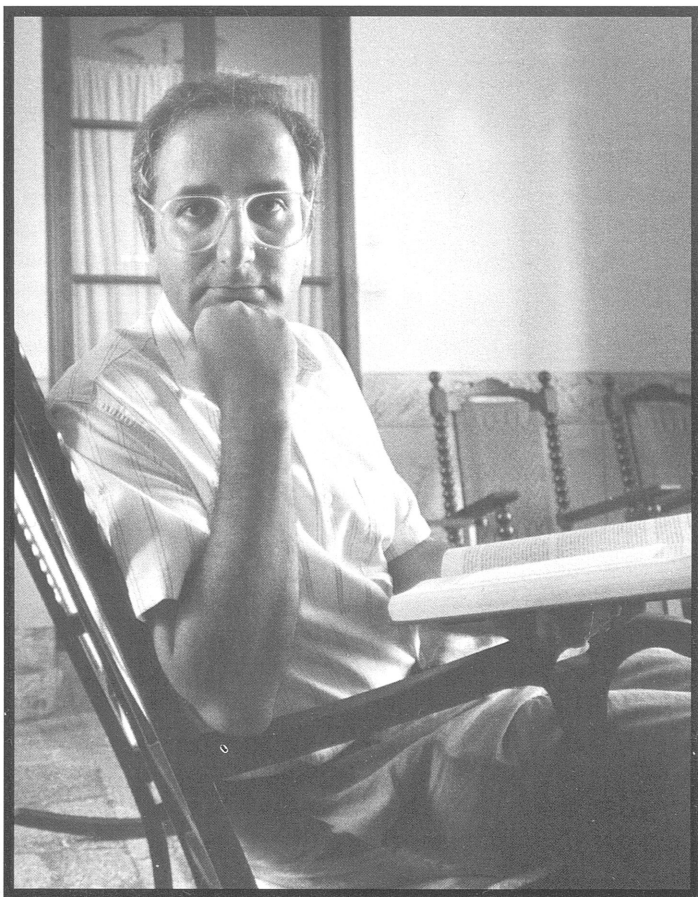
-Fa segles que ens hauriem d'haver demanat, entre tots, quins consells insulars volem i quin model de comunitat autònoma volem, i a partir d'aquí ser conseqüents i prudents, perquè clar, segons com vulguem que siguin els consells insulars a la Llei de règim local hauriem d'haver dit unes coses o unes altres. Els bascs, per exemple, varen tenir des del primer dia molt clar quin era el model dels territoris històrics i varen començar per posar una disposició addicional, famosa, a la Constitució, que nosaltres no tenim, i que es desplega al seu Estatut i a la Llei de règim local. Nosaltres, mentre els bascs feien tot aquest dibuix, jugàvem a boles i ara ho volem arreglar tot de cop, quan la Constitució ens diu que els consells insulars són corporacions locals. Per tant, el nostre model no és el basc, sinó que és un model corporatiu. I si qualsevol ho justifica dient que no hi ha eficàcia i que tal i qual, ens podem demanar què fan a les ciutats de Madrid i Barcelona, on funcionen amb corporacions.

-I a Canàries?

-A Canàries els *cabildos* són corporacions locals i ningú no està preocupat per això.

-Respecte a les reformes que vostè proposaria...

-Fa quatre anys, amb el canvi de govern en el Consell de Mallorca, hi va haver més protagonisme de la institució, i prova d'això és que la comunitat es va veure obligada a dictar lleis per neutralitzar el seu dinamisme. Un exemple és la Llei de sòl rústic o les Directrius d'Ordenació del Territori. Això està molt bé, però la dinàmica d'ara és distinta, ja que es fa una modificació conjuntural. Això ho dic perquè jo crec en la dinàmica del contrapès Govern consells i que aquests han de tenir el seu protagonisme. Jo pens que l'antiga Llei de consells insulars no té cap ganxo, no resolía res, no aportava res. L'esborrany que ara s'ha fet dibuixa uns consells que tenen més recursos, però que serien manco democràtics, encara que potser més eficaços, sotmesos a més controls administratius externs, amb menys control democràtic per part dels membres electes. Jo discrep d'algunes coses de l'esborrany, sobretot d'aquesta doble estructura, però veig que té coses interessants des del punt de vista tècnic, perquè la Llei de consells era molt deficient. El que ja pens que s'hauria de fer, en cas de tirar l'esborrany cap endavant, és sotmetre de qualche manera, per exemple amb la possibilitat d'interposar recursos d'alçada davant el ple contra les decisions del Govern Insular, l'administració burocràtica a la corporativa, atorgar la potestat reglamentària d'aquest govern al ple, que com ja he dit, ha de prendre les decisions més importants, regular els mecanismes de control democràtic tant dels electes amb responsabilitats, com de l'acció del Govern per part del ple, regular també les incompatibilitats dels càrrecs públics que formen part d'aquest nou òrgan, i suprimir l'article 56 de l'esborrany, que posa en qüestió les dotacions de les lleis de transferències cada any.

ÉS TOT PER FER

-Què pensa de la darrera reforma de l'Estatut?

-A mi m'hagués agradat que s'hi hagués inclòs la consideració de nacionalitat històrica, però no hi va haver consens entre els dos partits majoritaris i no va poder ser així. És cert que per una errada ho vàrem ser un parell de dies, però això no deixa de ser una anècdota. La meva visió de l'autonomia és que pràcticament és tot per fer i per això també em preocupa que estiguem frenats per temes com aquest. Nosaltres tenim una espècie de closca a la qual hauríem de donar contingut. Per exemple, ens falta el més elemental, el que jo anomen "tecnestructura", que seria un coixí burocràtic, d'assessors, de tècnics d'alt nivell, fins ara no ens hem preocupat d'això. Afortunadament, la reforma que fa l'Estatut del Consell Consultiu és molt important. Faltaria un coixí d'una altra institució, del tipus Consell Consultiu de la Generalitat de Catalunya, per exemple, perquè projectes de l'envergadura, com el que és a punt de presentar-se sobre els consells, passassin pel filtre d'un òrgan com aquest. És a dir, nosaltres tenim aquí unes peculiaritats, entre les quals hi ha els consells insulars, i perquè tot això encaixi seria bo que hi hagués un alt òrgan consultiu que reflexionés permanentment sobre aquests temes, a base de dictàmens. A Catalunya tenen el Consell Consultiu i la Comissió Jurídica Assessora, i el nostre Consell Consultiu d'ara és l'equivalent a la Comissió Jurídica, però després ells tenen aquest altre òrgan que, amb un projecte com aquest, seria capaç d'analitzar-lo, des del punt de vista de contrastar-lo amb el bloc de la constitucionalitat, és a dir, Constitució, Estatut, Llei bàsica de règim local, analitzar-lo i dir què en pensa. Això seria un coixí molt important per a les institucions, perquè a qualsevol se li pot ocórrer qualsevol cosa, qualsevol idea brillant, però hem de veure si té cara i ulls. Això, a més, faria que es fugís de l'enfrontament polític que hi pugui haver entre els diferents partits, l'oposició, el Govern. I parl d'això per no fer-ho del Síndic de Greuges, o del de Comptes, que són lleis

que estan dins calaixos, o d'altres coses que també hauríem de crear per resoldre els nostres problemes específics, que són sempre aquests, la tensió entre el tot i les parts, que fins ara ha resolt d'una manera admirable el Parlament, un òrgan interinsular i comú. Hi podria haver diferents possibilitats. Falten, com dic, coixins per resoldre les diferències serioses que hi pugui haver en relació al nostre país, i una de les més importants és aquesta tensió, que també he de dir que per a mi és artificial.

-Fa vostè un plantejament bastant negre de la nostra autonomia.

-La meva intenció és mirar cap al futur, però el present és així. Per exemple, la Llei d'ordenació territorial és de l'any 1987 i no hem tengut Directrius d'Ordenació Territorial fins ara. Tenim calaixos plens de lleis, com la Sindicatura de Comptes, el Síndic de Greuges, que no s'han aplicat. En definitiva, aquí durant anys s'ha aplicat la política de *laissez faire-laissez passer*, com menys coses es fessin millor, i tenia raó el senyor Cañellas en el seu raonament, perquè després es varen començar a fer coses i mira el que ha passat. La història de la nostra autonomia seria un poc aquesta: aquí hi havia la dreta instal·lada, gens interessada per l'autogovern, la joguina li venia grossa, li sobrava, i es va dedicar durant molts d'anys a no fer res en temes clau, ni en matèria d'ordenació del territori, ni cultural, ni de normalització lingüística, per suposat, de manera que funcionàvem com si tenguéssim una simple descentralització administrativa, fins que al final el Pacte de Progrés aconsegueix governar al Consell Insular i es crea una dinàmica que obliga el Govern de la Comunitat a fer qualche cosa després de no haver fet res. I com a conseqüència d'això perden les eleccions. Conclusió, és tot per fer, el país és per cohesionar, per estructurar, s'han de fer coses en cultura, en llengua, perquè la nostra llengua perd posicions cada dia.

UNA IDEA BONA, UNA LLEI AIGUALIDA

-El règim especial és un bon punt de partida perquè Madrid ens escolti?

-La meva concepció és que a nivell de l'Estat no pintam gens ni mica, per molts de motius, perquè tenim poca població, però també com a conseqüència de l'estructura dels partits, perquè no tenim cap partit territorial que hi tenguí una veu, perquè no som decisius, perquè a més a més els partits d'aquí que tenen uns representants a Madrid, els nostres senadors i diputats, jo sempre he dit que no sé què hi fan. Per posar un exemple senzill, estic cansat de veure lleis de l'Estat que parlen dels *cabildos* i no dels consells insulars. A Madrid es té una idea que existeixen els *cabildos* a Canàries, però a cap dels nostres senadors o diputats no se'ls ocorre presentar una esmena perquè posi *cabildos* o consells insulars. Jo crec que a Madrid no existim i la Llei de règim especial ha quedat molt aigualida. La idea era bona i ens ha quedat una llei que s'hauria de fer una feina per donar-li contingut, una cosa que es fa amb pressió. Recordem que les Illes Canàries tenien un règim de ports francs des del 1852 i ja comptaven amb una bona llei econòmica i fiscal l'any 1972.

-Vostè va formar part de la direcció de l'Obra Cultural Balear. Com analitza el paper que ha jugat aquesta entitat impulsant una plataforma perquè hi hagi un diputat nacionalista a les Corts de Madrid?

-És molt discutible i en tot cas poc explicat, però això també ha passat amb altres qüestions darrerament, per exemple amb la trifulga que hi hagué amb l'expresident Matas o el tema de Vòltor. La meua posició és clara i fa temps que la predic amb molt poc èxit. M'agradaria una Obra Cultural més reivindicativa, més democràtica, manco instal·lada en la cultura del subsidi i independent de tots els partits polítics.

La Clau d'ONA

PER ENTENDRE EL PRESENT, PER OBRIR EL FUTUR

Calvià, una passa més cap a la reordenació territorial

(pàg. XLVII)

**Palma,
més vella
i desigual**
(pàg. XLVI)

Palma, més vella i desigual

G.G.

Palma és una ciutat que envelleix. Aquesta és la conclusió que més destacà el govern municipal de la ciutat de l'estudi Diagnosi social de Palma, un rigorós treball sociològic de set toms d'extensió realitzat pels equips d'investigació de la regidoria d'Acció Social. L'esquerra, a l'oposició a l'Ajuntament, en tregué una altra conclusió prioritària: la darrera dècada ha augmentat la pobresa i la marginació a la ciutat, i a més, els problemes no només s'han enquistat a alguns barris, com el barri xinès, el Jonquet o el Camp Rodó, sinó que, des d'aquests barris s'han estès

La conflictivitat s'hauria d'evitar amb polítiques socials eficients.

a uns altres, com la zona de Pere Garau, la Soledat i Son Gotleu. En qualsevol cas, els dos prismes han enfocat una realitat que la investigació municipal dibuixa amb claredat:

La població de Palma envelleix de forma preocupant. El procés s'ha agreujat els deu darrers anys, a causa, sobretot, del descens de la natalitat i del trasllat de moltes parelles joves de Palma a nuclis dormitori pròxims a la ciutat, però que corresponen a altres municipis. Ara hi ha a Palma un índex d'envelliment del 90%, que significa que hi ha 90 persones majors de 65 anys per cada cent infants. Els problemes d'atenció social que genera l'emergència de l'ancianitat són creixents. Paral·lelament augmenta la immigració a la ciutat. Els immigrants s'instal·len als barris paradoxalment anomenats "d'intervenció social prioritària", que són els que pateixen més mancances. Finalment, es comprova que el nivell d'instrucció als barris "amb dificultats socials" és el més baix de tota la ciutat i que a Palma una de cada quatre persones (un 24%) es considera "analfabeta funcional", és a dir,

persones majors de catorze anys, que no han acabat els estudis primaris i que fan tan poc ús de la llengua escrita que ja no saben escriure ni llegir amb seguretat.

Les mancances socials són especialment greus als barris del Sindicat, al Jonquet, a Son Gotleu i al Camp Rodó. A aquests barris és on hi ha el major percentatge de població envellida, la immigració més alta i l'índex d'analfabetisme més elevat. A aquests barris viu també el major percentatge de famílies desestructurades de la ciutat i de famílies monoparentals. A aquests se'ls considera els barris "d'intervenció social prioritària". I aquí es demanen, sobretot, serveis per a la infància, per a les dones, els joves i la tercera edat, serveis de tractament de drogodependències, per a discapacitats i d'ajuda als immigrants d'altres ètnies.

Els barris del Puig de Sant Pere, de la plaça de Cort, de Son Serra, Son Ximelis, los Almendros, Son Roca, el Molinar, la Soledat i els Hostalets, presentarien una diagnòsi semblant amb immigració alta o mitjana, un índex d'analfabetisme alt o moderat i una demanda social més moderada que els barris del primer bloc.

Finalment les barriades de Son Flor, s'Arenal i el Polígon de Llevant ocupen el tercer lloc quant a la gravetat dels seus problemes socials i en la seva demanda, segons aquest estudi.

El regidor d'Acció Social de Palma, Antoni Nadal, del Partit Popular, va dir en roda de premsa que a partir d'aquestes dades el seu govern municipal es replantejaria les prioritats de la política social, i que la creació de centres per a la tercera edat hauria d'ocupar a partir d'ara un lloc molt preferent. Així mateix, Antoni Nadal va dir que "L'Ajuntament hauria de demanar al Govern que "evitàs" l'entrada de més immigrants a la ciutat de Palma". A preguntes dels periodistes sobre la responsabilitat del Pla Mirall promogut per l'Ajuntament i l'anterior Govern en l'atracció de mà d'obra precària, Nadal va contestar que ell, com a regidor, demanaria als responsables municipals que instassin les empreses adjudicatàries, perquè les obres del Pla Mirall fessin contractes estables als seus treballadors. Una nova sensibilitat, quan el Pla Mirall és a punt de concloure.

Només els regidors del PSM varen reaccionar a aquests plantejaments. El PSM denuncià la cronificació dels problemes socials de la ciutat, amb una política municipal que els aïllava i que oblidava unes barriades concretes. El PSM se sustentà en un altre informe de Médicos del Mundo que corrobora i emfatitza les conclusions de l'informe municipal. La drogodependència, la prostitució, l'envelliment d'una població desemparada continuen arrelades al barri del Sindicat, i -el que és més greu-, es desplacen a altres zones en creixent procés de degradació, com són les de la plaça de les Columnes, de Pere Garau, son Gotleu o la Soledat.

L'oposició ha proposat com a imperiosa la necessitat que l'Ajuntament de Palma es coordini amb el Consell de Mallorca i el Govern de les Balears per dur a terme una política efectiva d'acció social, tot augmentant els convenis existents en matèria de marginació, assistència domiciliària, disminuïts, drogodependències, joventut i salut mental. El PSM proposà destinar el superàvit del pressupost municipal del 1999, calculat en sis-cents milions de pessetes, a atendre les necessitats socials més precàries.

La pobresa va per barris i per places. A la meitat del mes de novembre, quan per primera vegada en molts d'anys nevava sobre Mallorca abans d'arribar l'hivern, un home va morir sense assistència a un banc d'una plaça pública de Palma. El fet no va provocar cap escàndol.

Calvià: una passa més cap a la reordenació territorial

A finals de novembre l'Ajuntament de Calvià aprovà provisionalment la revisió del Pla General d'Ordenació urbana i ho va fer tenint en compte l'estratègia de l'Agenda Local 21, és a dir, tot procurant adoptar criteris de sostenibilitat. En el document es limita el sòl urbà, es protegeix el rústic i, entre d'altres mesures, es declara d'interès públic Galatzó. No obstant això, l'intent de solucionar un problema històric amb la legalització de la urbanització de Son Font ha encetat una polèmica que amenaça de desvirtuar un necessari debat.

S.V.

En el plenari que l'aprovà provisionalment, a l'espera del vist-i-plau definitiu del Consell de Mallorca, tots els grups municipals de Calvià elogiaren el treball realitzat per a la revisió del Pla General d'Ordenació, l'esforç -pot ser per ser fidels a l'estratègia de l'Agenda Local 21 i, també, a les Directrius d'Ordenació Territorial del Parlament balear. I, en efecte, la feina feta ha donat com a resultat un document que ha de servir per fixar el model municipal dels pròxims anys. Al darrere queden les polítiques desenvolupistes per adoptar un projecte que pretén ser equilibrat, és a dir, sostenible. No obstant això, només els socialistes el votaren a favor. Els altres dos partits representats a l'Ajuntament de Calvià s'hi oposaren, tot i que les raons fossin diferents. Per al regidor d'Unió Mallorquina, Isidre Cañellas, el nou pla encara és excessiu ja que permet, entre d'altres aspectes, que l'oferta hotelera creixi un 20% més. En canvi, segons el portaveu popular, Carlos Delgado, es va massa enfora, tractant, per exemple, de crear parcs naturals -cas del Galatzó- on seria suficient arribar a convenis amb la propietat privada.

Divisió d'opinions a part, la revisió del PGOU confirma la profunda retallada d'expectatives urbanístiques que es produí amb la desclassificació de les 1.600 hectàrees de sòl urbanitzable, limitant les possibilitats constructores al sòl urbà actual amb l'excepció d'una petita franja situada a Peguera, zona on les necessitats d'habitatges socials són evidents. També s'introdueixen nous elements de protecció del sòl rústic, com és la declaració d'interès públic per a la muntanya més emblemàtica del terme i, probablement, de Mallorca: el Galatzó. Una mesura que necessàriament ha de desembocar a la compra de la possessió o a la seva expropiació. Igualment s'introdueixen elements de modernització per a les zones turístiques i es preveu la necessitat de dotar d'equipaments socials suficients la població. És, si més no, el primer pla que sorgeix després de les DOT i de la presa de consciència en el conjunt de les Illes Balears que cal limitar el creixement urbanístic. Motiu suficient per suscitar el debat de cara a l'aprovació definitiva per part del Consell Insular de Mallorca, que hi podria introduir nous elements restrictius.

SON FONT, CAMP DE BATALLA

No obstant això, aquesta possibilitat de debat ha quedat desvirtuada per una forta polèmica entorn de Son Font. Son Font encara és un bell paratge, una antiga possessió de muntanya pròxima al nucli urbà de Calvià, que en els anys setanta va ser objecte d'una parcel·lació rústica i que de llavors ençà ha viscut un procés urbanístic que ha fregat, si fa no fa, la il·legalitat fins transformar-se en una més de les moltes urbanitzacions del terme, amb l'avertiment que l'Ajuntament de Calvià ha tractat de legalitzar-la a través de la seva declaració com a sòl urbà aprofitant la revisió del Pla General d'Ordenació. La batlesa, Margarita Nájera, ha manifestat que aquest era el mal menor per solucionar un vell problema i així posar ordre d'una manera definitiva sobre el conjunt del terme municipal, que, no ho podem oblidar, és el més desenvolupat urbanísticament de Mallorca si exceptuem Palma. Però

per a l'oposició, especialment per al PP, aquesta proposta és escandalosa i demostra -ha dit el seu portaveu- la pràctica d'una doble moral per part dels socialistes que, en la seva opinió, s'omplen la boca amb declaracions ecologistes, però que no dubten a urbanitzar i a construir sempre que respongui als seus interessos.

Son Font s'ha convertit d'aquesta manera en un cavall de batalla a través del qual els conservadors pretenen destruir la imatge conservacionista, a favor d'un desenvolupament sostenible, de la qual en fa gala el Pacte de Progrés. Per això el president Antich va reaccionar tot d'una, a les primeres informacions aparegudes sobre la pretesa legalització de Son Font, s'oposà a qualsevol intent d'incrementar la superfície urbanitzada de l'illa, es produïx on es produeixi. I el cas és que la declaració de sòl urbà per a Son Font significaria augmentar legalment el territori urbà, encara que sobre el terreny poc o res quedàs modificat. Així ho varen entendre des de l'Ajuntament de Calvià quan, després d'haver aprovat provisionalment la revisió del PGOU, tractaren de reconduir el tema i de garantir davant l'opinió pública que la seva intenció era mantenir una política radicalment proteccionista en el sòl rústic del terme i, en aquest sentit, demanaren el suport del Parlament i del Consell Insular per preservar la possessió de noves construccions. L'escàndol, però, ja ha farcit desenes de pàgines als mitjans de comunicació i, amb independència de qui tenguí la raó, d'ara endavant serà utilitzat com a arma de combat. Cal tenir en compte que hi ha una campanya electoral a les portes i que, sobretot, les Illes Balears han estrenat un govern fonamentat

en un pacte que, des de la dreta, suposen prou fràgil com per intentar provocar el seu fracàs. Es tractaria, en definitiva, de minar la credibilitat del PSOE i de la resta dels seus aliats i què millor mètode que qüestionar el seu vaixell insígnia: l'ordenació territorial?

RESPECTE A L'AGENDA LOCAL 21

Això no obstant, per molt que ho vulgui l'oposició, Son Font no es pot absoure del conjunt de polítiques urbanístiques que Calvià ha posat en marxa des que el 1996, tot acoïnt-se a la declaració com a Agenda Local 21 de Río, inicià un procés de reconversió que l'han dut, entre d'altres coses, a la desclassificació de 1.600 hectàrees de sòl urbanitzable, a la declaració d'interès públic per al Galatzó i a apostar d'una manera clara per la rehabilitació interior de les zones turístiques. La revisió del Pla General d'Ordenació aprovada pel consistori la setmana passada, que ara és en mans del Consell Insular de Mallorca, no és més que una nova passa en el sentit de restringir un creixement desorbitat que tengué el seu origen en els anys seixanta i setanta, quan la democràcia encara era un somni i quan imperava el desenvolupisme que, anys més tard, ja amb democràcia i autonomia, va ser emparat pels successius governs populars. Calvià va ser durant molts anys un espai obert a l'especulació, de manera que quan s'intentà posar ordre ja hi havia suficients interessos en joc com per preveure que la tasca podia ser

difícil. Ha estat menester una profunda tasca de conscienciació i molt especialment legislativa, que ha durat prop de tres lustre, per poder frenar no la construcció, sinó les seves expectatives, fins al punt que enguany mateix l'Ajuntament s'ha vist obligat a fixar unes quotes anuals de llicències per, com a mínim, espaiar el creixement i fer-lo una mica més sostenible.

Si la revisió del planejament de Calvià obeeix als criteris de l'Agenda Local 21 o no, és una qüestió que convendria analitzar i debatre, en lloc de cegar-se en un aspecte concret. Possiblement, aquest debat ja s'hagi fet dins del terme municipal, on el PGOU ha passat diferents períodes d'informació pública, amb una notable profusió d'al·legacions, una part substancial de les quals han estat considerades. Però manca, possiblement, la prova de foc, l'acceptació també pel conjunt de la societat mallorquina d'un model en el qual poder-se reflectir. Calvià no és el terme que millor representa la identitat del nostre poble, però, sens dubte, és l'exemple paradigmàtic d'allò que podrien arribar a ser totes les Illes si no s'haguessin establert límits al desenvolupament urbà o si aquests no funcionen bé. El fet que el municipi més massificat vulgui liderar el procés de desbalearització és, inequívocament, un dels símptomes més esperançadors que, al cap i a la fi, encara hi ha

motius per a l'esperança. Per això resulta decebedor l'escàs interès que sembla haver despertat la revisió del PGOU, excepte pel cas de les limitacions en els locals comercials i, per contra, la polèmica suscitada entorn a Son Font, per molt important que aïlladament pugui semblar.

ARA, EL CONSELL DE MALLORCA

Pot ser sigui bo que aprofitant el pas del PGOU pel Consell de Mallorca, que és l'organisme competent per donar-li el vist-i-plau definitiu, s'obri un debat sobre Calvià a la resta de Mallorca i de les Illes. Calvià és el futur de les Balears. És la imatge d'allò que avui ningú no sembla desitjar, és a dir, la massificació -allò que ens espera si fracassam en l'intent d'ordenar el creixement- però també pot ser la imatge d'una societat moderna que lluita contra ella mateixa per abandonar un model de desenvolupament que ja no li serveix, per reconvertir-lo en un model sostenible. És hora que Calvià es doni a conèixer amb totes les seves llums i ombres. La revisió del PGOU és una oportunitat que no es pot desaproveitar fent que els arbres de Son Font impedeixin veure el bosc.

- CONJUNTURA -

Canviaran les modes, però el turisme continuarà el cicle expansiu dels darrers anys

S.V.

Londres va celebrar a finals de novembre la darrera World Travel Market del segle XX i, justament, va ser una fira marcada per la transició cap a una nova època. Amb independència que el nou segle hagi començat ja o que haguem d'esperar el primer de gener del 2001, el cert és que tot feia pensar que el gran mercat turístic es prepara, com ha fet la mateixa capital britànica, per fer front als reptes del nou mil·lenni. D'entrada, si Londres s'ha disposat a rebre l'inici del nou segle amb diferents obres arquitectòniques que deixin petjada sobre la ciutat, els majoristes britànics han avisat des de la WTM que a partir del 2000 res ja no serà igual, i que de la mateixa manera que les ciutats es preparen per al futur, també ho han de fer les destinacions turístiques, entre d'altres coses perquè els primers que sofriran les conseqüències d'aquest canvi són els mateixos majoristes de viatges que hauran de modificar radicalment les seves pautes de promoció i de comercialització. Londres té amb el canvi de mil·lenni un nou punt de referència: el Millennium Dome, una gegantina cúpula dissenyada per Richard Rogers, el mateix arquitecte del Centre Pompidou de París i del parc BIT, espera ser, de Palma. I, endemés, una gran roda, "l'ull de Londres", que ja s'han convertit en símbols comparables al Big Ben o als més representatius ponts sobre el Tàmesi.

Tot plegat fa que ens puguem demanar sobre quin serà el punt de referència de la nova Mallorca de cara al futur més immediat? L'Organització Mundial de Turisme ha calculat que l'any que ve es realitzaran a tot el món 900 milions de viatges turístics, dels quals 135 milions seran a la Mediterrània, xifres que en el futur incrementaran fins a duplicar-se l'any 2025. Però la manera de fer turisme haurà canviat. A la World Travel Market es va fer conèixer que els viatges organitzats, en grup, s'han gairebé es-

tabilitzats mentre que augmenten els individuals. El nombre de dies d'estada per viatge disminueix, mentre que hi ha més períodes de vacances, és a dir, que un mateix turista pot passar set o vuit dies de vacances a la platja durant l'estiu i tornar a Mallorca, o anar-se'n a un altre indret, dos o tres caps de setmana al llarg de l'any. I, igualment, el nombre de reserves contractades directament per Internet, sense passar per una agència de viatges, és ja del 8% del volum global de les contractacions turístiques. És a dir, que ens trobam davant una nova manera de fer turisme que apareix, simultàniament, a uns nous hàbits i necessitats per part dels turistes. Per això si qualche cosa s'ha diagnosticat perfectament és la urgència d'avançar en la reestructuració de les zones turístiques que, per extensió, significa la reestructuració del país per fer compatible, i integrar definitivament, el turisme amb la vida quotidiana de la societat mallorquina.

LES ILLES, UNA DESTINACIÓ MADURA

S'ha dit moltes vegades, però a una fira com la de Londres aquesta és una realitat que es fa cada vegada més evident. Mallorca i les Illes Balears en el seu conjunt són una destinació madura, que ha d'adaptar-se als nous aires per no morir d'èxit. De moment, el mercat, a pesar de la crisi dels majoristes de viatges britànics, està disposat a enviar més i més turistes cada temporada. De fet, com passava en els anys seixanta, qualsevol nou hotel que es pogués fer a l'arxipèlag tendria garantida una plena ocupació abans de ser inaugurat. Però tothom és conscient que aviat hi haurà nous mercats competidors que seran molt més barats i que, endemés, aquí ja no es poden incrementar més el nombre de places -de la mateixa manera que també es fa necessària una contenció demogràfica en tot el conjunt de la població- de forma que l'única defensa possible és apuntar-se als canvis que auguren els mateixos majoristes turístics. Canvis cap al segment de major qualitat, una qualitat que ha d'abastar des dels serveis hotelers fins a tota l'oferta complementària i, sobretot, a la manera de viure dels residents. A la World Travel Market hi havia una oferta incommensurable de destinacions de vacances, des de molt properes -com Tunísia o la malaurada Turquia- a d'altres més llunyanes, com és el Carib, i és aquí on, precisament, es comprova que les nostres illes ja no poden competir amb aquests mercats, sinó que han d'explotar la seva europeïtat, el fet de ser una societat definitivament avançada.

Una porta a Europa

En el tercer aniversari de l'obertura de la delegació a Brussel·les, el Centre Balears a Europa s'ha fet ja el seu lloc en el dia a dia de les institucions comunitàries. Les persones que hi fan feina, becats i becàries que estan entre sis i dos anys a la capital belga, recullen diàriament tota la informació que pugui ser d'interès per a les Illes i la fan arribar a les institucions públiques i privades que puguin estar-hi interessades. Assisteixen a reunions, fan informes i miren d'apropar a l'arxipèlag la realitat de la Unió Europea, que sovint es veu massa lluny i que ara afronta un procés de canvi, amb l'ampliació cap els països de l'Est, que haurà de fer replantejar a Balears i a la resta de regions del Sud la seva estratègia de petició d'ajudes econòmiques per al seu desenvolupament econòmic i social.

M. Ferrer

El Centre Balears Europa començà a funcionar ara fa dotze anys, amb dues delegacions a Palma, una al carrer Palau Reial, a la seu de la Conselleria d'Economia, i l'altre a la seu de "Sa Nostra" a Ramon Llull. Fou posat en marxa com a consorci, del qual en foren entitats fundadores la Conselleria d'Economia, la Universitat de les Illes Balears, "Sa Nostra" i la Cambra de Comerç de Mallorca, Eivissa i Formentera. També és integrat per totes les conselleries del Govern, els tres consells insulars, la Cambra de Comerç de Menorca i la Federació d'Entitats Locals de les Illes. Com a entitats adherides, hi figuren els ajuntaments de Palma i de Calvià, la Confederació d'Associacions Empresariales CAEB i la Petita i Mitjana Empresa PIMEM. L'any 1986, essent president del Govern Cristòfol Soler, es va obrir la delegació a Brussel·les, a la cèntrica Avenue des Arts, número 4, un edifici on també hi ha les representacions d'altres comunitats autònomes espanyoles.

El nou Govern ha nomenat com a gerent del Centre el socialista Francesc Quetglas, en substitució precisament de Cristòfol Soler. El responsable a la capital comunitària és Fernando Llanos.

Amb un pressupost anual de 220 milions de pessetes, l'objectiu del consorci és facilitar tot tipus d'informació i tramitació relacionada amb les institucions europees a qualsevol entitat pública i privada de les Illes, així com als particulars, que es poden adreçar al Centre per demanar assistència. La delegació a Brussel·les pot ser emprada per a les reunions d'aquestes empreses o institucions que desenvolupin algun projecte relacionat amb Europa.

A la capital belga, a més de Llanos i una secretària, hi fan feina una desena de joves de les Illes, mitjançant una beca que valora els estudis -principalment de dret o econòmiques- i els seus coneixements d'idiomes. La seva feina consisteix a estar a l'aguait de qualsevol informació que pugui interessar a Balears. Per això, assisteixen a les reunions que puguin ser d'interès i fan informes sobre diferents temes, tot centrant la seva atenció a qüestions com el turisme, el medi ambient, l'energia, la fiscalitat, els transports, la insularitat, l'I+D, la cultura o la feina del Comitè de Regions.

LA REFORMA DELS FONS ESTRUCTURALS

Un dels darrers informes que s'ha fet al Centre a Brussel·les analitza la reforma de les ajudes econòmiques de la Unió Europea cap a les regions més desfavorides per al nou període 2000-2006. Aquests anys estaran marcats pel que serà la quinta am-

pliació de la Comunitat, que negocia la integració de Bulgària, Letònia, Lituània, Romania, la República Eslovènia i Malta, prevista entre el 2002 i el 2003. Tal i com va explicar el director general de Política Regional de la Unió, l'espanyol Eneko Landáburu, a un grup de periodistes balears i catalans que visitaren les institucions comunitàries, això suposarà cent milions més d'habitants, tots ells amb una

riquesa inferior a la mitjana de la resta de països comunitaris. "Igual que nosaltres ens varem aprofitar d'aquesta solidaritat, hauréu de fer el mateix amb aquests països", assenyalà Landáburu en referència que la major quantia dels fons estructurals i de cohesió, fins ara destinada sobretot a les regions del Sud, entre les quals s'hi compten les Balears, anirà cap a la nova Europa central i de l'Est.

Amb aquest escenari, el director de Política Regional feu una crida a "reflexionar per orientar aquesta política no tant al ciutadà i al seu nivell de renda, com a l'ordenació del territori europeu". En aquest sentit, exposà que les peticions d'ajuda s'han de dirigir a qüestions com la potenciació de les petites i mitjanes ciutats front a les grans concentracions urbanes o com les infraestructures de comunicacions, per exemple el tren, que evitin l'alta densitat de cotxes.

Sobre el cas de Balears, on els darrers anys les ajudes europees han generat una inversió de més de vint-i-cinc mil milions de pessetes, Eneko Landáburu va afirmar que "sabem que a Balears hi ha problemes, com el monocultiu turístic o la insularitat", però encara així, afegí, "no és de les regions amb una major dotació econòmica dels Fons, perquè no és de les més desfavorides". Sobre la incidència de les ajudes quan es produeixi l'ampliació, va destacar que "altres territoris hi perdran molt més. Balears continuarà en el centre de la Mediterrània i altres regions quedaran més desplaçades". En aquest sentit, Landáburu féu una crida perquè "s'aprofiti" l'entrada de nous països i es dirigeixin les propostes a la Unió a sector diferenciats com el desenvolupament de les noves tecnologies.

Ajdament de Brussel·les.

W.W.W.
BIT

El Parc Bit començarà a ser real a principis del 2001

Les antigues cases de possessió de Son Espanyol s'han transformat en un centre d'empreses que compta amb la més avançada tecnologia de les telecomunicacions. El parc BIT continua endavant i, com va fer conèixer la consellera d'Energia i Innovació Tecnològica, ben aviat deixarà de ser una virtualitat per començar a ser real. Un nou edifici multipropietat i l'edifici central de Richard Rogers completaran el procés inicial.

ONA

El president del Govern, Francesc Antich, va inaugurar a través de la videoconferència la sala multiusos del centre d'empreses de Son Espanyol, l'embrió del parc BIT dissenyat per l'arquitecte britànic Richard Rogers. Present a la sala, per donar la benvinguda virtual al president, hi havia la consellera d'Energia i Innovació Tecnològica, Misericòrdia Ramon, qui anuncià la pròxima construcció en el parc BIT d'un edifici multipropietat així com de l'edifici estrella, obra de Rogers, que encara era per definir.

El que ja és segur, no obstant això, és que el Govern del Pacte de Progrés ha recollit el guant del parc BIT i no dubta a convertir-lo en realitat, tot i que en el camí hagi deixat les referències a una urbanització residencial per centrar-se, fonamentalment, en les qüestions científiques i tecnològiques. De fet, el parc forma part d'una xarxa d'iniciatives europees, entre les quals figura l'Expo 98 de Lisboa, l'Expo 2000 d'Hannover i la ciutat d'Utrecht, que avala el projecte denominat Expocities, la finalitat del qual és implantar mesures d'estalvi i eficàcia energètica en els nous desenvolupaments urbans.

ESTALVI ENERGÈTIC

Representants de les quatre iniciatives es van reunir a Son Espanyol per analitzar els respectius avanços, circumstàncies que significa la inauguració oficiosa del centre d'empreses i la seva sala de conferències. El compromís és que les necessitats d'aigua calenta del parc BIT siguin subministrades en un 50% mitjançant energia solar, que l'ús del sol i del vent aportin un mínim del 30% de l'energia necessària per aconseguir condicions de confort suficient i que la il·luminació natural permeti estalviar, com a mínim, un 50% dels recursos.

RICHARD ROGERS

L'antiga possessió de Son Espanyol s'ha condicionat sobre aquestes normes. Ja hi fan feina cinc empreses d'alta tecnologia i encara hi ha espai per a dues més. Pel que fa al nou edifici, que

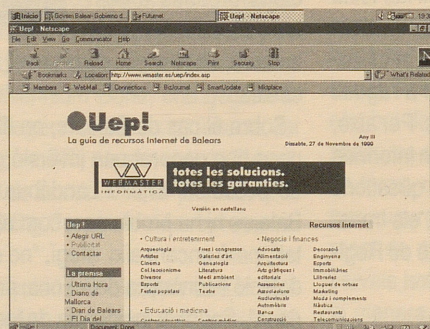
tindrà una superfície útil de 2.500 metres quadrats i un cost de 250 milions, començarà a construir-se a principis d'any i es calcula que començarà a funcionar a partir del gener del 2001. Mentrestant, continuen les obres d'urbanització i de dotació d'infraestructures de telecomunicació i s'és a l'espera d'arribar a un acord definitiu amb Richard Rogers per a la construcció del que serà edifici representatiu del parc.

Segons la consellera, el Govern compta arribar a l'acord amb l'arquitecte que féu el centre

Adreces a la XARXA

PORTALS MALLORQUINS

Tots sabem que Internet era un negoci, però la sortida a borsa de Terra, el portal de Telefónica, ha superat totes les previsions. I és que el control de la xarxa és l'objectiu, en aquests moments, de les grans multinacionals. En aquest sentit, els principals cercadors s'han convertit en la presa desitjada. El seu valor és virtual, però tot i això, es batien rècords a les

www.wmaster.es/uep

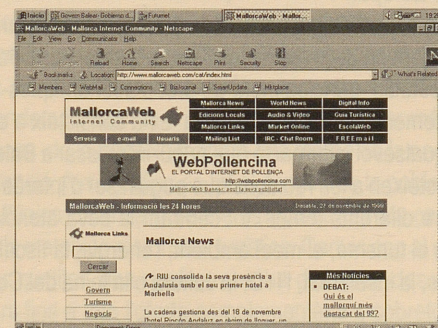
borses espanyoles, com ja va succeir en el passat a les borses americanes amb la major part de portals internacionals.

Pompidou de París i el Millennium Dome de Londres, però "els seus edificis són grans -digué- i molt cars, de manera que hem de tenir ben clara quina destinació ha de tenir".

Tot plegat ens du a pensar que dins d'aquest món globalitzat també hi ha lloc per als cercadors illencs. Des de fa tres anys, Uep intenta marcar el terreny i s'enorgulleix de ser el primer portal de Mallorca. Al seu costat han proliferat molts d'altres servidors, cercadors, guies etcètera, entre les quals possiblement sigui MALLORCA WEB la que dona uns serveis més avançats.

En qualsevol cas són dos portals recomanables per a qui vulgui fer una navegació exclusiva per les aigües d'una Internet illenca cada vegada més extensa. Uep pot rebre consultes tant en català com en castellà, mentre

www.mallorcaweb.com

que el seu competidor dona informació en quatre llengües, endemés de les dues oficials de la comunitat autònoma, també en anglès i alemany.

Separa ya para Reciclar

Separación Selectiva de Residuos por Contenedores.

Selecciona cada residuo en tu vivienda y posteriormente
deposítalo en su contenedor correspondiente.
Tu colaboración es importante. Gracias

Residuos orgánicos

Envases

Vidrio

Papel y cartón

LIMPIEZA VIARIA • LIMPIEZA DE PLAYAS • RECOGIDA DE TRASTOS • RECOGIDA DE BASURAS • AGUA POTABLE • ALCANTARILLADO
DEPURACION DE AGUAS • TELEVISION POR CABLE: 24 CANALES de televisión más 7 emisoras de FM.
17 CANALES VIA SATELITE, en alemán, inglés, francés, holandés y español. 6 CANALES NACIONALES

**AJUNTAMENT DE CALVIÀ
MALLORCA**

Calvià 2000

971 69 92 00

C/. ILLES BALEARS, 25. POLÍGON SON BUGADELLES
07180 SANTA PONÇA

...és inimitable

*Què tenen els aliments de les nostres illes
que els fa diferents?*

Què deu ser que els dóna aquest sabor i aquest color?

És l'aire o és el vent...? És l'aigua ... la llum...?

És la terra?

O deuen ser les persones, l'experiència, les mans, la intel·ligència... que els fan inimitables?

Tria l'autèntic... Producte **Balear**
Garantia d'origen

MARCA

*Embutidos Artesanos Roman
Ramaders Agrupats*

*Ca'n Matarino-Cas Concos
Carniceria Enseñat
Casa Capellana
Embutidos Palma
Ca'n Serra-Chama
La Luna
Companatge
Ses Passadores
Ecomagatzem
Camp Mallorquí*

I carn d'oví, de caprí, de porquí i d'ovella

PRODUCTE

*Sobrassada, carn i xulla i cuixot
Sobrassades, carn i xulla, botifarrons, camaïot, botifarra, talec,
desfet de porc i d'anyell i llonganissa
Patés i embotits
Paté, salsitxa i sobrassada
Sobrassada, botifarrons, saïm, xoriç, llonganissa i camaïot
Sobrassada, botifarrons i botifarra
Sobrassades
Sobrassades, botifarrons, varia negra, camaïot, patés i llonganissa
Sobrassada, botifarró negre i blanc
Ous
Sobrassada ecològica
Foie-gras i sobrassada*

INFORMAU-VOS-EN

971 774 031

**GOVERN
DE LES ILLES BALEARS**

**Quatre illes
un país**